

Основна школа „Јован Стерија Поповић“
Нови Београд

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

ЗА ПЕРИОД 2018/2022

ЈУН 2018.ГОДИНЕ

ДРУГИ ДЕО

Школски програм другог циклуса образовања и васпитања

Пети разред.....3

Шести разред.....75

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ РАДА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

Назив предмета	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ
Циљ	Циљеви наставе и учења <i>српског језика и књижевности</i> јесу да се ученик оспособи да и српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању, тако основним законитостима српског књижевног језика, да стиче основна знања о улози и националној култури и изградњи националног идентитета; да кроз читање и тумачење из српске и светске баштине развија читалачке компетенције које, уз књижевно з емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посма имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко ми просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособ. приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче месту, улози и значају језика и књижевности у српској и светској култури, негује љуб: језику и књижевности; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како повезује садржаје предметних области.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	180 часова

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	ВРЕДНОВАЊЕ
КЊИЖЕВНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - разликује књижевни и некњижевни текст; упоређује одлике фикционалне и нефикционалне књижевности - чита са разумевањем и опише свој доживљај различитих врста књижевних дела - чита са разумевањем одабране примере осталих типова текстова - одреди род књижевног дела и књижевну врсту - разликује карактеристике народне од карактеристика уметничке књижевности - разликује реалистичну прозу и прозу засновану на натприродној мотивацији - анализира елементе композиције лирске песме (строфа, стих); 	<p>ЛИРИКА Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Народна песма: <i>Вила зида град</i> 2. Народне лирске песме о раду(избор); народне лирске породичне песме (избор) 3. Бранко Радичевић: <i>Певам дању, певам ноћу</i> 4. Милица Стојадиновић Српкиња: <i>Певам песму</i> 5. Душан Васиљев: <i>Домовина/ Алекса Шантић: Моја отаџбина</i> 6. Војислав Илић: <i>Зимско јутро</i> 7. Милован Данојлић: <i>Шљива / Десанка Максимовић: Сребрне плесачице</i> 8. Пеђа Трајковић: <i>Кад књиге буду у моди</i> <p>Књижевни термини и појмови Писац и приповедач. Облици казивања: приповедање у првом и трећем лицу. Фабула: низање догађаја, епизоде, поглавља. Карактеризација ликова –</p>	<p>писмени задаци – према методичким упутствима за оцењивање писмених задатака (оцењују се: степен остварености теме, композиција рада, састав и организација реченице, писменост)</p> <p>контролни задаци – се оцењују према броју освојених поена</p> <p>вредновање степена усвојености знања врши се и – усменим путем кроз разговор, дебате, проблемске ситуације, и индивидуално излагање ученика монолошким путем, као и путем праћења активности ученика на часу и</p>

	<p>епског дела у стиху и у прози (делови фабуле – поглавље, епизода; стих); драмског дела (чин, сцена, појава)</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца - разликује облике казивања - увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике - одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевно-уметничком тексту - процени основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.) - развија имагинацијски богате асоцијације на основу тема и мотива књижевних дела - одреди тему и главне и споредне мотиве - анализира узрочно-последично низање мотива - илуструје особине ликова примерима из текста - вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове - илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у 	<p>начин говора, понашање, физички изглед, животни ставови, етичност поступака.</p> <p>Врсте епских дела у стиху и прози: епска народна песма, бајка (народна и ауторска), новела (народна и ауторска), шаљиви народна прича.</p> <p>Врста стиха према броју слогова: десетерац.</p> <p>ДРАМА Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бранислав Нушић: <i>Кирија</i> 2. Душан Радовић: <i>Капетан Цон Пиплфокс</i> 3. Љубиша Ђокић: <i>Биберче</i> <p>Књижевни термини и појмови Позоришна представа и драма. Чин, појава, лица у драми, драмска радња. Сцена, костим, глума, режија. Драмске врсте: једночинка, радио-драма.</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати до 2 дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вук Ст. Караџић: <i>Моба и прело</i> (одломак из дела <i>Живот и обичаји народа српскога</i>) 2. Доситеј Обрадовић: <i>О љубави према науци</i> 3. М. Петровић Алас: <i>У царству гусара</i> (одломци) 	<p>истраживачког рада на тексту.</p> <p>Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења те кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.</p> <p>У настави користити, најмање у трећини случајева, задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства и Завода, а приликом оцењивања</p>
--	--	--	--

	<p>књижевним делима</p> <ul style="list-style-type: none"> - уважава националне вредности и негује српску културноисторијску баштину - наведе примере личне добити од читања - напредује у стицању читалачких компетенција - упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и драмски текст 	<p>4. Милутин Миланковић: <i>Успомене, доживљаји, сазнања</i> (одломак)</p> <p>5. Избор из енциклопедија и часописа за децу</p> <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Епске народне песме</i> (о Немањићима и Мрњавчевићима – преткосовски тематски круг) 2. <i>Народне бајке, новеле, шаљиве народне приче</i> (избор); кратке фолклорне форме (питалице, брзалице, пословице, загонетке) 3. Бранислав Нушић: <i>Хајдуци</i> 4. Данијел Дефо: <i>Робинсон Крусо</i> (одломак о изградњи склоништа) 5. Марк Твен: <i>Доживљаји Хаклберија Финна / Краљевић и просјак / Доживљаји Тома Сојера</i> 6. Избор ауторских бајки Гроздана Олујић; Ивана Нешић: <i>Зеленбабини дарови</i> (одломци) 7. Игор Коларов: <i>Аги и Ема</i> 8. Избор из савремене поезије за децу (Александар Вучо, Мирослав Антић, Драгомир Ђорђевић, Владимир Андрић, Дејан Алексић...) <p>Допунски избор лектире (бирати до 3 дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Јован Јовановић Змај: <i>Песмо моја</i> (из <i>Ђулића</i>) 2. Стеван Раичковић: <i>Велико двориште</i> (избор) / <i>Мале бајке</i> 	<p>обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани.</p>
--	---	---	---

		<p>(избор)</p> <p>3. Иван Цанкар: <i>Десетица</i></p> <p>4. Љубивоје Ршумовић: <i>Ујдурме и зврчке из античке Грчке</i> (избор) / Густав Шваб: <i>Приче из старине</i></p> <p>5. Џон Р. Р. Толкин: <i>Хобит</i> (одломци)</p> <p>6. Никол Лезије: <i>Тајна жутог балона</i></p> <p>7. Корнелија Функе: <i>Господар лопова</i>(одломак)</p> <p>8. Вида Огњеновић: <i>Путовање у путопис</i> (одломак)</p> <p>9. Владислава Војновић: <i>Приче из главе</i> (избор, осим приче <i>Позориште</i>)</p> <p>10. Дејан Алексић: <i>Музика тражи уши</i> (избор) / <i>Кога се тиче како живе приче</i> (избор)</p> <p>11. Јован Стерија Поповић: <i>Лажа и паралажа</i> (одломак о Месечевој краљици) и Едмон Ростан: <i>Сирано де Бержерак</i> (одломак о путу на Месец)</p> <p>Дело завичајног аутора по избору.</p>		
ЈЕЗИК	Граматика (морфологија, синтакса)	<p>- разликује променљиве речи од непроменљивих</p> <p>- разликује категорије рода, броја, падежа речи које имају деклинацију</p> <p>- разликује основне функције и</p>	<p>Променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви (с напоменом да су неки бројеви непроменљиви), глаголи;</p> <p>непроменљиве речи: прилози (с напоменом да неки прилози могу имати компарацију) и предлози.</p>	<p>контролни задаци – се оцењују према броју освојених поена</p> <p>вредновање степена усвојености знања врши</p>

		<p>значења падежа</p> <p>- употребљава падежне облике у складу са нормом</p> <p>- употребљава глаголске облике у складу са нормом</p> <p>- разликује основне реченичне чланове (у типичним случајевима)</p>	<p>Именице – значење и врсте (властите, заједничке, збирне, градивне; мисаоне, глаголске).</p> <p>Промена именица (деклинација): граматичка основа, наставак за облик, појам падежа.</p> <p>Основне функције и значења падежа (с предлозима и без предлога): номинатив (субјекат); генитив (припадање и део нечега); датив (намена и усмереност); акузатив (објекат); вокатив (дозивање, обраћање); инструментал (средство и друштво); локатив (место).</p> <p>Придеви – значење и врсте придева (описни, присвојни, градивни; месни и временски); род, број, падеж и компарација придева.</p> <p>Слагање придева са именицом у роду, броју и падежу.</p> <p>Заменице – личне заменице: промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица <i>себе, се</i>.</p> <p>Бројеви – врсте и употреба: главни</p>	<p>се и – усменим путем кроз разговор, дебате, проблемске ситуације, и индивидуално излагање ученика монолошким путем, као и путем праћења активности ученика на часу и истраживачког рада на тексту.</p> <p>Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења те кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.</p> <p>У настави користити, најмање у трећини</p>
--	--	---	---	--

			<p>(основни, збирни бројеви, бројне именице на <i>-ица</i>) и редни бројеви.</p> <p>Глаголи – глаголски вид (несвршени и свршени); глаголски род (прелазни, непрелазни и повратни глаголи); глаголски облици (грађење и основно значење): инфинитив (и инфинитивна основа), презент (презентска основа, наглашени и ненаглашени облици презента помоћних глагола), перфекат, футур I.</p> <p>Предикатска реченица – предикат (глаголски; именски); слагање предиката са субјектом у лицу, броју и роду; прави и неправи објекат; прилошке одредбе (за место, за време, за начин; за узрок и за меру и количину); апозиција.</p>	<p>случајева, задатке који захтевају примену научног у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства и Завода, а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани.</p>
--	--	--	---	---

	Правопис	<p>- доследно примењује правописну норму у употреби великог слова; састављеног и растављеног писања речи; интерпункцијских знакова - користи правопис (школско издање)</p>	<p>Велико слово у вишечланим географским називима; у називима институција, предузећа, установа, организација (типични примери); велико и мало слово у писању присвојних придева. Заменица <i>Ви</i> из поштовања. Одрична речца <i>не</i> уз именице, придеве и глаголе; речца <i>нај</i> у суперлативу; вишечлани основни и редни бројеви. Интерпункцијски знаци: запета (у набрајању, уз вокатив и апозицију); наводници (наслови дела и називи школа); црта (уместо наводника у управном говору).</p>	<p>писмени задаци – према методичким упутствима за оцењивање писмених задатака (оцењују се: степен остварености теме, композиција рада, састав и организација реченице, писменост)</p> <p>контролни задаци – се оцењују према броју освојених поена</p> <p>вредновање степена усвојености знања врши се и – усменим путем кроз разговор, дебате, проблемске ситуације, и индивидуално излагање ученика монолошким путем, као и путем праћења активности ученика на часу и истраживачког рада на тексту.</p>
--	-----------------	--	--	--

	Ортоепија	<ul style="list-style-type: none"> - правилно изговара речи водећи рачуна о месту акцента и интонацији реченице - говори јасно поштујући књижевнојезичку норму - течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове 	<p>Место акцента у вишесложним речима (типични случајеви). Интонација и паузе везане за интерпункцијске знакове; интонација упитних реченица. Артикулација: гласно читање брзалица, најпре споро, а потом брже (индивидуално или у групи).</p>	<p>контролни задаци – се оцењују према броју освојених поена</p> <p>вредновање степена усвојености знања врши се и – усменим путем кроз разговор, дебате, проблемске ситуације, и индивидуално излагање ученика монолошким путем, као и путем праћења активности ученика на часу и истраживачког рада на тексту.</p>
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА		<p>користи различите облике казивања: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог</p> <ul style="list-style-type: none"> - издваја делове текста (наслов, пасусе) и организује га у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста) - саставља говорени или писани текст о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште - проналази експлицитно и 	<p>Препричавање, причање, описивање – уочавање разлике између говорног и писаног језика; писање писма (приватно, имејл)</p> <p>Богаћење речника: синоними и антоними; некњижевне речи и туђице – њихова замена језичким стандардом; уочавање и отклањање безначајних појединости и сувишних речи у тексту и</p>	<p>писмени задаци – према методичким упутствима за оцењивање писмених задатака (оцењују се: степен остварености теме, композиција рада, састав и организација реченице, писменост)</p> <p>контролни задаци – се оцењују према броју освојених поена</p>

	<p>имлицитно садржане</p> <p>– напамет говори одабране књижевне текстове или одломке</p> <p>информације у једноставнијем књижевном и некњижевном тексту</p> <p>– примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама</p> <p>– навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликте на социјално прихватљив начин</p> <p>– користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности</p> <p>– прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом”</p>	<p>говору.</p> <p>Техника израде писменог састава (тежиште теме, избор и распоред грађе, основни елементи композиције и груписање грађе према композиционим етапама); пасус као уже тематске целине и његове композицијско-стилске функције.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Осам домаћих писмених задатака. ● Четири школска писмена задатка. 	<p>вредновање степена усвојености знања врши се и – усменим путем кроз разговор, дебате, проблемске ситуације, и индивидуално излагање ученика монолошким путем, као и путем праћења активности ученика на часу и истраживачког рада на тексту.</p> <p>Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења те кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.</p>
--	---	---	---

	<p>– примењује научено у физичком здравственом васпитању у ванредним ситуацијама</p> <p>– препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту</p> <p>– направи план дневних активности</p>		<p>У настави користити, најмање у трећини случајева, задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства и Завода, а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани.</p>
--	--	--	---

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Страни језик
Историја
Музичка култура
Ликовна култура
Верска настава
Грађанско васпитање

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Пети разред

Годишњи фонд часова 72

Назив предмета	СТРАНИ ЈЕЗИК
Циљ	Циљ наставе и учења страног језика је да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писмену и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	72

ОБЛАСТ/ТЕМА Комуникативне функције	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да у усменој и писаној комуникацији:	САДРЖАЈИ
Поздрављање и представљање себе и других и тражење/давање основних информација о себи и другима у ширем друштвеном контексту	<ul style="list-style-type: none"> - разуме краће текстове који се који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; - поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставна језичка средства; - постави и одговори на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; 	<p style="text-align: center;">Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање и читање краћих, једноставнијих текстова који се односе на дате комуникативне ситуације (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (СМС, имејл, формулари, чланске карте, опис фотографије и сл.).</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>Hello. Hi. I'm Maria. What's your name? I'm/My name is... Tony is 11. How old are you? I live in (town, city, village). Where do you live? I live at number 46 Black Street. My best friend lives next door. What's your</i></p>

		<p><i>address? What's your phone number? Have you got/Do you have an email address? These are my parents. Their names are ... I can't play tennis, but I 190 can do karate. Can you play the guitar? My birthday is on the 21st of May. When is your birthday? This is Miss May. She's my teacher. This is Mr Crisp. He's my tennis coach.</i></p> <p><i>The Present Simple Tense</i> за изражавање сталних радњи. <i>Have got/Have</i> за изражавање поседовања.</p> <p>Личне заменице у функцији субјекта - <i>I, you ...</i></p> <p>Присвојни придеви - <i>my, your...</i></p> <p>Показне заменице - <i>this/these, that/those</i></p> <p>Питања са <i>Who/What/Where/When/How(old)...</i></p> <p>Основни бројеви (1-1000). Предлози за изражавање места - <i>in, at...</i></p> <p>Предлози за изражавање времена - <i>in, on, at...</i></p> <p>Употреба неодређеног члана са именицама у једнини. Изостављање члана испред назива спортова.</p> <p>Употреба одређеног члана уз називе музичких инструмената.</p> <p>(Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; титуле уз презимена особа (<i>Mr, Miss, Mrs, Ms, Sir</i>); имена и надимци; начин писања адресе.</p>
<p>Описивање карактеристика живих бића, предмета, појава и места</p>	<p>- разуме једноставнији опис особа, биљака, животиња, предмета, појава или места;</p> <p>- упореди и опише карактеристике живих бића, предмета, појава и места, користећи једноставнија језичка средства;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање и читање једноставнијих описа живих бића, предмета, појава и места и њиховог поређења; усмено и писано описивање/поређење живих бића, предмета, појава и места; израда и презентација пројеката (постера, стрипова, ППТ-а, кратких аудио/видео записа, радио емисија и слично).</p> <p>Садржаји</p> <p><i>Who's the boy with short fair hair and a black jacket? What's Maria wearing? She's wearing a nice white T-shirt and dark blue jeans. My brother is clever, but lazy. My best friend is kind and fiendly. There is/isn't a cinema/hospital in my town. There are two big bookshops in my town.</i></p>

		<p><i>What's this/that over there? It's a sports centre. How far is it? Zebras are white wild animals with black and white stripes. A cheetah is a fast, dangerous animal. How deep is the Adriatic Sea/the Pacific Ocean? How long is the Danube/the Thames River? Layla is prettier than Susan. Who's the best student in your class? This car is more expensive than that one. London is larger than Belgrade. About eight million people live there. Belgrade is much smaller, but...</i></p> <p><i>The Present Simple Tense i The Present Continuous Tense</i> за изражавање радњи и стања у садашњости. Глаголи <i>have got, to be</i> за давање описа. Питања са <i>Who/What/Where/When/Which/How (old, far, deep, long...)</i> Егзистенцијално <i>There is/are...</i> Употреба одређеног члана са именицама које означавају лица и предмете који су познати саговорнику, као и уз имена река, мора и океана. Употреба/изостављање одређеног члана уз имена градова и држава. Поређење придева (правилно и неправилно поређење). (Интер)културни садржаји: географске карактеристике Велике Британије; биљни и животињски свет.</p>
Позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставније предлоге и одговори на њих; - упути једноставан предлог; - пружи одговарајући изговор или одговарајуће оправдање; 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге; усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>I think we can go out this afternoon. Why not? Let's do it. Sorry. I can't. I must do my homework. Sorry, I think that's boring. Let's do something</i></p>

		<p><i>else. How about going to the cinema? Great. What time? See you then. Let's make pancakes. That's a good idea. What shall we do? Let's play Monopoly. Why don't we meet at the sports centre? What time? Half past two. Fine. I'll see you at the sports centre at half past two. Would you like to come to my birthday party on Sunday? I'm sorry, but I can't make it. I'd love to, thanks.</i></p> <p>Императив <i>How about</i> + глаголска именица <i>Why don't we</i> + инфинитивна основа глагола <i>Would you like</i> + инфинитив глагола Модални глаголи за изражавање предлога - <i>can/could/shall</i> Глагол <i>will</i> за изражавање одлука (Интер)културни садржаји: прикладно позивање и прихватање/одбијање позива.</p>
Изражавање молби, захтева, обавештења, извињења, и захвалности	<ul style="list-style-type: none"> - разуме и једноставне молбе и захтеве и реагује на њих; - упути једноставне молбе и захтеве; - затражи и пружи кратко обавештење; - захвали и извине се на једноставан начин; - саопшти кратку поруку (телефонски разговор, дијалог уживо, СМС, писмо, имејл) којом се захваљује; 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих исказа којима се тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава жеља, извињење, захвалност; усмено и писано тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање жеља, извињења и захвалности.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>Can I help you? It's OK, I can do it. May I ask a question? Sure. What do you want? Do you want an orange? Yes, please. No, thank you. Can you pass me an orange, please? Of course, here you are. Thank you very much/so much. I want an apple. Can I have this one? Anything else? Can I borrow your pen? Sorry, you can't. I want to go home. Can we buy lemonade there? No, we can't. Oh no. I'm sorry. When does the movie start? It starts at 8.</i></p>

		<p>Модални глаголи за изражавање молбе и захтева - <i>can/could/may</i>. (Интер)културни садржаји: правила учтиве комуникације.</p>
<p>Разумевање и давање упутстава</p>	<p>- разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота (правила игре, рецепт за припремање неког јела и сл.) са визуелном подршком без ње; - да једноставна упутства (нпр. може да опише како се нешто користи/прави, напише рецепт и сл.);</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за компјутерску или обичну игру, употребу апарата, рецепт за прављење јела и сл.) са визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>Drag (the word) and drop it in the correct place. Throw the dice. Move your token... Press the button and wait. Insert the coin in the slot. Peel the onions and chop them. Put the saucepan on the stove.</i></p> <p>Императив Личне заменице у функцији објекта - <i>me, her, him...</i> (Интер)културни садржаји: традиционалне/омиљене врсте јела.</p>
<p>Описивање и честитање празника, рођендана и значајних догађаја, честитање на успеху и изражавање жаљења</p>	<p>- разуме честитку и одговри на њу; - упуту пригодну честитку; - разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, опише начин прославе рођендана, празника и важних догађаја;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују и честитају празници, рођендани и значајни догађаји; описивање празника, рођендана и значајних догађаја; реаговање на упућену честитку у усменом и писаном облику; упућивање пригодних честитки у усменом и писаном облику; израда и презентација пројеката у вези са прославом празника, рођендана и значајних догађаја.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>Children in Britain usually have their birthday parties at home. Everybody sings Happy Birthday! In Britain, people open their presents on Christmas Day. On Easter Sunday children often hunt for eggs. Happy Valentine's Day! Same to you! Roses are red, violets are blue, my heart is</i></p>

		<p><i>full of love for you. In my country we celebrate a lot of different festivals, but my favourite is... Good luck! Congratulations! Well done! Lucky you! I'm so happy for you! I'm sorry to hear that/about that! It's a pity!</i></p> <p><i>The Present Simple Tense</i> за изражавање уобичајених радњи. Изостављање члана испред назива празника. Изостављање члана испред именица употребљених у општем смислу. (Интер)културни садржаји: значајни празници и догађаји и начин обележавања/прославе; честитање.</p>
<p>Описивање догађаја и способности у садашњости</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставније текстове у којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње и способности; - размени информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опише сталне, уобичајене и тренутне догађаје/активности и способности користећи неколико везаних исказа; 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/активностима и способностима; усмено и писано описивање сталних, уобичајених и тренутних догађаја/активности и способности (разговор уживо или путем телефона, разгледница, СМС порука, имејл и сл.).</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>I live in a flat on the first floor. What do you usually do on Sundays? Do you live in a house or in a flat? My sister doesn't go to school. What time do you go to bed/does she get up? He never tidies his room. I can clean my dad's car. When do Americans celebrate Halloween? When does winter start? Where do penguins live? What are you doing at the moment? I'm feeding my cat. We're going on a school trip today. They're having dinner now. I normally go to school by bus, but today I'm going on foot. I'm doing my homework. I always do it after dinner. I can speak three languages, but now I'm speaking English. I am good at maths.</i></p> <p><i>The Present Simple Tense</i> за изражавање уобичајених и сталних радњи <i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних и привремених радњи Модални глагол <i>can</i> за изражавање способности Прилози за</p>

		<p>учесталост - <i>usually, often...</i></p> <p>Предлози за изражавање правца кретања - <i>to, from...</i> Предлози за описивање начина кретања - <i>by (car), on (foot)...</i> (Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи - наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања.</p>
Описивање догађаја и способности у прошлости	<ul style="list-style-type: none"> - разуме краће текстове у којима се описују догађаји и способности у прошлости; - размени информације у вези са догађајима и способностима у прошлости; - опише у неколико краћих, везаних исказа догађај у прошлости; - опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.; 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези са догађајима/активностима и способностима у прошлости; усмено и писано описивање догађаја/активности и способности у прошлости; израда и презентација пројеката о историјским догађајима, личностима и сл.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>Where were you at eight o'clock last Saturday? I was at home. What was on TV last night? What time was it on? I watched/didn't watch TV last night. I played volleyball on Monday. What did you do? We went to Paris in July. We travelled by plane. Where did you spend your summer holiday? How did you travel? I lost my passport yesterday. Did you have a good time on holiday? Yes, we did./No, we didn't. I could swim when I was five. I couldn't ski last year.</i></p> <p><i>The Past Simple Tense</i> правилних и најчешћих неправилних глагола Модални глагол <i>could</i> за изражавање способности у прошлости (Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости (историјска личност, писац,</p>
Исказивање жеља, планова и намера	<ul style="list-style-type: none"> - разуме жеље планове и намере и реагује на њих; - размени једноставне исказе у вези са својим и туђим жељама, плановима и намерама; - саопшти шта он/она или неко други жели, 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање и читање краћих текстова у вези са жељама, плановима и намерама; усмено и писано договарање о жељама, плановима и намерама (телефонски разговор, разговор уживо, СМС, имејл и сл.).</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p>

	<p>планира, намерава;</p>	<p><i>I would like/want to be a doctor when I grow up. He would like a new mobile phone/to go out with his friends. I'm going to do my homework in the afternoon. What are you going to do this afternoon? My parents are going to visit their friends this evening, so I'm going to play all my favourite computer games. Oh! Are you?</i></p> <p><i>The Present Simple Tense (want) Would like + именица/инфинитив глагола. Going to за изражавање будућих планова. Употреба неодређеног члана уз називе занимања. (Интер)културни садржаји: свакодневни живот и разонода; породични односи.</i></p>
<p>Исказивање потреба, осета и осећања</p>	<p>- разуме и реагује на свакодневне изразе у вези са непосредним и Ј конкретним потребама, осетима и осећањима; - изрази, основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем потреба; предлагање решења у вези са осетима и потребама; усмено и писано исказивање, својих осећања и реаговање на туђа.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>I'm hot/cold/hungry/thirsty... Take off/Put on your coat. Why don't you take a sandwich/a glass of water? Do you want some juice/biscuits too? Yes, please. Would you like some fruit? I'm tired. What shall we do? Why don't we stop and take some rest? How about going home? I'm happy to see you. I'm glad/sorry to hear that. Oh dear! It's a pity!</i></p> <p><i>The Present Simple Tense (be, want)</i> Imperativ <i>Why don't we/you + инфинитивна основа глагола How about + глаголска именица</i> <i>Would like + именица/инфинитив глагола (Интер)културни садржаји: мимика и гестикалација; употреба емотикона.</i></p>

<p>Исказивање просторних односа и величина</p>	<p>- разуме једноставнија питања и одговори на њих; - разуме обавештења о простору и величинама; - опише специфичније просторне односе и величине једноставним, везаним исказима;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање краћих текстова у вези са специфичнијим просторним односима и величинама; усмено и писано размењивање информација у вези са просторним односима и величинама; усмено и писано описивање просторних односа и величина.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>Which room is it in? Where's the library? It's on the left/right. Is the sofa by the door? What's next to/near the table? Where are the (books)? They're on the top/bottom shelf. It's in front of/behind the wardrobe. Where do you do your homework? Where is she? She's at the supermarket/in/at the park... The bakery is between the school and the supermarket. How wide/long/deep is the river? It's 45 metres wide/2 kilometres long. An elephant is bigger than a hippo. The Blue whale is the biggest animal in the world. What is the largest room in your house/flat? The room above/below. My town is in the north-east of Serbia.</i></p> <p>Предлози за изражавање положаја и просторних односа - <i>in front of, behind, between, opposite...</i> Питања са <i>What/Where/Which/How (far, deep, long...)</i> Поређење придева (правилно и неправилно поређење). Употреба одређеног члана са суперлативом придева. (Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед школског и стамбеног простора; локалне мерне јединице (инч, стопа...); природа.</p>
<p>Исказивање времена (хронолошког и метеоролошког)</p>	<p>- разуме, тражи и даје једноставнија обавештења о хронолошком времену и метеоролошким приликама у ширем комуникативном контексту; - опише дневни/недељни распоред активности; - опише метеоролошке прилике и климатске</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са хронолошким временом, метеоролошким приликама и климатским условима; усмено и писано тражење и давање информација о времену дешавања неке активности, метеоролошким приликама и климатским условима у ширем комуникативном контексту; израда и презентација пројеката (нпр. о часовним зонама, упоређивање</p>

	<p>услове у својој земљи и једној од земаља циљне културе једноставним језичким средствима;</p>	<p>климатских услова у својој земљи са климатским условима једне од земаља циљне културе и сл.).</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>What time is it? It's five o'clock. It is half past six. It's (a) quarter to/past seven. It's ten past/to eleven. When do your lessons start? At (a) quarter to nine. When do you have your dance classes? On Monday and Wednesday. I was born in January/on the first of January/January the first.. ...on Christmas/Easter Day... Columbus discovered America in 1492/in the 15th century. What is the weather like? It's cold/sunny... The wind is blowing. What was the weather like yesterday? It was foggy/cloudy/windy... It didn't rain, it snowed. It is usually warm in spring/hot in summer/freezing in winter. It's wetter in the west than in the east. It is much drier in Australia than in Serbia.</i></p> <p><i>The Present Simple Tense</i> за изражавање утврђених програма, планова и распореда (ред возње, ТВ/биоскопски програм и сл.) и уобичајених радњи.</p> <p><i>The Present Continuous Tense</i> за изражавање тренутних и привремених радњи</p> <p><i>The Past Simple Tense</i> Предлози за изражавање времена - <i>in, on, at, to, past, after...</i> Питања са <i>When, What (time/day)...</i> Редни бројеви до 100. (Интер)културни садржаји: климатски услови у Великој Британији; разлика у часовној зони (Београд-Лондон).</p>
<p>Изрицање дозвола, забрана, правила понашања и обавеза</p>	<p>- разуме и реагује на једноставније забране, своје и туђе обавезе; - размени једноставније информације које се односе на забране и правила понашања у школи и на јавном месту (у превозном</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање исказа у вези са забранама, правилима понашања и обавезама; постављање питања у вези са забранама, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, правила понашања и обавеза (нпр. креирање</p>

	<p>средству, спортском центру, биоскопу, зоолошком врту и сл.) као и на своје и туђе обавезе;</p> <p>- представи правила понашања, забране и листу својих и туђих обавеза користећи одговарајућа језичка средства;</p>	<p>постера са правилима понашања, списка обавеза и сл.).</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>Remember to bring your membership card. You can't sit here, the seat isn't free. Can you use your phone in class? No, we can't. You mustn't use your phone in class. You must write in ink. Do you have to wear uniforms at school? They have to/don't have to wear uniforms at school. I must study today. I have to feed our dog every morning. I must/have to go now.</i></p> <p>Модални глаголи за изражавање дозволе, забране, правила понашања и обавезе - <i>can/can't, must/mustn't (Not) Have to</i> за изражавање обавезе и одсуства обавезе (Интер)културни садржаји: понашање на јавним местима; значење знакова и симбола.</p>
<p>Изражавање припадања и поседовања</p>	<p>- разуме и формулише једноставније изразе који се односе на поседовање и припадност;</p> <p>- пита и каже шта неко има/нема и чије је нешто;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова с исказима у којима се говори шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са датом комуникативном ситуацијом и одговарање на њих.</p> <p><i>Is this your dog? No, it's Steve's dog. Whose house is this? It's Jane and Sally's house. They're Jane's and Sally's bags. These are the children's toys. That's my parents' car. This is my blanket. This blanket is mine. This isn't your card. It's hers. I've got/I have a ruler. Have you got/Do you have a pen? Sally hasn't got/doesn't have an umbrella.</i></p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p>Саксонски генитив са именицом у једнини и множини (правилна и неправилна множина) - <i>my friend's/friends'/children's books</i> Присвојни придеви <i>my, your...</i> Присвојне заменице <i>mine, yours...</i> <i>Have got/Have</i> за изражавање поседовања Питања са <i>Whose</i> (Интер)културни садржаји: породица и пријатељи; однос према својој и туђој имовини.</p>
<p>Изражавање интересовања,</p>	<p>- разуме и реагује на једноставније исказе</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p>

допадања и недопадања	<p>који се односе на описивање интересовања, хобија и изражавање допадања и недопадања;</p> <p>- опише своја и туђа интересовања и хобије и изрази допадање и недопадање уз једноставно образложење;</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са нечијим интересовањима, хобијима и стварима које воли/не воли, које му/јој се свиђају/не свиђају; размена информација о својим и туђим интересовањима, хобијима, допадању и недопадању (телефонски разговор, интервју, обичан разговор са пријатељима у школи и сл.); усмено и писано описивање интересовања, допадања и недопадања (писање имејла о личним интересовањима, хобијима, допадању и недопадању, листе ствари које му/јој се свиђају/не свиђају и сл.); истраживачке пројектне активности (нпр. колики број ученика у одељењу воли/не воли пливање, скијање, тенис и сл.) графичко приказивање и тумачење резултата.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>I'm interested in (swimming). What (sports) are you interested in? My hobby is (collecting bagdes). What's your hobby? I love swimming because I'm good at it. I don't like skiing. I'm bad at it. What do you like doing? Peter dosen't like football. Sally is crazy about dancing. My favourite sport is tennis. What's your favourite sport? What are your hobbies and interests? Fifteen out of thirty people like tennis - eight boys and seven girls.</i> Придевско-предлошке фразе - <i>interested in, good/bad at, crazy about...</i></p> <p>Глаголи <i>like/love/hate</i> + глаголска именица Питања са <i>What, Who, Why ...</i> (Интер)културни садржаји: интересовања, хобији, забава, разонода, спорт и рекреација; уметност (књижевност за младе, стрип, музика, филм).</p>
Изражавање мишљења (слагања и неслагања)	<p>- разуме и формулише једноставније исказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање;</p>	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама</p> <p>Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са тражењем мишљења и изражавањем слагања/неслагања; усмено и писано тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p>

		<p><i>What do you think of/about...? How do you like it? Please tell me about... Do you agree with (me)? I think/feel it's OK/Okay. You're right/wrong! That's true. Exactly. That's not true. I'm not sure. I like/don't like it because it's boring.</i></p> <p><i>The Present Simple Tense (think, like, agree...)</i> Питања са <i>What, Why, How ... (Интер)културни садржаји:</i> поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.</p>
Изражавање количине, бројева и цена	<ul style="list-style-type: none"> - разуме једноставније изразе који се односе на количину нечега; - пита и каже колико нечега има/нема, користећи једноставнија језичка средства; - на једноставан начин затражи артикле у продавници једноставним изразима за количину, наручи јело и/или пиће у ресторану и пита/каже/израчуна колико нешто кошта; - састави списак за куповину - намирнице и количина намирница (две векне хлеба, пакет тестенине, три конзерве туњевине и сл.); - изрази количину у мерама - 100 гр шећера, 300 гр брашна и сл. 	<p>Језичке активности у комуникативним ситуацијама Слушање и читање једноставнијих текстова који говоре о количини нечега; постављање питања у вези с количном и одговарање на њих, усмено и писано; слушање и читање текстова на теме поруџбине у ресторану, куповине, играње улога (у ресторану, у продавници, у кухињи...); писање списка за куповину; записивање и рачунање цена.</p> <p style="text-align: center;">Садржаји</p> <p><i>How many people are there in the park? There are two men/women and three children in the park. How much milk does he need? Is there any butter in the fridge? No, there isn't any butter, but there's some margarine. I haven't got any food for you. I've got some lemonade/strawberries. There isn't much fruit in the bowl. There aren't many biscuits left in the cupboard. There are a lot of spoons and forks and some/six knives on the table. I need a hundred grams of sugar (100 g)/a bottle of (fizzy) water/2 kilos of potatoes. Can I have a sandwich and a glass of juice please? That's £7.80. Shopping list: a packet of butter, two loaves of bread, three pots of yoghurt, a bunch of bananas...</i></p> <p>Основни бројеви до 1000. Правилна множина именица. Множина именица које се завршавају на -y, -f/fe: <i>strawberries, shelves, knives...</i> Множина именица које се завршавају на -o: <i>kilos, potatoes...</i></p>

Синкретизам једине и множине: *sheep, fish...*
 Најчешћи облици неправилне множине (*men, women, children, people, feet, teeth, mice....*)
 Бројиве и небројиве именице - *pounds, money...* Детерминатори - *some, any, no*. Квантификатори - *much, many, a lot of*.
 Питања са *How much/many*. **(Интер)културни садржаји:** друштвено окружење; локална мерна јединица за тежину (фунта); валута, намирнице и производи специфични за циљну културу.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ

РАЗРЕД: пети

Назив предмета	ЛИКОВНА КУЛТУРА
Циљ	Циљ наставе и учења ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	72

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
РИТАМ	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: - опише ритам који уочава у природи, окружењу и уметничким делима; - пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте ритма; - гради правилан, неправилан и слободан визуелни ритам, спонтано или с одређеном намером; - користи, у сарадњи са другима, одабране садржаје као	Поступци за безбедно и одговорно коришћење и одржавање прибора и радне површине; Материјал из природе, вештачки материјал, материјал за рециклажу, рециклирани материјал, импровизовани прибор, школски прибор и материјал, професионални прибор; Ритам у природи (смена дана и обданице, смена

	<p>подстицај за стварање оригиналног визуелног ритма; - разматра, у групи, како је учио/ла о визуелном ритму и где та знања може применити; - направи, самостално, импровизовани прибор од одабраног материјала; - исказа своје мишљење о томе зашто људи стварају уметност;</p>	<p>годишњих доба, таласи, падавине...); Ритам у простору (распоред тродимензионалних облика у природи, урбаним срединама и у ближем окружењу ученика). Ритам у структури (грађи) облика. Ритам у текстури природних и вештачких материјала; Врсте ритма. Правилан и неправилан ритам. Слободан ритам. Спонтани ритам (ритам линија, облика, мрља). Функције ритма - понављање боја, линија и/или облика да би се постигла динамичност (живост) или ред. Утисак који различите врсте ритма остављају на посматрача. Субјективни утисак кретања и оптичка илузија кретања; Ритам као принцип компоновања у делима ликовних уметности. Ритам у другим врстама уметности. Примена визуелног ритма у свакодневном животу; Различити ритмови као подстицај за стваралачки рад - звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, плес...; Уметничко наслеђе - значај праисторијског наслеђа на простору Србије и у свету.</p>
<p>ЛИНИЈА</p>	<p>- опише линије које уочава у природи, окружењу и уметничким делима; - пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; - гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; - користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; - црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; - разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; - исказа своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности;</p>	<p>Врсте линија и изражајна својства линија. Линије у природи и окружењу. Линија као ивица тродимензионалних облика; Изражајна својства линија у односу на прибор, материјал, притисак и угао под којим се држи прибор/материјал. Савремена средства за цртање - дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање... Својства линије у апликативном програму за цртање. Цртање светлом; Уметнички цртеж, аматерски цртеж, дечји цртеж, схематски цртеж, технички цртеж, научне илустрације... Врсте уметничког цртежа - скица, студија, илустрација, стрип, карикатура, графити... Занимања у којима је неопходна вештина слободоручног цртања; Поступци грађења цртежа додавањем и одузимањем линија.</p>

		<p>Лавирани цртеж. Линеарни цртеж. Цртеж у боји; Текстура (ликовни елемент). Поступци грађења текстуре линијама. Ритам линија; Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, звуци из природе и окружења, музика, кретање у природи и окружењу, текст, писмо...); Читање (декодирање) цртежа, стрипа, карикатуре, графита, рекламних порука... Уметничко наслеђе - значај наслеђа првих цивилизација.</p>
<p>ОБЛИК</p>	<ul style="list-style-type: none"> - пореди облике из природе, окружења и уметничких дела према задатим условима; - гради апстрактне и/или фантастичне облике користећи одабране садржаје као подстицај за стваралачки рад; - наслика реалне облике у простору самостално мешајући боје да би добио/ла жељени тон; - обликује препознатљиве тродимензионалне облике одабраним материјалом и поступком; - преобликује предмет за рециклажу дајући му нову употребну вредност; - комбинује ритам, линије и облике стварајући оригиналан орнамент за одређену намену; - објасни зашто је дизајн важан и ко дизајнира одређене производе; - разматра, у групи, како је учио/ла о облицима и где та знања примењује; - искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно; 	<p>Дводимензионални и тродимензионални облици. Правилни геометријски облици (геометријске фигуре и тела). Правилни облици у природи и у ликовној уметности. Неправилни облици; Својства облика. Величина облика. Боја облика. Реална и имагинарна функција облика. Карактеристични детаљи и својства по којима је облик препознатљив. Светлост као услов за опажање облика. Изглед облика посматраног из различитих углова. Стилизовање облика; Статични облици. Кретање облика (кретање статичних облика помоћу ветра и воде, карактеристично кретање бића и машина); Распоред облика у простору и њихово дејство на посматрача. Положај облика у равни - линија хоризонта, планови и величина облика у односу на растојање од посматрача. Преклапање, прожимање, додиривање облика; Поступци грађења апстрактних и фантастичних облика (превођење реалних облика у апстрактне одузимањем карактеристичних детаља, превођење реалних облика у фантастичне додавањем неочекиваних детаља, грађење имагинарних и апстрактних облика на основу једне, две и три информације...);</p>

		<p>Луминообјекти. ЛЕД технологија у савременој уметности. Обликовање простора светлом; Обликовање (дизајн) употребних предмета. Преобликовање материјала и предмета за рециклажу; Различити садржаји као подстицај за стваралачки рад (облици из природе и окружења, кретање у природи и окружењу, уметничка дела, етно наслеђе, садржаји других наставних предмета...); Орнамент и орнаментика. Функција орнаmenta. Симетрија. Ритам линија, боја и облика у орнаменту; Уметничко наслеђе - наслеђе етно културе. Значајни римски споменици на тлу Србије.</p>
<p>ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; - обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; - изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом; - тумачи једноставне визуелне информације; - објасни зашто је наслеђе културе важно. 	<p>Различите врсте комуникације од праисторије до данас; Невербална комуникација - читање информација; израз лица и карактеристичан положај тела; Читање визуелних информација (декодирање). Визуелно изражавање; Уметничко наслеђе - значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.</p>

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Сви предмети

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА МУЗИЧКУ КУЛТУРУ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

Назив предмета	МУЗИЧКА КУЛТУРА
Циљ	Циљ наставе и учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	72

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ У оквиру области/теме ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ЧОВЕК И МУЗИКА	<ul style="list-style-type: none"> - наведе начине и средства музичког изражавања у праисторији и античком добу; - објасни како друштвени развој утиче на начине и облике музичког изражавања; - искаже своје мишљење о значају и улози музике у животу човека; - реконструише у сарадњи са другима начин комуникације кроз музику у смислу ритуалног понашања и пантеизма; - идентификује утицај ритуалног понашања у музици савременог доба (музички елементи, наступ и сл.); 	<p><u>Човек у праисторији</u> Улога музике у првобитном друштву; Човек и ритуал: улога музике у ритуалу (музичко-антрополошка истраживања); Магијска моћ музике; Елементи музичког тока: покрет, ритам (ритам као основа ритуала), коло/групни плес; Покрет: порекло плеса; Слушање/доживљај ритма телом; Најстарија фолклорна музичка традиција у Србији и светске баштине.</p> <p><u>Човек Антикe</u> Божанска природа музике: - митолошка свест античког човека; - музички атрибути богова; - музика и држава. Музика у храму и музика на двору; Примери различитих инструмената и музичких облика у античким цивилизацијама; Улога и место музике у античким цивилизацијама: Индија, Сумер/Вавилон, Кина, Египат, Грчка, Рим; Појава првих нотација, пентатоника;</p>
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<ul style="list-style-type: none"> - класификује инструменте по начину настанка звука; - опише основне карактеристике удараљки; - препозна везу између избора врсте инструмента и догађаја, односно прилике када се музика изводи; - користи могућности ИКТ-а у примени знања о музичким инструментима (коришћење доступних апликација); 	<p>Најстарији инструменти: тело, удараљке, дувачки, жичани; Удараљке - настанак, првобитни облик и развој; Ритмичке удараљке као најједноставнија група инструмената; Мелодијске удараљке;</p>
СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	<ul style="list-style-type: none"> - изражава се покретима за време слушања музике; - вербализује свој доживљај музике; - идентификује ефекте којима различити елементи 	<p>Елементи музичке изражајности - темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената; Слушање вокалних, вокално- инструменталних и кратких</p>

	<p>музичке изражајности (мелодија, ритам, темпо, динамика) утичу на тело и осећања;</p> <ul style="list-style-type: none"> - анализира слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте; - илуструје примере коришћења плесова и музике према намени у свакодневном животу (војна музика, обредна музика, музика за забаву...); - критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона; - користи могућности ИКТ-а за слушање музике; 	<p>инструменталних композиција, домаћих и страних композитора;</p> <p>Слушање дела најстарије фолклорне традиције српског и других народа;</p> <p>Слушање народних и уметничких дела инспирисаних фолклором народа и народности, различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича;</p>
<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Певање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - пева и свира самостално и у групи; - примењује правилну технику певања (правилно дисање, држање тела, артикулација); - кроз свирање и покрет развија сопствену координацију и моторику; - користи различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; - искаже своја осећања у току извођења музике; - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - користи могућности ИКТ-а у извођењу музике (коришћење матрица, караоке програма, аудио снимака...); 	<p>Певање песама по слуху самостално и у групи;</p> <p>Певање песама из нотног текста солмизацијом;</p> <p>Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација певањем; Певање песама у комбинацији са покретом;</p>
<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p> <p>Свирање</p>		<p>Свирање песама и лакших инструменталних дела по слуху на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима;</p> <p>Свирање дечјих, народних и уметничких композиција из нотног текста;</p> <p>Извођење дечијих, народних и уметничких игара;</p>

		Извођење једноставних ритмичких и мелодијских мотива (у стилу) музике старих цивилизација на инструментима или покретом;
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	<ul style="list-style-type: none"> - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - изражава своје емоције осмишљавањем мањих музичких целина; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - користи могућности ИКТ-а за музичко стваралаштво. 	<p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука;</p> <p>Креирање покрета уз музику коју ученици изводе;</p> <p>Осмишљавање музичких питања и одговора, ритмичка допуњалка, мелодијска допуњалка са потписаним текстом, састављање мелодије од понуђених мотива;</p> <p>Импровизација мелодије на задати текст;</p> <p>Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима;</p> <p>Израда једноставних музичких инструмената;</p> <p>Реконструкција музичких догађаја у стилу старих цивилизација.</p>

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ ИСТОРИЈЕ

ПЕТИ РАЗРЕД

Назив предмета	ИСТОРИЈА
Циљ	Циљ наставе и учења историје је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културно-историјском наслеђу, друштву и држави у којој живи.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	36

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ
ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> - разликује основне временске одреднице (годину, деценију, век, миленијум, еру); - лоцира одређену временску одредницу на временској ленти; - разликује начине рачунања времена у прошлости и садашњости; - именује периоде прошлости и историјске периоде и наведе граничне догађаје; - разврста историјске изворе према њиховој основној подели; - повеже врсте историјских извора са установама у којима се чувају (архив, музеј, библиотека); 	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам прошлости и историја као наука о прошлости људског друштва. Хронологија - рачунање времена. Подела прошлости и периодизација историје. Историјски извори - дефиниција, основна подела и установе у којима се чувају.</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Сродне науке и помоћне историјске науке. Историја око нас. Историјско наслеђе - тековине.</p>
ПРАИСТОРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - наведе главне проналаске и опише њихов утицај на начин живота људи у праисторији; - разликује основне одлике каменог и металног доба; 	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Основне одлике праисторије (начин живота људи, проналасци). Подела праисторије (камено, метално доба).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Најважнији праисторијски локалитети у Европи и Србији (Ласко, Алтамира, Лепенски Вир, Винча...).</p>
СТАРИ ИСТОК	<ul style="list-style-type: none"> - лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе Старог истока; - користећи историјску карту, доведе у везу особине рељефа и климе са настанком цивилизација Старог истока; - одреди место припадника друштвене групе на 	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам Старог истока - географске одлике, најзначајније цивилизације (Месопотамија, Египат, Јудеја, Феникија). Друштвени односи (робовласничко и теократско друштво) и државно</p>

	<p>графичком приказу хијерархије заједнице; - пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева на Старом истоку;</p> <p>- наведе најважније одлике државног уређења цивилизација Старог истока;</p> <p>- идентификује основна обележја и значај религије у цивилизацијама Старог истока; - разликује врсте писама цивилизација Старог истока;</p> <p>- илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа народа Старог истока на савремени свет;</p> <p>- користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум или век;</p> <p>- изложи, у усменом или писаном облику, историјске догађаје исправним хронолошким редоследом;</p> <p>- прикупи и прикаже податке из различитих извора информација везаних за одређену историјску тему;</p> <p>- визуелне и текстуалне информације повеже са одговарајућим историјским периодом или цивилизацијом;</p>	<p>уређење (монархија - царства/краљевства) у цивилизацијама Старог истока. Основне одлике привреде и свакодневни живот - обичаји, занимања, култура исхране и становања. Култура и историјско наслеђе народа Старог истока - религија (монотеизам и политеизам), писмо, књижевност, уметност, наука, цивилизацијске тековине (математика, архитектура, календар, иригациони систем, саобраћајна средства, медицина, закони...).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Специфичности египатске религије. Специфичности религија цивилизација Месопотамије. Основне одлике јудаизма. Најважније цивилизације Далеког истока (Индија, Кина).</p>
<p>АНТИЧКА ГРЧКА</p>	<p>- опише особености природних услова и географског положаја античке Грчке;</p> <p>- лоцира на историјској карти најважније цивилизације и државе античке Грчке;</p> <p>- приказује друштвену структуру и државно уређење грчких полиса на примеру Спарте и Атине;</p> <p>- пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античкој Грчкој;</p> <p>- идентификује узроке и последице грчко-персијских ратова и Пелопонеског рата;</p> <p>- истражи основна обележја и значај религије старих Грка; - разликује легенде и митове од историјских</p>	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам античке Грчке - географске одлике. Најстарији период грчке историје (Критска и Микенска цивилизација). Грчки митови (појам, примери) и хомерски епови. Колонизација и основне одлике привреде. Полиси - Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење). Грчко-персијски ратови. Пелопонески рат - узроци и последице. Култура и свакодневни живот (религија, олимпијске игре, митологија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хеленистичко доба и његова</p>

	<p>чињеница; - наведе значај и последице освајања Александра Великог; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античке Грчке и хеленистичког доба на савремени свет; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античке Грчке и хеленизма у одговарајући миленијум, век или деценију; - израчуна временску удаљеност између појединих догађаја; - користи основне историјске појмове;</p>	<p>култура. Историјско наслеђе (институције, закони, књижевност, позориште, филозофија, демократија, медицина, уметност, архитектура, беседништво, олимпијске игре).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Пелопонески рат (ток рата, најважнији догађаји и личности). Најистакнутије личности: Драконт, Перикле, Филип ИИ, Аристотел, Архимед... Грчка митологија, пантеон. Седам светских чуда античког доба.</p>
<p>АНТИЧКИ РИМ</p>	<p>- лоцира на историјској карти простор настанка и ширења Римске државе; - наведе основне разлике између античке римске републике и царства; - разликује узроке од последица најзначајнијих догађаја у историји античког Рима; - истражи основна обележја и значај религије античког Рима; - илуструје примерима важност утицаја привредних, научних и културних достигнућа античког Рима на савремени свет; - пореди начин живота припадника различитих друштвених слојева у античком Риму; - наведе најзначајније последице настанка и ширења хришћанства; - лоцира на карти најважније римске локалитете на територији Србије; - користећи дату информацију или ленту времена, смести историјску појаву, догађај и личност из историје античког Рима у одговарајући миленијум, век или деценију.</p>	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Појам античког Рима - географске одлике и периодизација. Оснивање Рима (легенда о Ромулу и Рему). Структура друштва и уређење Римске републике. Ширење Римске државе (освајања и провинције, привреда). Рим у доба царства - принципат и доминат. Култура и свакодневни живот (религија, уметност, наука, обичаји, занимања). Хришћанство - појава и ширење. Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног царства). Историјско наслеђе (абецеда, календар, медицина, уметност, архитектура, путеви, водовод, канализација, терме, римски бројеви, хришћанство, римско наслеђе на територији Србије).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Етрурци. Римска војска. Римски градови на територији Србије. Најистакнутије личности:</p>

Ханибал, Цицерон, Јулије Цезар, Клеопатра, Октавијан Август, Константин Велики...). Римски пантеон. Гладјаторске борбе.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

Географија

Ликовна култура

Музичка култура

Верска настава

Грађанско васпитање

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ ГЕОГРАФИЈЕ

Назив предмета	ГЕОГРАФИЈА
Циљ	Циљ наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	36 часова

ОБЛАСТ/ТЕМА		ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	ВРЕДНОВАЊЕ
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА		<ul style="list-style-type: none"> - повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; - повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; - на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; - разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи; 	<p>Ширење географских хоризоната</p> <p>и велика географска открића.</p> <p>Одговорност човека према планети Земљи.</p>	
ВАСИОНА ПЛАНЕТА ЗЕМЉА		<ul style="list-style-type: none"> - разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; - објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; - разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; - одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене; 	<p>Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвежђа.</p> <p>Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори .</p>	
	Облик Земље и структура њене	<ul style="list-style-type: none"> - помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; - помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе 	<p>Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи</p>	

	површине	континентата и океана; - примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач;	Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови.	
	Земљина кретања	- разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; - повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; - повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; - повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;	Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.	
	Унутрашња грађа и рељеф Земље	- разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); - разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; - наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље; - помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси,	Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена положаја континентата. Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији,	

		<p>набирање и раседање);</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији; - наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ; - опише процес вулканске ерупције и њене последице; - помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; - помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; - разликује ерозивне и акумулативне процесе; - наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови); 	<p>последнице и шта радити у случају земљотреса.</p> <p>Стене: магматске, седиментне, метаморфне.</p> <p>Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина.</p> <p>Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра.</p> <p>Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).</p>	
	<p>Ваздушни омотач Земље</p>	<ul style="list-style-type: none"> - опише структуру атмосфере; - наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); - разликује појам времена од појма клима; 	<p>Атмосфера (састав, структура и значај).</p> <p>Време и клима: климатски елементи и појаве (температура,</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> - наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; - графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; - користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; - наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; - наводи примере о утицају атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја); 	<p>притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар). Климатски чиниоци, основни типови климе. Човек и клима (атмосферске непогоде, утицај човека на климу).</p>	
	<p>Воде на Земљи</p>	<ul style="list-style-type: none"> - уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; - наведе и опише својства морске воде; - помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; - наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); - разликује типове језерских басена према начину постанка; - наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; 	<p>Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје). Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> - наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; - наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; 	<p>ледници. Човек и вода – поплаве и бујице, заштита вода од загађења.</p>	
	Биљни и животињски свет на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> - помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; - помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; - опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; - наведе примере за заштиту живог света на Земљи. 	<p>Распростирање биљног и животињског света на Земљи. Угроженост и заштита живог света.</p>	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Биологија

Историја

Математика

Информатика и рачунарство

Физичко и здравствено васпитање

Ликовна култура

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ

ПЕТИ РАЗРЕД

Назив предмета	МАТЕМАТИКА
Циљ	Циљ наставе и учења математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	144 часа

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	ВРЕДНОВАЊЕ
ПРИРОДНИ БРОЈЕВИ И ДЕЉИВОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину или неједначину (у скупу природних бројева); – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину (у скупу природних 	Први део Својства операција сабирања, множења, одузимања и дељења у скупу \mathbb{N}_0 . Дељење са остатком у скупу \mathbb{N}_0 (једнакост $a = bq + r, 0 \leq r < b$). Својства дељивости; чиниоци и садржаоци природног броја.	Контролна вежба Усмена провера

	<p>бројева);</p> <ul style="list-style-type: none"> – примени правила дељивости са 2, 3, 4, 5, 9, 25 и декадним јединицама; – разликује просте и сложене бројеве и растави број на просте чиниоце; – одреди и примени НЗС и НЗД; – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке; – правилно користи речи и, или, не, сваки у математичко-логичком смислу; 	<p>Дељивост са 2, 5 и декадним јединицама. Дељивост са 4 и 25. Дељивост са 3 и 9. Скупови и скуповне операције: унија, пресек и разлика. Други део Прости и сложени бројеви. Ератостеново сито. Растављање природних бројева на просте чиниоце. Заједнички делилац и највећи заједнички делилац. Еуклидов алгоритам за налажење НЗД. Заједнички садржалац и најмањи заједнички садржалац. Веза између НЗД и НЗС.</p>	
<p>ОСНОВНИ ПОЈМОВИ ГЕОМЕТРИЈЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – анализира односе датих геометријских објеката и запише их математичким писмом; – опише основне појмове у вези са кругом (центар, полупречник, тангента, тетива) и одреди положај тачке и праве у односу на круг; – нацрта праву паралелну датој правој користећи геометријски прибор; – упореди, сабира и одузима дужи, конструктивно и рачунски; – преслика дати геометријски објекат 	<p>Тачке и праве; односи припадања и распореда. Однос правих у равни; паралелност. Мерење дужине и једнакост дужи. Кружница и круг. Кружница и права. Преношење и надовезивање дужи. Централна симетрија. Вектор и транслагација.</p>	<p>Контролна вежба Усмена провера</p>

	<p>централном симетријом и транслацијом, – правилно користи геометријски прибор;</p>		
УГАО	<p>– идентификује врсте и опише својства углова (суседни, упоредни, унакрсни, углови на трансверзали, углови са паралелним крацима) и примени њихове узајамне односе; – нацрта праву нормалну на дату праву користећи геометријски прибор; – измери дату угао и нацрта угао задате мере; – упореди, сабере и одузме углове рачунски и конструктивно, – реши једноставан задатак применом основних својства паралелограма (једнакост наспрамних страница и наспрамних углова);</p>	<p>Угао, централни угао; једнакост углова. Надовезивање углова (суседни углови, конструктивно упоређивање, сабирање и одузимање углова). Упоредни углови; врсте углова. Мерење углова, сабирање и одузимање мере углова. Угао између две праве; нормалне праве; унакрсни углови. Углови на трансверзали. Транслација и углови.</p>	<p>Контролна вежба Усмена провера</p>
РАЗЛОМЦИ	<p>– прочита, запише, упореди и представи на бројевној полуправој разломке и децималне бројеве и преводи их из једног записа у други; – одреди месну вредност цифре у запису децималног броја, – заокругли број и процени грешку заокругљивања; – израчуна вредност једноставнијег бројевног израза и реши једноставну линеарну једначину и неједначину; – реши једноставан проблем из свакодневног живота користећи бројевни израз, линеарну једначину или неједначину; – одреди проценат дате величине;</p>	<p>Први део Појам разломка облика a/b ($a, b \in \mathbb{N}$). Придруживање тачака бројевне полуправе разломцима. Проширивање, скраћивање и упоређивање разломака. Децимални запис броја и превођење у запис облика a/b ($b \neq 0$). Упоређивање бројева у децималном запису. Заокругљивање бројева. Други део Основне рачунске операције с разломцима (у оба записа) и њихова</p>	<p>Контролна вежба Усмена провера</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – примени размеру у једноставним реалним ситуацијама; – примени аритметичку средину датих бројева; – сакупи податке и прикаже их табелом икружним дијаграмом и по потреби користи калкулатор или расположиви софтвер; 	<p>својства. Изрази. Једначине и неједначине у скупу разломака. Трећи део Примене разломака (проценти, аритметичка средина, размера).Основна неједнакост $p < (p+q)/2 < q$.</p>	
ОСНА СИМЕТРИЈА	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује осносиметричну фигуру и одреди њену осу симетрије; – симетрично преслика тачку, дуж и једноставнију фигуру користећи геометријски прибор; – конструише симетралу дужи, симетралу угла и примењује њихова својства; – конструише праву која је нормална на дату праву или паралелна датој прави 	<p>Осна симетрија у равни и њене особине. Оса симетрије фигуре. Симетрала дужи и конструкција нормале. Симетрала угла.</p>	<p>Контролна вежба Усмена провера</p>

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Информатика и рачунарство

Техника и технологија

Српски језик и књижевност

Матерњи језик

Географија

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

Назив предмета	БИОЛОГИЈА
Циљ	Циљ наставе и учења биологије је да ученик изучавањем живих бића у интеракцији са животном средином и биолошких процеса развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	72 часа

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	ВРЕДНОВАЊЕ
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> - истражује особине живих бића према упутствима наставника и води рачуна о безбедности током рада; - групише жива бића према њиховим заједничким особинама; - одабира макро-морфолошки видљиве особине важне за класификацију живих бића; 	<p>Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота</p> <p>Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.</p>	

<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење; - једноставним цртежом прикаже биолошке објекте које посматра и истражује и означи кључне детаље; 	<p>Живот у воденој и копненој средини – изглед, прилагођености на начин живота</p> <p>Живот у води – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот на копну – изглед, прилагођености на начин живота.</p> <p>Живот под земљом – изглед, прилагођености на начин живота.</p>	
<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p>	<p>прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разликује наследне особине и особине које су резултат деловања средине, на моделима из свакодневног живота; - поставља једноставне претпоставке, огледом испитује утицај срединских фактора на ненаследне особине живих бића и критички сагледава резултате; - користи доступну ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата; 	<p>Преношење особина са родитеља на потомке. Разлике родитеља и потомака. Разлике полног и бесполог размножавања у настанку варијабилности. Јединке унутар једне врсте се међусобно разликују (варијабилност) – узроци варијабилности: наслеђивање и утицај средине на развиће сваке јединке.</p> <p>Варијабилност организама унутар врсте је предуслов за еволуцију.</p>	
<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - доведе у везу промене у спољашњој средини (укључујући утицај човека) са губитком разноврсности живих бића на Земљи; - направи разлику између одговорног и неодговорног односа према живим бићима у непосредном окружењу; - предлаже акције бриге о биљкама и 	<p>Жива бића из непосредног окружења.</p> <p>Позитиван и негативан утицај људи на жива бића и животну средину..</p> <p>Заштита живих бића и животне средине.</p> <p>Пројекат очувања природе у мом</p>	

	животињама у непосредном окружењу, учествује у њима, сарађује са осталим учесницима и решава конфликте на ненасиљан начин;	крају. Дивље животиње као кућни љубимци – да или не. Значај врста за човека (самоникло јестиво, лековито, отровно биље; животиње као храна и могући преносиоци болести, отровне животиње).	
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	– идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања.	Здрава исхрана и унос воде. Енергетски напаци. Штетност дуванског дима и психоактивних супстанци. Физичка активност и здравље. Промене у пубертету и последице прераног ступања у сексуалне односе.	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Математика

Физичко и здравствено васпитање

Информатика и рачунарство

Географија

Техника и технологија

Назив предмета	ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА
Циљ	Циљ наставе и учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	72 часа

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	ВРЕДНОВАЊЕ
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: – описује улогу технике, технологије и иновација у развоју заједнице и њихово повезивање – разликује основна подручја човековог рада, производње и пословања у техничком технолошком подручју – наводи занимања у области технике и технологије – процењује сопствена интересовања у области технике и технологије – организује радно окружење у кабинету – правилно и безбедно користи техничке апарате и ИКТ уређаје у животном и радном	Појам, улога и значај технике и технологије на развој друштва и животног окружења. Подручја човековог рада и производње, занимања и послови у области технике и технологије. Правила понашања и рада у кабинету. Организација радног места у кабинету и примена мера заштите на раду. Коришћење техничких апарата и ИКТ уређаја у животном и радном окружењу.	

	окурењу		
САОБРАЋАЈ	<ul style="list-style-type: none"> – процени како би изгледао живот људи без саобраћаја – класификује врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени – наводи професије у подручју рада саобраћај – направи везу између савременог саобраћаја и коришћења информационих технологија – разликује безбедно од небезбедног понашања пешака, возача бицикла и дечијих возила – правилно се понаша као пешак, возач бицикла и дечијих возила у саобраћају – користи заштитну опрему за управљање бициклом и дечијим возилима – аргументује неопходност коришћења сигурносних појасева на предњем и задњем седишту аутомобила и увек их користи као путник – повеже место седења у аутомобилу са 	<p>Улога, значај и историјски развој саобраћаја.</p> <p>Врсте саобраћаја и саобраћајних средстава према намени.</p> <p>Професије у подручју рада саобраћај.</p> <p>Употреба информационих технологија у савременом саобраћају Саобраћајна сигнализација – изглед и правила поступања.</p> <p>Правила и прописи кретања пешака, возача бицикла и дечијих возила (ролери, скејт, тротинет) у саобраћају – рачунарска симулација и саобраћајни полигон.</p> <p>Обавезе и одговорност деце као учесника у саобраћају. Заштитна опрема потребна за безбедно управљање бициклом и дечијим возилима.</p>	

	<p>узрастом ученика</p> <ul style="list-style-type: none"> – одговорно се понаша као путник у возилу – показује поштовање према другим учесницима у саобраћају – анализира симулирану саобраћајну незгоду на рачунару и идентификује ризично понашање пешака и возача бицикла 		
<p>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<p>– самостално црта скицом и техничким цртежом једноставан предмет – правилно чита технички цртеж – преноси податке између ИКТ уређаја – примењује основне поступке обраде дигиталне слике на рачунару – користи програм за обраду текста за креирање документа са графичким елементима – користи Интернет сервисе за претрагу и приступање online ресурсима – преузима одговорност за рад – представи идеје и планове за акције које предузима користећи савремену информационо-комуникациону технологију и софтвер</p>	<p>Прибор за техничко цртање (оловка, гумица, лењир, троугаоници, шестар). Формати цртежа (А3, А4). Размера.</p> <p>Типови и дебљине линија (пуна дебела линија; пуна танка линија; пуна танка линија извучена слободном руком; испрекидана танка линија; црта-тачка-црта танка линија). Геометријско цртање (цртање паралелних правих, цртање нормале на дату праву, цртање углова помоћу лењира и троугаоника). Елементи котирања (помоћна котна линија, котна линија, показна линија, котни завршетак, котни број – вредност). Цртање техничког цртежа са елементима (типови линија, размера и котирање). Пренос података између ИКТ уређаја (рачунар, таблет, smartphone, дигитални фотоапарат). Апликација за дигиталну обраду</p>	

		<p>слике. Операције подешавања осветљености и контраста слике. Промена величине/резолюције слике, издвајање дела слике. Креирање документа у програму за обраду текста. Форматирање текста, уметање слике и графике. Интернет претрага и приступ online ресурсима.</p>	
<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p>	<p>– повезује својства природних материјала са применом – објасни технологије прераде и обраде дрвета, производњу папира, текстила и коже – сече, спаја и врши заштиту папира, текстила, коже и дрвета – правилно и безбедно користи алате и прибор за ручну механичку обраду (маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега)</p> <p>– направи план израде једноставног производа и план управљања отпадом – самостално израђује једноставан модел</p>	<p>Природни ресурси на Земљи: енергија и материјали.</p> <p>Управљање отпадом (рециклажа; заштита животне средине).</p> <p>Врсте, својства и примена природних материјала.</p> <p>Технологија прераде и обраде дрвета.</p> <p>Технологија прераде и обраде коже.</p> <p>Текстилна технологија.</p> <p>Технологија производње папира. Поступци ручне обраде и спајања папира, текстила, коже и дрвета – сечење/резање, спајање (лепљење) и заштита (лакирање). Коришћење алата и прибора за ручну обраду и спајање наведених материјала – маказе, моделарска тестера, брусни папир, стега.</p>	

<p>КОНСТРУКТОР СКО МОДЕЛОВАЊЕ</p>	<p>– самостално проналази информације потребне за израду предмета/модела користећи ИКТ и Интернет сервисе – одабира материјале и алате за израду предмета/модела – мери и обележава предмет/модел – ручно израђује једноставан предмет/модел користећи папир и/или дрво, текстил, кожу и одговарајуће технике, поступке и алате – користи програм за обраду текста за креирање документа реализованог решења – самостално представља пројектну идеју, поступак израде и решење/производ – показује иницијативу и јасну оријентацију ка остваривању циљева и постизању успеха – планира активности које доводе до остваривања циљева укључујући оквирну процену трошкова – активно учествује у раду пара или мале групе у складу са улогом и показује поштовање према сарадницима – пружи помоћ у раду другим ученицима – процењује остварен резултат и развија предлог унапређења</p>	<p>Израда предмета/модела ручном обрадом и спајањем папира и/или дрвета, текстила, коже коришћењем одговарајућих техника, поступака и алата. Приказивање идеје, поступка израде и решења/производа. Тимски рад и подела задужења у тиму.</p>	
--	---	--	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Информатика и рачунарство, Математика,
Биологија, Географија, Ликовна култура

Назив предмета	ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО
Циљ	Циљ наставе и учења информатике и рачунарства је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, производњу дигиталних садржаја и креирање рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	36 часова

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	ВРЕДНОВАЊЕ
ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> – наведе примену информатике и рачунарства у савременом животу – правилно користи ИКТ уређаје – именује основне врсте и компоненте ИКТ уређаја – прави разлику између хардвера, софтвера и сервиса – прилагоди радно окружење кроз основна подешавања – креира дигитални слику и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) – креира текстуални документ и примени основне акције 	<p>Предмет изучавања информатике и рачунарства.</p> <p>ИКТ уређаји, јединство хардвера и софтвера.</p> <p>Подешавање радног окружења.</p> <p>Организација података.</p> <p>Рад са сликама.</p> <p>Рад са текстом.</p> <p>Рад са мултимедијом.</p> <p>Рад са презентацијама.</p>	

	<p>едитовања и форматирања (самостално и сараднички)</p> <ul style="list-style-type: none"> – примени алате за снимање и репродукцију аудио и видео записа – креира мултимедијалну презентацију и примени основне акције едитовања и форматирања (самостално и сараднички) – сачува и организује податке – разликује основне типове датотека 		
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> – реагује исправно када дође у потенцијално небезбедну ситуацију у коришћењу ИКТ уређаја; – доводи у везу значај правилног одлагања дигиталног отпада и заштиту животне средине – разликује безбедно од небезбедног, пожељно од непожељног понашања на интернету – реагује исправно када дођу у контакт са непримерним садржајем или са непознатим особама путем интернета – приступа интернету, самостално претражује, проналази информације у дигиталном окружењу и преузима их на свој уређај – информацијама на интернету приступи критички – спроводи поступке за заштиту личних података и приватности на интернету – разуме значај ауторских права – препознаје ризик зависности од технологије и доводи га у везу са својим здрављем 	<p>Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин.</p> <p>Правила безбедног рада на интернету.</p> <p>Претраживање интернета, одабир резултата и преузимање садржаја.</p> <p>Заштита приватности личних података.</p> <p>Заштита здравља, ризик зависности од технологије и управљање временом.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – рационално управља временом које проводи у раду са технологијом и на интернету 		
РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> – изводи скуповне операције уније, пресека, разлике и правилно употребљава одговарајуће скуповне ознаке – схвати математичко-логички смисао речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, израза „ако...онда” – зна алгоритме аритметике (сабирања, множења, дељења с остатком, Еуклидов алгоритам) и интерпретира их алгоритамски – наведе редослед корака у решавању једноставног логичког проблема – креира једноставан рачунарски програм у визуелном окружењу – сврсисходно примењује програмске структуре и блокове наредби – користи математичке операторе за израчунавања – објасни сценарио и алгоритам пројекта – анализира и дискутује програм – проналази и отклања грешке у програму – сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала у вези са темом, формулацији и представљању резултата и закључака – одабира и примењује технике и алате у складу са фазама реализације пројекта – наведе кораке и опише поступак решавања 	<p>Увод у логику и скупове: унија, пресек, разлика; речи „и”, „или”, „не”, „сваки”, „неки”, „ако...онда”.</p> <p>Увод у алгоритме аритметике: писмено сабирање, множење, дељење с остатком, Еуклидов алгоритам.</p> <p>Увод у тему програмирања.</p> <p>Радно окружење изабраног софтвера за визуелно програмирање.</p> <p>Алати за рад са графичким објектима, текстом, звуком и видеом.</p> <p>Програм – категорије, блокови наредби, инструкције.</p> <p>Програмске структуре (линијска, циклична, разграната).</p> <p>Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.</p> <p>Израда пројектног задатка у групи у корелацији са другим предметима.</p> <p>Представљање резултата пројектног задатка.</p>	

	пројектног задатка – вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен – поставља резултат свог рада на интернет, ради дељења са другима, уз помоћ наставника		
--	--	--	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА Сви предмети

Назив предмета	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
Циљ	Циљ наставе и учења физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.
Разред	пети
Годишњи фонд часова	72 часа + 54 часа (обавезне физичке активности ученика)

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈИ	ВРЕДНОВАЊЕ
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	– примени једноставне комплексе простих и општеприпремних вежби – изведе вежбе (разноврсна природна и	Обавезни садржаји Вежбе за развој снаге Вежбе за развој покретљивости Вежбе за развој аеробне	

		изведена кретања) и користи их у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама – упореди резултате тестирања са вредностима за свој узраст и сагледа сопствени моторички напредак	издржљивости Вежбе за развој брзине Вежбе за развој координације Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности	
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ	Атлетика	– комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу – доводи у везу развој физичких способности са атлетским дисциплинама	Обавезни садржаји Техника истрајног трчања Истрајно трчање – припрема за крос Техника спринтерског трчања Техника високог и ниског старта Скок увис (прекорачна техника) Бацање лоптице (до 200 g) Препоручени садржаји Техника штафетног трчања Скок удаљ Бацања кугле 2 kg Бацање „вортекс-а” Тробој	
	Спортска гимнастика	– одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела – користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама и игри – процени сопствене могућности за вежбање у гимнастици	Обавезни садржаји Вежбе на тлу Прескоци и скокови Вежбе у упору Вежбе у вису Ниска греда Гимнастички полигон Препоручени садржаји Вежбе на тлу (напредне варијанте) Висока греда Трамболина	

			<p>Прескок Коњ са хватаљкама Вежбе у упору (сложенији састав) Вежбе у вису (сложенији састав)</p>	
	<p>Основе тимских и спортских игара</p>	<p>– користи елементе технике у игри – примењује основна правила рукомета у игри – учествује на унутародељенским такмичењима</p>	<p>Обавезни садржаји Рукомет/минирукомет: Основни елементи технике и правила; – вођење лопте, – хватања и додавања лопте, – шутирања на гол, – финтирање, – принципи индивидуалне одбране – основна правила рукомета/минирукомета Спортски полигон Препоручени садржаји Напредни елементи технике, тактике и правила игре: – хватања котрљајућих лопти, – дриблинг, – шутирања на гол, – финтирање, – основни принципи колективне одбране.</p>	
	<p>Плес и ритмика</p>	<p>– изведе кретања, вежбе и кратке саставе уз музичку пратњу – игра народно коло– изведе кретања у различитом ритму – изведе основне кораке плеса из</p>	<p>Обавезни садржаји Покрети уз ритам и уз музичку пратњу Ритмичка вежба без реквизита Скокови кроз вијачу Народно коло „Моравац”</p>	

		народне традиције других култура	Народно коло из краја у којем се школа налази Основни кораци друштвених плесова Препоручени садржаји Вежбе са обручем Вежбе са лоптом Сложенији скокови кроз вијачу	
	Пливање	– контролише и одржава тело у води – преплива 25 m слободном техником – скочи у воду на ноге – поштује правила понашања у и око водене средине	Обавезни садржаји Предвежбе у обучавању пливања Игре у води Самопомоћ у води Препоручени садржаји Плива једном техником Рођење у дужину	
ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА (Реализује се кроз све наставне области и теме уз практичан рад)	Физичко вежбање и спорт	– објасни својим речима сврху и значај вежбања – користи основну терминологију вежбања – поштује правила понашања у и на просторима за вежбање у школи и ван ње, као и на спортским манифестацијама – примени мере безбедности током вежбања – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима у просторима за вежбање	Циљ и сврха вежбања у физичком и здравственом васпитању Основна правила Рукомета/минирукомета и Малог фудбала Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе) Чување и одржавање материјалних добара која се користе у физичком и здравственом васпитању Уредно постављање и склањање	

		<ul style="list-style-type: none"> – примени и поштује правила тимске и спортске игре у складу са етичким нормама – навија и бодри учеснике на такмичењима и решава конфликти на социјално прихватљив начин – користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности – прихвати сопствену победу и пораз у складу са „ферплејом” – примењује научено у физичком здравственом васпитању у ванредним ситуацијама – препозна лепоту покрета и кретања у физичком вежбању и спорту – направи план дневних активности 	<p>справа и реквизита неопходних за вежбање</p> <p>Упознавање ученика са најчешћим облицима насиља у физичком васпитању и спорту</p> <p>„Ферплеј” (навијање, победа, пораз решавање конфликтних ситуација)</p> <p>Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта</p> <p>Значај развоја физичких способности за сналажење у ванредним ситуацијама</p> <p>(земљотрес, поплава, пожар...)</p> <p>Физичко вежбање и естетика (правилнообликовање тела)</p> <p>Планирање дневних активности</p>	
	Здравствено васпитање	<ul style="list-style-type: none"> – наведе примере утицаја физичког вежбања на здравље – разликује здраве и нездраве начине исхране – направи недељни јеловник уравнотежене исхране уз помоћ наставника. – примењује здравствено-хигијенске мере пре, у току и након вежбања 	<p>Физичка активност, вежбање и здравље</p> <p>Основни принципи вежбања и врсте физичке активности</p> <p>Одржавање личне опреме за вежбање и поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања</p> <p>Лична и колективна хигијена пре и после вежбања</p>	

		<ul style="list-style-type: none"> – препозна врсту повреде – правилно реагује у случају повреде – чува животну средину током вежбања 	<p>Утицај правилне исхране на здравље и развој људи</p> <p>Исхрана пре и после вежбања</p> <p>Прва помоћ:</p> <ul style="list-style-type: none"> – значај прве помоћи, – врсте повреда. <p>Вежбање и играње на чистом ваздуху</p> <ul style="list-style-type: none"> – чување околине приликом вежбања 	
--	--	--	---	--

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Биологија
 Географија
 Музичка култура
 Ликовна култура
 Информатика
 Математика
 Српски језик

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

Назив предмета	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ
Циљ	<p>Циљ наставе и учења <i>грађанског васпитања</i> је да ученик изучавањем основних принципа, вредности и процедура грађанског друштва постане свестан својих права и одговорности, осетљив за потребе појединаца и заједнице и спреман да активно делује у заједници уважавајући демократске вредности.</p>

Разред	пети
Годишњи фонд часова	36 часова

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ	ВРЕДНОВАЊЕ
ЉУДСКА ПРАВА Права детета	По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> - разликује жеље од потреба и наведе примере везе између потреба и људских права; - препозна своје потребе, као и потребе других и да их уважава; - штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; - учествује у доношењу правила рада групе и поштује их; - аргументује потребу посебне заштите права детета; - на примеру препозна уграђеност права деце у основним документима која уређују рад школе; - наводи примере и показатеље остварености и кршења дечијих права; - наводи чиниоце који утичу 	<p>Потребе и права Потребе и жеље. Потребе и права. Права и правила у учионици. Правила рада у учионици, доношење групних правила.</p> <p>Права детета у документима о заштити права Посебност права детета и људска права. Конвенција о правима детета. Врсте права. Показатељи остварености и кршења дечијих права . Конвенција о правима детета у документима која се односе на школу.</p>	<p>- усменим путем кроз разговор, дебате, проблемске ситуације, и индивидуално излагање ученика монолошким путем, промишљено и аргументовано изношење ставова и закључака, као и путем праћења активности ученика на часу и</p> <p>истраживачког рада на задатим и договореним пројектима.</p> <p>- писменим путем кроз договорене и претходно организоване истраживачке</p>

	<p>на остварење дечијих права; – поштује права и потребе ученика који су у инклузији у његовом одељењу /школи; – препозна ситуације кршења својих права и права других; – идентификује кршење људских права на примеру неког историјског догађаја;</p>		<p>пројекте, анализама проблемских тема, синтетичким уопштавањем закључака, затим путем анкета и реферата.</p> <p>Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења те кроз све програмске целине доследно</p>
--	---	--	---

<p style="text-align: center;">ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Школа као заједница</p>	<ul style="list-style-type: none"> - поштује правила одељенске заједнице и правила на нивоу школе; - поступа у складу са моралним вредностима грађанског друштва; - искаже свој став о значају правила у функционисању заједнице; - понаша се у складу са правилима и дужностима у школи; - наводи начине демократског одлучивања; - препозна одговорност одраслих у заштити права деце; - објасни улогу појединца и група у заштити дечијих права; - реално процени сопствену одговорност у ситуацији кршења нечијих права и зна коме да се обрати за помоћ; 	<p>Права и функционисање заједнице Моје заједнице. Школа као заједница. Одлучивање у учионици и школи. Гласање и консензус као демократски начини одлучивања. Одговорности и обавезе у заједници Одговорност деце. Одговорности одраслих (родитеља, наставника). Кршење и заштита права Шта могу и коме да се обратим у ситуацијама насиља.</p>	<p>осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.</p> <p>У настави користити, најмање у трећини случајева, задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства и Завода, а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани.</p>
---	---	--	--

<p style="text-align: center;">ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Сукоби и насиље</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препозна и анализира сличности и разлике између ученика у групи; - прихвата друге ученике и уважава њихову различитост; - проналази примере моралних поступака у књижевним делима које чита, у медијима и у свакодневном животу; - наводи примере из свакодневног живота предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; - проналази примере нетолеранције и дискриминације у књижевним делима која чита; - у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; - препозна и објасни врсте насиља; - прави разлику између безбедног и небезбедног понашања на друштвеним мрежама; - заштити од дигиталног насиља; - анализира сукоб из различитих углова 	<p>Наши идентитети Наше сличности и разлике (раса, пол, национална припадност, друштвено порекло, вероисповест, политичка или друга уверења, имовно стање, култура, језик, старост и инвалидитет). Стереотипи и предрасуде. Дискриминација. Толеранција.</p> <p>Сукоби и насиље Сукоби и начини решавања сукоба. Предности конструктивног решавања сукоба. Врсте насиља: физичко, активно и пасивно, емоционално, социјално, сексуално, дигитално. Реаговање на насиље. Начини заштите од насиља.</p>	
--	--	---	--

	(препознаје потребе учесника сукоба) и налази конструктивна решења прихватљива за све стране у сукобу; – аргументује предности конструктивног начина решавања сукоба;		
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ		Планирање и извођење акција у школи у корист права детета Учешће ученика у школи. Избор проблема. Тражење решења проблема. Израда плана акције. Анализа могућих ефеката акције. Планирање и извођење акције. Завршна анализа акције и вредновање ефеката. Приказ и анализа групних радова.	

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Српски језик и књижевност, Матерњи језик, Историја, Ликовна култура, Музичка култура, Информатика и рачунарство

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ ВЕРОНАУКЕ- ПРАВОСЛАВНИ КАТЕХИЗИС ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

Циљеви и задаци предмета	Циљ васпитно-образовног рада у настави предмета Верска настава - Православни катихизис (Веронаука) јесте да ученици систематски упознају православну хришћанску културу уз развијање поштовања и разумевања према културама и верским заједницама другачијим од сопствене, при чему се хришћанско виђење живота и постојања излаже у веома отвореном и толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве и културе) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на националну припадност и верско образовање.		
Годишњи фонд часова	35	Недељни фонд часова	1
Наставна средства	Уџбеник	Православни катихизис, Епископ Игњатије (Мидић), Фреска, 2014.	
	Остала средства	Радна свеска за веронауку, Иконе, ДВД	
Методе и технике	Монолошка, дијалошка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови		
Иновације	Групни рад ученика, Организација приредбе, Излет у природу		
Активности	Наставника	Планира, организује, бира садржаје, усмерава, реализује, демонстрира, објашњава, даје упутства, омогућава примену наученог, партнер у учењу, обезбеђује ресурсе, прати ефекте сопственог рада, прати ефекте рада ученика	
	Ученика	Самосталан и интерактивни рад, разговор, вежба, упоређује, посматра, процењује, сарађује, креира	
Ресурси	Ученици, наставници, родитељи, двориште, учионица, црква, искуство ученика, Света Литургија		
Сарадници	- Учитељи и наставници - ПП служба - Родитељи		

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Задаци	Стандарди	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало				
1.	Увод - упознавање садржаја, програма и начина рада;	1	1	- изграђивање способности дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живимо, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	Српски језик, Музичка култура, Ликовна култура, Физичко

2.	Припрема света за долазак Сина Божјег у свет - припрема света за долазак Сина Божјег у свет;	1	1	комплементарност с другим наукама); - омогућавање позитивног емоционалног става према културним вредностима;		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	васпитање, Историја, Биологија, Географија
3.	Избор Аврама и његових потомака (Јевреја) као почетак Цркве - Старање Божје о свету и човеку до Аврама; - Стари Завет између Бога и људи; - Старозаветна историја;	3	2	- помагање у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између власти личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	
4.	Аврам и јеврејски народ као праслика Христа и Цркве - Аврам, друге библијске личности, јеврејски народ и старозаветни догађаји;	4	2	Оперативни задаци наставе Православног катихизиса (Веронауке) у петом разреду јесу да ученици: - уоче да Бог није напустио свет после греха првог човека; - стекну свест о томе да Бог никад не напушта човека ма какав грех он учинио;		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	
5.	Десет Божјих заповести - однос према Богу и другом човеку; - људски напори у циљу	9	6	- уоче да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет; - уоче сличност у структури		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	

	проналажења спасења (разне религије, философија, наука);			старозаветне и новозаветне Цркве.			
6.	Старозаветни мотиви у православној иконографији - старозаветни мотиви у православној иконографији; -посета манастиру;	2	4			Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	
		20	16				

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА ЗА ПЕТИ РАЗРЕД

Циљеви и задаци предмета	<p>Циљ образовно-васпитног рада изборног предмета је да се ученици оспособе за самостално коришћење рачунара.</p> <p>Задаци образовно-васпитног рада:</p> <p>упознавање ученика са применом рачунара у различитим областима људске делатности;</p> <p>развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;</p> <p>подстицање креативног рада на рачунару;</p> <p>оспособљавање за рад на рачунару.</p> <p>Оперативни задаци:</p> <p>упознавање ученика са графичким радним окружењем оперативног система;</p> <p>упознавање ученика са организацијом дискова, датотека и директоријума;</p> <p>упознавање ученика са подешавањем околине за рад на српском језику;</p> <p>упознавање ученика са инсталацијом додатних уређаја и програма;</p> <p>упознавање ученика са радом у програму за обраду текста;</p> <p>упознавање ученика са основним програмима за рад у мултимедији;</p> <p>оспособљавање ученика за самостално коришћење рачунарских програма.</p>		
Годишњи фонд часова	36	Недељни фонд часова	1
Наставна средства	Уџбеник	Информатика и рачунарство уџбеник за 5. разред основне школе, Д.Маринчић, Д.Басић	
	Остала средства	Рачунар,usb-меморија, CD, DVD, графитна оловка,свеска,...	

Методе и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови	
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда паноа, вршњачка едукација	
Активности	Наставника	- Планира- Ораганизује- Бира садржаје- Усмерава- Реализује- Демонстрира- Објашњава - Даје упутства- Омогућује примену наученог- Партнер у учењу- Обезбеђује ресурсе- Прати ефекте сопственог рада- Прати ефекте рада ученика
	Ученика	- Вежбање- Разговор- Самосталан рад на рачунару
Ресурси	- Ученици- Наставници- Родитељи-Рачунари Електронски медији- Писани медији-Учионица- Искуство ученика	
Сарадници	- Ученици - Наставници - Родитељи - ПП служба	

Број теме	Наставна тема	Број часова		Наставне јединице	Стандарди	Начин про вере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало				
1.	Оперативни систем Windows XP	8	6	1. Рачунарски систем ОГ 2. Увод у оперативни систем Windows XP. ОГ 3. Графичко окружење ОС. Рад са објектима у My Computer-у: организација дискова, датотека, директоријума, преносни и фиксни меморијски медијуми ОГ 4. Понављање и утврђивање градива УГ 5. Програм за управљање датотекама и директоријумима Windows Explorer ОГ 6. Windows Explorer ОГ 7. Понављање и утврђивање градива УГ 8. Control Panel - подешавање радног окружења ОГ 9. Control Panel УГ		-практичан рад, -кроз вежбе, -усмена провера,	-математика -српски

				<ul style="list-style-type: none"> 10. Инсталација програма ОГ 11. Инсталација програма УГ 12. Инсталација додатних уређаја, ток инсталације ОГ 13. Инсталација додатних уређаја, ток инсталације УГ 14. Систематизација градива СГ 			
2.	Рад са текстом	9	5	<ul style="list-style-type: none"> 1. Изглед основног прозора – Word ОГ 2. Рад са документима (1) ОГ 3. Рад са документима (2) УГ 4. Изглед стране, подешавање маргина, табулатор ОГ 5. Уписивање и кориговање текста ОГ 6. Понављање и утврђивање градива УГ 7. Обликовање појединих знакова ОГ 8. Обликовање пасуса ОГ 9. Штампање ОГ 10. Понављање и утврђивање градива УГ 11. Рад са сликама и објектима ОГ 12. Цртање у програму за обраду текста ОГ 13. Понављање и утврђивање градива УГ 14. Систематизација градива СГ 		практичан рад, -кроз вежбе, -усмена провера,	
3.	Увод у мултимедију	4	4	<ul style="list-style-type: none"> 1. Појам мултимедије ОГ 2. Коришћење апликација за рад са мултимедијом (Media Player, Real Player, Micro DVD) (1) ОГ 3. Коришћење апликација за рад са мултимедијом (Media Player, Real Player, Micro DVD) (2) 4. Понављање и утврђивање градива 5. Пренос, обрада и репродукција слике и звука на рачунару ОГ 		практичан рад, -кроз вежбе, -усмена провера,	

				6. Употреба едукативних CD i DVD, електронске књиге, енциклопедије, атласи ОГ 7. Понављање и утврђивање градива УГ 8. Систематизација градива СГ			
УК		21	15				

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК У ШЕСТОМ РАЗРЕДУ

Циљеви и задаци предмета	<p>Циљ наставе српског језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима. Ученици би требало да развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају законитостима српског књижевног језика на коме ће се усмено и писмено правилно изражавати; да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.</p> <p>Задаци наставе српског језика:</p> <ul style="list-style-type: none">- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе српског језика сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе српског језика буду у пуној мери реализовани;- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;- описмењавање ученика на темењима ортоепских и ортографских стандарда књижевног језика;- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе;- развијање смисла и способности за правилно, течно и уверљиво усмено и писмено изражавање;- оспособљавање за самостално читање, анализу, доживљавање, разумевање књижевног текста;- усвајање основних функционалних појмова и теоријских појмова из књижевности, позоришне и филмске уметности;- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног индентитета на делима српске књижевности;- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања;- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, драмска, језичка, рецитаторска, новинарска секција);- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима; <p>Оперативни задаци:</p> <ul style="list-style-type: none">- Упознају битне карактеристике српског језика, народа и националних мањина у Србији- Савладају главна правила акценатске норме књижевног језика- Обнове, систематизују и делимично прошире садржаји из претходних разреда
---------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Зависне реченице - Индикативна и релативна значења глаголских облика - Упознају технику писања реферата - Овладају расправом као обликом усменог и писаног изражавања - Систематизују градиво из свих програмско-тематских подручја 		
Годишњи фонд часова	144	Недељни фонд часова	4
Наставна средства	Уџбеник	Читанка и радна свеска, ЗУНС за 6. разред, Љиљана. Бајић, Зона. Мркаљ; Граматоломија, Школа плус	
	Остала средства	Свеска, графитна оловка, табла, фломастери, панои, рачунар, интернет стране, наставни листићи	
Наставне методе	Монолошка, дијалoшка, комбинована, демонстративно-илустративна, текстуална, практични радови, писани радови		
Облик рада	Фронтални, групни, у паровима, индивидуални		
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда панoa, реферата, дебате, активности		
Активности	Наставника	Планира, организује, бира садржаје, усмерава, реализује, демонстрира, објашњава, даје упутства, омогућава примену наученог, обезбеђује ресурсе, прати ефекте сопственог рада, прати ефекте рада ученика	
	Ученика	Посматра, бележи, анализира, упоређује, закључује, ради домаће задатке, ради пројекте, реферате, паное, учествује у дебатама и активностима	
Ресурси	Ученици, наставници, родитељи, двориште, учионица, искуство ученика		
Сарадници	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици - Наставници - Родитељи - ПП служба 		

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Наставне јединице	Стандарди	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало				
1.	Плава звезда	15	5	1. Уводни час (уи) 2. Књижевни текстови обрађени у 5. разреду (уи) 3. Граматички и правописни појмови из 5. разреда (уи) 4. Књижевни родови и врсте, основне одлике (ог) 5. Породичне и обичајне народне лирске песме (ог) 6. „Највећа је жалост за братом“ – народна песма (ог) 7. Глаголи, глаголски вид и род (сг) 8. „Плава звезда“ - М. Антић (ог) 9. Анализа ДЗ: Моје жеље (пи) 10. „Вањка“ – А. П. Чехов (ог) 11. „Лето лепог белца“ – В. Саројан (ог) 12. „Лето лепог белца“ – В. Саројан (ог) 13. Исказивање реченичних чланова речју, синтагмом, реченицом (ог) 14. „Јазавац пред судом“ – П. Кочић (ог) 15. „Јазавац пред судом“ – П. Кочић (уг) 16. Творба речи, префикси, суфикси, корен речи (ог) 17. Творба речи, процеси и настанак речи (ог) 18. Некњижевне речи и њихова замена језичким стандардом (ог) 19. Појам строфе стиха и риме (ог) 20. „Село“ - Ј. Дучић (ог)	CJ.1.1.5. CJ.1.1.6. CJ.1.3.5. CJ 1.3.4. CJ 1.3.5. CJ 1.4.2. CJ 2.1.4. CJ 2.2.5. CJ 2.3.4. CJ 3.1.3. CJ 3.4.4.	-питања -активност на часу -усмено и писмено изражавање -домаћи задаци	Историја Географија Музичко Ликовно Биологија

2.	Бити слободан човек	11	5	<p>21. „Дечаци Павлове улице“ – Ф. Молнар (ог)</p> <p>22. „Дечаци Павлове улице“ – Ф. Молнар (уг)</p> <p>23. Анализа ДЗ: Да сам наставник (пи)</p> <p>24. Први школски писмени задатак (пз)</p> <p>25. Анализа првог школског писменог задатка (пз)</p> <p>26. Исправка првог школског писменог задатка (пз)</p> <p>27. „Јаблан“ – П. Кочић (ог)</p> <p>28. Аорист (ог)</p> <p>29. Драмско извођење Нушићеве „Аналфабете“ (ог)</p> <p>30. „Буре“ – И. Секулућ (ог)</p> <p>31. Фонетка, вокали, консонанти, слоготворно Р (ог)</p> <p>32. „Градинар“ – Р. Тагоре (ог)</p> <p>33. Сугласници по звучности и по месту творбе (ог)</p> <p>34. „Ратар“ – В. Петровић (ог)</p> <p>35. Гласови (сг)</p> <p>36. Једначење сугласника по звучности (ог)</p> <p>37. „Моја отаџбина“ – А. Шантић (ог)</p>	<p>CJ 1.1.4.</p> <p>CJ 1.2.8.</p> <p>CJ 1.3.6.</p> <p>CJ 1.4.2.</p> <p>CJ 1.4.3.</p> <p>CJ 2.1.5.</p> <p>CJ 2.4.6.</p> <p>CJ 3.1.2.</p> <p>CJ 3.4.8.</p>	<p>-разговор</p> <p>-питања</p> <p>-домаћи задаци</p> <p>-писмени задатак</p> <p>-домаћи задаци</p>	<p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Музичко</p> <p>Ликовно</p> <p>Биологија</p>
3.	Поносни на своје претке	8	6	<p>38. Непостојано А (ог)</p> <p>39. Изражајно рецитоване обрађених песама (уи)</p> <p>40. Гласови (сг)</p> <p>41. Гласови (кз)</p> <p>42. Анализа КЗ (кз)</p> <p>43. „О пореклу“ – Д. Максимовић (ог)</p> <p>44. Палатализација (ог)</p>	<p>CJ 1.1.7.</p> <p>CJ 1.3.1.</p> <p>CJ 1.4.7.</p> <p>CJ 2.1.3.</p> <p>CJ 2.3.2.</p>	<p>-разговор</p> <p>-питања</p> <p>-реферати</p> <p>-дискусије</p> <p>-контролни задатак</p> <p>-домаћи задаци</p> <p>-активност - вежба</p>	<p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Музичко</p> <p>Ликовно</p> <p>Информатика</p>

				<p>45. „Улица Филипа Вишњића“ – Светлана Велмар Јанковић (ог)</p> <p>46. Императив (ог)</p> <p>47. „Аутобиографија“ – Б. Нушић (ог)</p> <p>48. „Аутобиографија“ – Б. Нушић (уг)</p> <p>49. Анализа ДЗ: Један смешан догађај (пи)</p> <p>50. „Наслеђе“ – М. Ракић (ог)</p> <p>51. Сибиларизација (ог)</p>	<p>CJ 2.4.2.</p> <p>CJ 3.3.2.</p> <p>CJ 3.4.8.</p>		
4.	Детињство је бајка за цео живот	10	9	<p>52. „Орлови рано лете“ – Б. Ћопић (ог)</p> <p>53. „Орлови рано лете“ – Б. Ћопић (уг)</p> <p>54. Правопис, велико слово, супрелатив, писање речце НЕ (сг)</p> <p>55. Правопис, писање васионских тела и заменица (сг)</p> <p>56. Други школски писмени задатак (пз)</p> <p>57. Анализа другог школског писменог задатка (пз)</p> <p>58. Исправка другог школског писменог задатка (пз)</p> <p>59. „Избирачица“ – К. Трифковић (ог)</p> <p>60. „Избирачица“ – К. Трифковић (уг)</p> <p>61. Анализа ДЗ: Шала на мој рачун (пи)</p> <p>62. Атрибутска и предикатска функција придева и именица (ог)</p> <p>63. „Седефна ружа“ – Г. Олујић (ог)</p> <p>64. Моја бајка (пи)</p> <p>65. „Бајка о дечаку и Месецу“ – С. Раичковић (ог)</p> <p>66. „Бајка о дечаку и Месецу“ – С. Раичковић (сг)</p> <p>67. Градиво из првог полугодишта (сг)</p>	<p>CJ 1.1.5.</p> <p>CJ 1.3.1.</p> <p>CJ 1.4.5.</p> <p>CJ 2.1.1.</p> <p>CJ 2.2.1.</p> <p>CJ 2.4.7.</p> <p>CJ 3.2.2.</p> <p>CJ 3.4.1.</p> <p>CJ 3.4.6.</p>	<p>-разговор</p> <p>-питања</p> <p>-израда пројекта</p> <p>-писмени задатак</p> <p>-излагање ученика</p> <p>- домаћи задаци</p> <p>- уредност вођења свеске</p>	<p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Музичко</p> <p>Ликовно</p>

				68. „Свети Сава“ – В. Илић (ог) 69. Свети Сава у народном предању (ог) 70. Свети Сава као историјска личност (ог) 71. Јотовање (ог) 72. „Богојавњенска ноћ“ – С. Ћоровић (ог) 73. Једначење сугласника по месту творбе (ог)			
5.	Човек је велики у малим стварима	9	5	74. Гласовне промене (сг) 75. „Мала вила“ – народна приповетка (ог) 76. „Кроз васиону и векове“ – М. Миланковић (ог) 77. „Смрт мајке Југовића“ – народна песма (ог) 78. „Смрт мајке Југовића“ – народна песма (уг) 79. „Живот и обичаји народна српског“ – Вук Караџић (ог) 80. Асимилација вокала (ог) 81. Епске народне песме косовског циклуса (ог) 82. Епске народне песме косовског циклуса (уг) 83. „Студије из српске религије и фолклора“ – В. Чајкановић (ог) 84. Прелазак Л у О (ог) 85. Губљење сугласника, упрошћавање сугласничких група (ог) 86. „Анализа ДЗ: Лик из косовских песама (пи) 87. Гласовне промене (сг)	CJ 1.2.2 CJ 1.2.4. CJ 1.3.4. CJ 1.3.13. CJ 1.4.4. CJ 1.4.6. CJ 2.2.2. CJ 2.3.7. CJ 2.4.5. CJ 3.3.7. CJ 3.4.5.	-разговор -питања -реферати -дебата -активност – вежба -домаћи задаци	Историја Географија Музичко Ликовно Физика Информатика

6.	Путујући пределима своје земље	10	8	88. Гласовне промене (кз) 89. Анализа КЗ (кз) 90. „Хвала сунцу, хвала земљи“ – С. Раичковић (ог) 91. Придевске заменице (ог) 92. Стилска изражајна средства, стилске фигуре (сг) 93. „Шљива“ – М. Данојлић (ог) 94. Анализа ДЗ: Предео моје земље (пи) 95. Трећи школски писмени задатак (пз) 96. Анализа трећег школског писменог задатка (пз) 97. Исправка трећег школског писменог задатка (пз) 98. Присвојне заменице (ог) 99. Показне заменице (ог) 100. Реченица, основни појмови, комуникативна и предикатска реченица (ог) 101. „Чудесни свитац“ – М. Данојлић (ог) 102. Упитне и односне заменице (ог) 103. Правопис, интерпункција, писање глаголских облика (сг) 104. „Бреза“ – С. Јесењин (ог) 105. Неодређене, одричне и опште заменице (ог)	CJ 1.2.6. CJ 1.2.2 . CJ 1.3.10. CJ 1.4.1. CJ 2.3.8. CJ 2.4.4. CJ 2.4.9. CJ 3.1.1. CJ 3.2.1 . CJ 3.3.6. CJ 3.4.8.	-разговор -питања -активност – вежба -писмени задатак -контролни задатак -домаћи задаци	Историја Географија Музичко Ликовно Информатика
7.	Игра за живот	8	6	106. „Аска и вук“ – И. Андрић (ог) 107. „Аска и вук“ – И. Андрић (уг) 108. Именичке и придевске заменице (кз) 109. Анализа КЗ (кз) 110. „Зов дивљине“ - Џ. Лондон (ог) 111. „Зов дивљине“ - Џ. Лондон (уг) 112. Имперфекат (ог)	CJ 1.4.6. CJ 2.2.5. CJ 2.3.11. CJ 2.4.1.	-разговор -питања -активност – вежба -домаћи задаци - дебата -контролни задатак	Историја Географија Музичко Ликовно

				<p>113. „Марко Краљевић укида свадбарину“ – народна песма (ог)</p> <p>114. Независне и зависне предикатске реченице (сг)</p> <p>115. Комуникативне реченице састављене од једне или више независних реченица (ог)</p> <p>116. Футур други (ог)</p> <p>117. Епске песме о Марку Краљевићу (ог)</p> <p>118. Епске песме о Марку Краљевићу (уг)</p> <p>119. Потенцијал (ог)</p>	<p>CJ 2.4.6.</p> <p>CJ 2.4.9.</p> <p>CJ 3.2.3.</p> <p>CJ 3.3.4.</p> <p>CJ 3.4.3.</p> <p>CJ 3.4.2.</p>		
8.	Сунце нам доноси дарове	9	12	<p>120. Глаголски облици (сг)</p> <p>121. Анализа ДЗ: Лик у карикатури (дз)</p> <p>122. „Чудесна справа“ – Б. Топић (ог)</p> <p>123. Глаголски прилог прошли (ог)</p> <p>124. Глаголски прилог садашњи (ог)</p> <p>125. Правопис, састављено и растављено писање речи (сг)</p> <p>126. Акценти (ог)</p> <p>127. Акценти – вежбе на тексту (уг)</p> <p>128. „Мој дека је био трешња“ – А. Нанети (ог)</p> <p>129. „Мој дека је био трешња“ – А. Нанети (уг)</p> <p>130. Анализа ДЗ: Мој проналазак (пи)</p> <p>131. Четврти школски писмени задатак (пз)</p> <p>132. Анализа четвртог школског писменог задатка (пз)</p> <p>133. Исправка четртог школског писменог задатка (пз)</p> <p>134. Трпни глаголски придев (ог)</p> <p>135. Плусквамперфекат (ог)</p> <p>136. Глаголски облици (сг)</p> <p>137. Глаголски облици (кз)</p> <p>138. Анализа КЗ (кз)</p>	<p>CJ 1.2.3.</p> <p>CJ 1.2.7.</p> <p>CJ 1.3.3.</p> <p>CJ 2.4.8.</p> <p>CJ 3.2.4.</p> <p>CJ 3.4.2.</p> <p>CJ 3.4.7.</p> <p>CJ 2.2.3.</p> <p>CJ 3.2.5.</p>	<p>-разговор</p> <p>-питања</p> <p>-активност – вежба</p> <p>-контролни задатак</p> <p>-писмени задатак</p> <p>-домаћи задаци</p> <p>-уредност вођења свеске</p>	<p>Историја</p> <p>Географија</p> <p>Музичко</p> <p>Ликовно</p> <p>Информатика</p> <p>Страни језик</p>

				139. „Вече“ – Ћ. Јакшић (ог) 140. „Кроз пустињу и прашуму“ – Х. Сјењевич (ог) 141. „Кроз пустињу и прашуму“ – Х. Сјењевич (уг) 142. Завршни тест (сг) 143. Анализа завршног теста (сг) 144. Упознавање са градивом седмог разреда (уг)			
--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ ЕНГЛЕСКОГ ЈЕЗИКА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Годишњи фонд часова 72

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности учења страног језика.

Задаци наставе страног језика у основном образовању и васпитању јесу:

- развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова
- стицање позитивног односа према сопственом језику и културном наслеђу, као и према другим језицима и културама, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији
- стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика
- унапређивање знања из страног језика, која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писменој комуникацији споразумева са људима из других земаља
- усвајање норми вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који се учи
- подстицање на даље учење истог или другог страног језика, било самостално или на вишем нивоу образовања

У процесу учења страних језика ученик богати себе и, упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истаживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

РБ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БР ЧАСОВА			Р. бр. часа и назив наставне јединице	Начин провере усвојености градива	Корелација	ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ ПО ЈЕЗИЧКИМ ВЕШТИНАМА	НАПОМЕНЕ
		обрада	други тип	свега					
1	ME AND MY WORLD (активности и интересовања у школи и ван ње; развијање позитивног односа према животној средини и другим живим бићима; договори о активностима, припрема, планирање, организација послова; одећа; куповина)	3	6	9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Where I live 2. Entry test 3. Charlie's busy week 4. Charlie's busy week-present c. for future 5. The cheapest shirts in town 6. The cheapest shirts in town- comparison 7. Looking after your pet 8. Review; Mini- project (Me and my world) 9. Extra special- Mystery European adventure 	Провера разумевања, писани и усмени одговори, писмени одговори	Српски језик (компарација придева), географија (Кина, Канада, гардови Европе), биологија/ гарђанско васпитање (однос према животињама)	<p>Комуникативне функције: Давање и тражење информација о себи и другима; именовање животиња, објеката и боја; описивање животиња и предмета; позив за учешће у групним активностима; изражавање припадања и поседовања</p> <p>Граматички саджаји: <i>Present Simple; Present Continuous</i> за будућу радњу; Wh- питања; описни придеви</p>	
2	PLAYING GAMES AND SPORTS (активности и интересовања у школи и ван ње; преузимање одговорности у одређеној ситуацији;	3	6	9	<ol style="list-style-type: none"> 10. Sports day 11. Sports day- Past simple 12. What were you doing?- Past Continuous 13. What were you doing?- Past Continuous 	Провера разумевања, писани и усмени одговори, писмени одговори	Српски језик (прошло време), физичко васпитање (спортске активности), информатика и рачунарство	<p>Комуникативне функције: Именовање активности у вези са темама; тражење и давње обавештења; тражење и давање обавештења о времену на часовнику</p> <p>Граматички саджаји: <i>Past Simple; Past Continuous</i>; придеви као</p>	

	развијање позитивног односа према животnoj средини и другим живим бићима)				14. Amazing stories 15. Amazing stories- Past S.: Past C. 16. My hero 17. Review- контролна вежба 18. Extra special- Mini play		(писање мејла)	делови предиката- <i>good at</i> ; препозиционални глаголи и питања; неодређене заменице	
3	EXPERIENCES AND NEWS (развијање позитивног односа према животnoj средини; традиција и обичаји у другим земљама; узајамно поштовање међу члановима породице)	3	10	13	19. In my life- Present Perfect 20. In my life- Present Perfect 21. An amazing life 22. An amazing life- Present P.: Past S. 23. My latest news 24. The First Written Test 25. The First Written Test 26. The First Written Test 27. Sumeo's story 28. Sumeo's story 29. Review 30. Extra special- What's just	Провера разумевања, писани и усмени одговори, писмени одговори	Српски језик (глаголска времена), географија (живот на малим острвима у Пацифику), музичка култура (слушање песме), информатика и рачунарство (писање мејла)	Комуникативне функције: Разумевање и давање једноставних упутстава и команди; описивање лица и предмета Граматички саджаји: <i>Present Perfect</i> и прилошке одредбе које иду уз њега; придеви за исказивање мишљења, става и емоција; предлози; везници и везнички изрази (<i>because</i>)	

					happened? 31. Extra reading- Robinson Crusoe				
4	DANCING, ACTING, SINGING (активности и интересовања у школи и ван ње; корелација садржаја са другим предметима; приватне прославе; традиције и обичаји у културама земаља чији се језик учи; образовни систем у другим земљама;	6	3	9	32. The talent show 33. The talent show- Future Simple 34. Helpful Herbert 35. Helpful Herbert- requests and offers 36. The festival 37. The Brit school 38. The Brit school 39. Review- контролна вежба 40. Extra special- In the year 2030	Провера разумевања, писани и усмени одговори, писмени одговори	Српски језик (будуће време), музичка култура (музички таленти, називи музичких инструмената), географија (фестивал у Единбургу)	Комуникативне функције: Разумевање и давње једноставних упутстава и команди; скретање пажње; изражавање допадања и недопадања Граматички саджаји: <i>Future Simple</i> - предвиђање и понуде; употреба инфинитива после глагола <i>want</i> ; прилошке одредбе за време; именице као директни и индиректни објекат	
5	GOOD ADVICE (припрема, планирање, организација послова; заједничке активности и интересовања	4	9	13	41. How are you feeling? 42. How are you feeling?- First conditional 43. I'm worried 44. I'm worried	Провера разумевања, писани и усмени одговори, писмени одговори	Српски језик (условне реченице), географија (светске знаменитости), историја (традиција и обичаји неких	Комуникативне функције: Позив за учешће у групним активностима; именовање особа, објеката, делова тела; изражавање физичких сензација и потреба; негодовање и	

	у школи и ван ње; традиција и обичаји у неким земљама; изражавање обавезе и забране; изрази захвалности)				45. You should say thank you 46. You should say thank you 47. Survival 48. Extra special-Round the world jigsaw 49. Review 50. The Second Written Test 51. The Second Written Test 52. The Second Written Test 53. Extra reading- The Adventures of Tom Sawyer		народа)	исказивање протеста Граматички саджаји: Први кондиционал; именице сложенице; колокације са <i>have</i> ; придеви са наставцима <i>-ed</i> и <i>-ing</i> ; модални глаголи <i>should/ shouldn't/ may</i> ; одређени, неодређени и нулти члан	
6	HOUSE AND HOME (договори о активностима , припрема, планирање, организација послова; обавезе у кући и уређење простора у коме се живи; стамбена насеља;	4	4	8	54. DIY disasters 55. DIY disasters 56. My home 57. My home 58. The eco- village 59. The eco- family 60. Review 61. Extra special- Mini play	Провера разумевања, писани и усмени одговори	Биологија (екологија- рециклирање природни извори енергије, здрава храна)	Комуникативне функције: Исказивање просторних односа и величина; преношење исказа трећој особи; постављање и одговарање на питања; тражење мишљења и изражавање слагања и неслагања; поздрављање Граматички саджаји: Бројиве и небројиве именице; суфикси за	

	развијање позитивног односа према животnoj средини; оброци-разлике у исхрани у различитим земљама)							грађење придева од именица и глагола; прости бројеви преко 1000; детерминатори; везници; предлози-позиција у простору	
7	TRAVELLING (споменици и знаменитости у различитим земљама; критички став према негативним елементима вршњачке културе; изражавање обавезе и забране)	3	8	11	62. Rules of the road 63. Rules of the road- modals 64. My secret identity 65. My secret identity 66. My amazing year 67. Amazing places 68. Final Test 69. Extra special- Hot Spot end of book quiz! 70. Extra reading- Jane Eyre 71. Review 72. Review	Провера разумевања, писани и усмени одговори, писмени одговори	Српски језик (прилози и прилошке одредбе), географија (путовања- Шкотска, Русија, Турска), техничко и информатичко образовање (саобраћајна правила)	Комуникативне функције: Изрицање забране и реаговање на забрану; исказивање извињења и оправдања; молбе Граматички саджаји: Модални глаголи; разлика између <i>Present Perfect</i> и <i>Past Simple</i> ; фразални глаголи; прилози и прилошке одредбе за време, место и правац кретања	

<p>❖ КОРИШЋЕЊЕ УЏБЕНИКА, ПРИРУЧНИКА, РАДНИХ СВЕСКИ, ТЕСТОВА И ДРУГЕ ЛИТЕРАТУРЕ:</p> <p>*Hot Spot 3, Student's book * Hot Spot 3, Activity book * Hot Spot 3, teacher's book *CDs</p>	
<p>❖ ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ: новембар, 4. недеља април, 2. недеља</p> <p>❖ КОНТРОЛНЕ ВЕЖБЕ: октобар, 4. недеља фебруар, 3. недеља</p> <p>Иницијални тест- септембар, 1. недеља Завршни тест- јун, 1. недеља</p>	
<p>❖ ИНОВАЦИЈЕ У НАСТАВИ, ПЛАНИРАНИ ЈАВНИ ЧАСОВИ</p>	<p>Коришћење материјала са интернета, мини квизови, игре, видео презентације</p> <p>Јавни час: р. број часа 8. - Review; Mini- project (Me and my world)</p>
<p>❖ АКТИВНОСТ НАСТАВНИКА</p>	<p>Планира, организује, бира садржаје, усмерава, реализује, демонстрира, објашњава, даје упутства, омогућује примену наученог, партнер у учењу, обезбеђује ресурсе, прати ефекте сопственог рада, прати ефекте рада ученика, врши евалуацију, презентује, градирање захтева према нивоу знања ученика</p>
<p>❖ АКТИВНОСТ УЧЕНИКА</p>	<p>Вежбање, разговор, самосталан и интерактивни рад, упоређивање, посматра, процењује, презентује, сарађује, креира, активности у пару и групи</p>
<p>❖ НА КРАЈУ ШЕСТОГ РАЗРЕДА УЧЕНИК:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Разуме и адекватно реагује на кратке и једноставне усмене поруке које се могу чути у реалним комуникативним ситуацијама и глобално и селективно разуме кратке аутентичне текстове које чује уживо или на звучном материјалу ➤ У монолошкој форми исказује мишљење и ставове користећи познату лексику и усвојене синтаксичке моделе ➤ У писменом виду тражи и преноси личне податке и описује догађаје, људе, места и лична искуства ➤ Поставља и одговара на директна питања у континуираној интеракцији поштујући социокултурне норме у комуникацији ➤ У усменој и писаној форми преноси поруку са матерњег на циљани језик и обрнуто (једну до две краће просто-проширене реченице)

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљеви и задаци предмета	<p>Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности учења страног језика.</p> <p>Задаци наставе страног језика у основном образовању и васпитању јесу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова - стицање позитивног односа према сопственом језику и културном наслеђу, као и према другим језицима и културама, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији - стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика - унапређивање знања из страног језика, која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писменој комуникацији споразумева са људима из других земаља - усвајање норми вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који се учи - подстицање на даље учење истог или другог страног језика, било самостално или на вишем нивоу образовања <p>У процесу учења страних језика ученик богати себе и, упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истаживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.</p>		
годишњи фонд часова	72	недељни фонд часова	2
наставна средства	уџбеник	WIR 2	
	Остала средства	WIR 2, радна свеска WIR 2, приручник за наставнике CD	
методе и технике	вербално- текстуална, аудитивна		
иновације	коришћење материјала са интернета, мини квизови, игре, презентације, панои		
активности	наставника	Планира, ораганизује, бира садржаје, усмерава, реализује, демонстрира, објашњава, даје упутства,	

		омогућује примену научног. Партнер у учењу, обезбеђује ресурсе, прати ефекте сопственог рада, прати ефекте рада ученика.
	ученика	Вежбање, разговор, самосталан и интерактивни рад, упоређивање. Посматра, процењује, сарађује, креира.
ресурси	- ученици- наставници- родитељи-учионица- искуство ученика	
Сарадници	<ul style="list-style-type: none"> - ученици - наставници - родитељи - ПП служба 	

бр. теме	наставна тема и садржај у оквиру теме	број часова		Редни број часа и назив наставне јединице	задаци	начин провере усвојености градива	корелација
1.	<p align="center">Modul 4 Freizeitaktivitäten</p> <p>1.1. Kannst du inlineskaten? 1.2. Wohin fährst du in Urlaub? 1.3. Alles Gute zum Geburtstag!</p>	9	18	<p>1. Uvodni čas</p> <p>2. Das Präsens</p> <p>3. Eingangstest</p> <p>4. Kannst du inlineskaten? Modalverb können</p> <p>5. Die Modalverben müssen und wollen</p> <p>6. Possessivpronomen im Nominativ</p> <p>7. Possessivpronomen im Akkusativ</p> <p>8. Possesivpronomen – das Verb gehören</p> <p>9. Wohin fährst du in Urlaub?</p> <p>10. Wohin fährst du in Urlaub?</p> <p>11. Die Lokalangaben in, an, auf, nach</p> <p>12. Die Jahreszeiten, die Monate</p> <p>13. Die Temporalangaben im, am, um</p> <p>14. Wie ist das Wetter?</p>	<p>Комуникативне функције: представљање хобија, тражење и давање обавештења где се путује, именовање спортова/хобија, одевних предмета, боја, предела, годишњих доба, датума; разумевање и давање извештаја о времену; славни људи; позивница за рођендан-упутити позив/прихватање, одбијање</p> <p>граматички садржаји: модални глаголи können, müssen, wollen, sollen; посесивни члан у ном. и акуз., сложенице, године, датум, императив 2. лице једине; присвојни члан у номинативу и акузативу; локална допуна in, an, nach временска допуна im,</p>	<p>провера разумевања, писани и усмени одговори, писмени одговори</p>	<p>српски језик, географија, биологија, физичко васпитање, музичка култура, грађанско васпитање</p>

				<p>15.Fragewörter wann, wie lange, wohin</p> <p>16.Kontrollübung</p> <p>17.Alles Gute zum Geburtstag</p> <p>18.Alles Gute – wie spricht man das Jahr?</p> <p>19.Die Ordnungszahlen-das Datum</p> <p>20.Die Ordnungszahlen-Einladung zur Party</p> <p>21.Präsens von werden</p> <p>22.Der Imperativ (2. Person Sg)</p> <p>23.Imperativ/sollen + Infinitiv</p> <p>24.Personalpronomen im Akkusativ</p> <p>25.Die Vorbereitung auf die Klassenarbeit</p> <p>26.Die erste Klassenarbeit</p> <p>27.Die Korrektur</p>	am ; глагол werden		
2.	Modul 5 Krank, gesund, ungesund	8		<p>28.Mir tut der Kopf weh</p> <p>29.Was tut dir weh?</p> <p>30.Substantive und</p>	Комуникативне функције: именованье делова тела, неких болести и лекова: именованье животних	Провера разумевања, писани и усмени одговори,	

	<p>1.1.Mir tut der Kopf weh</p> <p>1.2.Gesund leben</p> <p>1.3.Wie war es in der Schule?</p>		16	<p>Personalpronomen im Dativ</p> <p>31.Der Imperativ Sg</p> <p>32.Der Imperativ Sg, Pl</p> <p>33.Die Meinung des Arztes</p> <p>34.Gesund leben</p> <p>35.Peter Weigel lebt gefährlich</p> <p>36.Peter Weigel lebt gefährlich</p> <p>37.Das Modalverb dürfen</p> <p>38.Die Kausalsätze</p> <p>39.Die Kausalsätze</p> <p>40.Ein Leserbrief</p> <p>41.Wortschatz wiederholen</p> <p>42.Wie war es in der Schule?</p> <p>43.Das Präteritum von sein und haben</p> <p>44.Ein Brief an Karin</p> <p>45.Das Perfekt</p> <p>46.Das Perfekt/schwache Verben</p>	<p>намирница; постављање питања и давање одговора у вези са здрављем; давање савета везано за здрав живот; тражење дозволе;</p> <p>граматички садржаји: перфекат, модални глагол dürfen, императив 2. лице једине, зависне реченице са везником weil, именице и личне заменице у дативу, упитне речи wer, wen, wem, личне заменице у номинативу и акузативу; sein , haben im Präteritum</p>	<p>писмени одговори, диктат</p>	
--	--	--	----	--	--	---------------------------------	--

				<p>47.Das Perfekt/starke Verben</p> <p>48.Karins Brief an Tina</p> <p>49.Karins Brief an Tina</p> <p>50.Wortschatz wiederholen</p> <p>51.Kontrollübung</p>			
3.	<p>Modul 6</p> <p>Mein Stadtviertel, meine vier Wände...</p> <p>1.1. Wo ist denn hier...?</p> <p>1.2. Hast du Lust ins Kino zu gehen?</p> <p>1.3. Ordnung muss sein!</p>	6	15	<p>52.Wo ist denn hier...?</p> <p>53.Wo kauft man das?</p> <p>54.Die Präpositionen mit Dativ/Akkusativ</p> <p>55.Das Fragewort wo? Dativ</p> <p>56.Wo kauft Frau Weigel ein?</p> <p>57.Die Fußgängerzone</p> <p>58.Die Fußgängerzone</p> <p>59.Die Vorbereitung auf die Klassenarbeit</p> <p>60.Die zweite Klassenarbeit</p> <p>61.Die Korrektur</p> <p>62.Hast du Lust ins Kino zu gehen?</p> <p>63.Präpositionen mit Dativ und</p>	<p>комуникативне функције:</p> <p>Именовање установа, продавница различитих намена и одређених места у граду; тражење и давање информација где се шта налази, описивање уређења собе, оријентација у пешачкој зони; прихватање и одбијање позива;</p> <p>граматички саджаји:</p> <p>Präsens – wissen, können; упитне речи wo и wohin и предлози in, an, auf, vor, hinter, neben; глаголи stellen .- stehen; legen-liegen;</p>	<p>Провера разумевања, писани и усмени одговори, писмени одговори</p>	

				<p>Akkusativ</p> <p>64. Das Fragewort wohin?/Akkusativ</p> <p>65. Präpositionen mit Akkusativ</p> <p>66. Ordnung muss sein</p> <p>67. Präpositionen und Verben mit Dativ und Akkusativ</p> <p>68. Abschlusstest</p> <p>69. Markus erzählt: "Mein Zimmer"</p> <p>70. Markus erzählt: "Mein Zimmer"</p> <p>71. Wortschatz wiederholung</p> <p>72. Sistematizacija</p>			
--	--	--	--	---	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљеви и задаци предмета	<p>Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.</p> <ul style="list-style-type: none"> - развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја; - стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације саджаја користе различите технике и средства да упознају њихова визуелна и ликовна својства; - развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за за увођење у визуелно мишљење; - развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду 		
Годишњи фонд часова	36(23+13)	Недељни фонд часова	1
Наставна средства	Уџбеник	Ликовна култура за шести разред основне школе, Јован Глигоријевић(БИГЗ 2009)	
	Остала средства	Графитна оловка, блок, фломастери, темпере, пластелин, четке, колаж папир, репродукције	
Методe и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови, екперементалне радионице		
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда панoа, израда сценографије и костима		
Активности	<p>Наставника : - Планира- Ораганизује- Бира садржаје- Усмерава- Реализује- Демонстрира- Објашњава</p> <p>- Даје упутства- Омогућује примену научног- Партнер у учењу- Обезбеђује ресурсе- Прати ефекте сопственог рада- Прати ефекте рада ученика</p>		
	Ученика: - Вежбање- Разговор- Самосталан и интерактивни рад- Упоредивање- Посматра- Процењује- Сарађује- Креира		
Ресурси	- Ученици- Наставници- Родитељи- Двориште- Учионица- Искуство ученика		
Сарадници	- ученици, наставници, родитељи , ПП служба		

ТЕМА 1: Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	-Развијање ликовно естетског сензибилитета(осетљивости) за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет у обрзиље у ликовним делима.
ФОНД ЧАСОВА	1
Наставна средства	Уџбеник: Ликовна култура за шести разред основне школе, Јован Глигоријевић(БИГЗ 2009) Остала средства: Графитна оловка, блок, фломастери, темпере, пластелин, четке, колаж папир, репродукције
Методe и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови, екперементалне радионице
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда панoa, израда сценографије и костима
Активности	Ученика: - Вежбање- Разговор- Самосталан и интерактивни рад- Упорeђивање- Посматра- Процењује- Сарађује- Креира
	Наставника: - Планира- Ораганизује- Бира садржаје- Усмерава- Реализује- Демонстрира- Објашњава - Даје упутства- Омогућује примену научног- Партнер у учењу- Обезбеђује ресурсе- Прати ефекте сопственог рада- Прати ефекте рада ученика

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Задаци по садржајима	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало			
1.	<p>СЛОБОДНО РИТМИЧКО ИЗРАЖАВАЊЕ БОЈЕНИМ МРЉАМА, ЛИНИЈАМА, СВЕТЛИНАМА, ОБЛИЦИМА И ВОЛУМЕНИМА</p> <p>- Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима</p>	2	2	<p>- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;</p> <p>- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације саджаја користе различите технике и средства да упознају њихова визуелна и ликовна својства;</p>	практичан рад, кроз вежбе, усмена провера, естетска анализа радова	Српски језик, музичка култура, математика, техничко и информатичко образовање, историја, биологија .
<p>Резултати/исходи по заврштеку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>Л.К.1.1.1. -Разликује и користи (у свом раду) основне медије , материјале и технике (цртање, сликање , вајање) визуелних уметности;</p> <p>Л.К.1.1.2.- Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове;</p> <p>Л.К.1.1.3. и Л.К.1.2.3.- Описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)</p> <p>Л.К.1.3.2.-Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр.костимограф, дизајнер, архитекта...);</p> <p>Л.К.1.3.4.- Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу;</p> <p>Л.К.2.1.1.- Познаје и користи (у свом раду основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности;</p> <p>Л.К.2.1.2 и Л.К. 2.2.2.- Образлаже свој рад и радове других (нпр.наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p> <p>Л.К.2.2.1.- Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт;</p> <p>Л.К.3.1.1.-Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности.</p> <p>Л.К.3.1.2 и Л.К.3.2.1.- Одабира адекватна средства (медији, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољји начин реализовати соју идеју;</p>						

Л.К.3.2.2- Изводи радове са одређеном наменом користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат.
 Л.К.3.2.4- Уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других;
 Л.К.3.3.2- Описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везана за визуелне уметности;
 Л.К.3.3.4.-Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.

ТЕМА 2: Визуелно споразумевање

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	-Да покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика:светло-тамно, облик-боја, простор, композиција.
ФОНД ЧАСОВА	1
Наставна средства	Уџбеник: Ликовна култура за шести разред основне школе,Јован Глигоријевић(БИГЗ 2009) Остала средства: Графитна оловка, блок, фломастери, темпере, пластелин, четке, колаж папир, репродукције
Методe и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови, екперементалне радионице
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда панoa, израда сценографије и костима
Активности	Ученика: - Вежбање- Разговор- Самосталан и интерактивни рад- Упорeђивање- Посматра- Процењује- Сарађује- Креира
	Наставника: - Планира- Ораганизује- Бира садржаје- Усмерава- Реализује- Демонстрира- Објашњава - Даје упутства- Омогућује примену наученог- Партнер у учењу- Обезбеђује ресурсе- Прати ефекте сопственог рада- Прати ефекте рада ученика

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Задаци по садржајима	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало			
2.	ВИЗУЕЛНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ - визуелно споразумевање	2	1	<p>- развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за за увођење у визуелно мишљење;</p> <p>- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;</p>	практичан рад, кроз вежбе, усмена провера, естетска анализа радова	Српски језик, музичка култура, математика, техничко и информатичко образовање, историја, биологија .
<p>Резултати/исходи по завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>Л.К.1.1.1. -Разликује и користи (у свом раду) основне медије , материјале и технике (цртање, сликање , вајање) визуелних уметности;</p> <p>Л.К.1.1.2.- Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове;</p> <p>Л.К.1.1.3. и Л.К.1.2.3.- Описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)</p> <p>Л.К.1.3.2.-Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр.костимограф, дизајнер, архитекта...);</p> <p>Л.К.1.3.4.- Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу;</p> <p>Л.К.2.1.1.- Познаје и користи (у свом раду основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности;</p> <p>Л.К.2.1.2 и Л.К. 2.2.2.- Образлаже свој рад и радове других (нпр.наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p> <p>Л.К.2.2.1.- Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт;</p> <p>Л.К.3.1.1.-Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности.</p> <p>Л.К.3.1.2 и Л.К.3.2.1.- Одабира адекватна средства (медији, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати соју идеју;</p> <p>Л.К.3.2.2- Изводи радове са одређеном наменом користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат.</p> <p>Л.К.3.2.4- Уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других;</p>						

Л.К.3.3.2- Описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везана за визуелне уметности;
 Л.К .3.3.4.-Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.

ТЕМА 3: Текстура

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	-Да покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика:светло-тамно, облик-боја, простор, композиција.
ФОНД ЧАСОВА	1
Наставна средства	Уџбеник: Ликовна култура за шести разред основне школе,Јован Глигоријевић(БИГЗ 2009) Остала средства: Графитна оловка, блок, фломастери, темпере, пластелин, четке, колаж папир, репродукције
Методe и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови, екперементалне радионице
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда панoa, израда сценографије и костима
Активности	Ученика: - Вежбање- Разговор- Самосталан и интерактивни рад- Упорeђивање- Посматра- Процењује- Сарађује- Креира
	Наставника: - Планира- Ораганизује- Бира садржаје- Усмерава- Реализује- Демонстрира- Објашњава - Даје упутства- Омогућује примену наученог- Партнер у учењу- Обезбеђује ресурсе- Прати ефекте сопственог рада- Прати ефекте рада ученика

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Задаци по садржајима	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало			
3.	<p>ТЕКСТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> - текстуралне и тактилне вредности површине и облика; - материјали(традиционални и савремени) и врсте материјала; - својства и врсте текстуре; 	4	2	- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;	практичан рад, кроз вежбе, усмена провера, естетска анализа радова	Биологија , техничко и информатичко образовање.
<p>Резултати/исходи по завршетку теме ученик ће бити у стању да:</p> <p>Л.К.1.1.1. -Разликује и користи (у свом раду) основне медије , материјале и технике (цртање, сликање , вајање) визуелних уметности;</p> <p>Л.К.1.1.2.- Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове;</p> <p>Л.К.1.1.3. и Л.К.1.2.3.- Описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)</p> <p>Л.К.1.3.2.-Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр.костимограф, дизајнер, архитекта...);</p> <p>Л.К.1.3.4.- Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу;</p> <p>Л.К.2.1.1.- Познаје и користи (у свом раду основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности;</p> <p>Л.К.2.1.2 и Л.К. 2.2.2.- Образлаже свој рад и радове других (нпр.наводи садржај, тему, карактеристике технике...)</p> <p>Л.К.2.2.1.- Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт;</p> <p>Л.К.3.1.1.-Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности.</p> <p>Л.К,3.1.2 и Л.К.3.2.1.- Одабира адекватна средства (медији, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најболји начин реализовати соју идеју;</p> <p>Л.К.3.2.2- Изводи радове са одређеном наменом користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат.</p> <p>Л.К.3.2.4- Уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других;</p> <p>Л.К.3.3.2- Описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везана за визуелне уметности;</p> <p>Л.К .3.3.4.-Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.</p>						

ТЕМА 4: Светлина

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	-Да покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика:светло-тамно, облик-боја, простор, композиција.
ФОНД ЧАСОВА	1
Наставна средства	Уџбеник: Ликовна култура за шести разред основне школе,Јован Глигоријевић(БИГЗ 2009) Остала средства: Графитна оловка, блок, фломастери, темпере, пластелин, четке, колаж папир, репродукције
Методe и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови, екперементалне радионице
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда панoа, израда сценографије и костима
Активности	Ученика: - Вежбање- Разговор- Самосталан и интерактивни рад- Упорeђивање- Посматра- Процењује- Сарађује- Креира
	Наставника: - Планира- Ораганизује- Бира садржаје- Усмерава- Реализује- Демонстрира- Објашњава - Даје упутства- Омогућује примену научног- Партнер у учењу- Обезбеђује ресурсе- Прати ефекте сопственог рада- Прати ефекте рада ученика

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Задаци по садржајима	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало			
4.	СВЕТЛИНА - тонске разлике; - светло - тамно. - степен светлине и	5	3	- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;	практичан рад, кроз вежбе, усмена провера, естетска анализа радова	Биологија , српски језик и књижевност.

	затамњеност, - градација светлости у односу на одређеност извора, - илузија заобљености и пластичности волумена.					
--	--	--	--	--	--	--

Резултати/исходи по заврштеку теме ученик ће бити у стању да:

Л.К.1.1.1. -Разликује и користи (у свом раду) основне медије , материјале и технике (цртање, сликање , вајање) визуелних уметности;

Л.К.1.1.2.- Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове;

Л.К.1.1.3. и Л.К.1.2.3.- Описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)

Л.К.1.3.2.-Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр.костимограф, дизајнер, архитекта...);

Л.К.1.3.4.- Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу;

Л.К.2.1.1.- Познаје и користи (у свом раду основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности;

Л.К.2.1.2 и Л.К. 2.2.2.- Образлаже свој рад и радове других (нпр.наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

Л.К.2.2.1.- Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт;

Л.К.3.1.1.-Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности.

Л.К,3.1.2 и Л.К.3.2.1.- Одабира адекватна средства (медији, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати соју идеју;

Л.К.3.2.2- Изводи радове са одређеном наменом користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат.

Л.К.3.2.4- Уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других;

Л.К.3.3.2- Описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везана за визуелне уметности;

Л.К .3.3.4.-Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.

ТЕМА 5: Боја

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	-Да покажу интересе и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика:светло-тамно, облик-боја, простор, композиција.
ФОНД ЧАСОВА	1
Наставна средства	Уџбеник: Ликовна култура за шести разред основне школе,Јован Глигоријевић(БИГЗ 2009) Остала средства: Графитна оловка, блок, фломастери, темпере, пластелин, четке, колаж папир, репродукције
Методe и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови, екперементалне радионице
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда панoа, израда сценографије и костима
Активности	Ученика: - Вежбање- Разговор- Самосталан и интерактивни рад- Упорeђивање- Посматра- Процењује- Сарађује- Креира
	Наставника: - Планира- Ораганизује- Бира садржаје- Усмерава- Реализује- Демонстрира- Објашњава - Даје упутства- Омогућује примену наученог- Партнер у учењу- Обезбеђује ресурсе- Прати ефекте сопственог рада- Прати ефекте рада ученика

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Задаци по садржајима	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало			
5.	<p>БОЈА</p> <ul style="list-style-type: none"> - хроматски (основни и изведене) и ахроматски скуп; - топле и хладне боје, - компламентарне боје, - контраст тоналитета, - слојевито сликање. 	8	4	<ul style="list-style-type: none"> - омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израђеним у делима различитих подручја уметности - стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве; 	практичан рад, кроз вежбе, усмена провера, естетска анализа радова	Биологија , српски језик и књижевност.

Резултати/исходи по завршетку теме ученик ће бити у стању да:

- Л.К.1.1.1. -Разликује и користи (у свом раду) основне медије , материјале и технике (цртање, сликање , вајање) визуелних уметности;
- Л.К.1.1.2.- Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове;
- Л.К.1.1.3. и Л.К.1.2.3.- Описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)
- Л.К.1.3.2.-Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр.костимограф, дизајнер, архитекта...);
- Л.К.1.3.4.- Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу;
- Л.К.2.1.1.- Познаје и користи (у свом раду основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности;
- Л.К.2.1.2 и Л.К. 2.2.2.- Образлаже свој рад и радове других (нпр.наводи садржај, тему, карактеристике технике...)
- Л.К.2.2.1.- Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт;
- Л.К.3.1.1.-Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности.
- Л.К.3.1.2 и Л.К.3.2.1.- Одабира адекватна средства (медији, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати соју идеју;
- Л.К.3.2.2- Изводи радове са одређеном наменом користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат.
- Л.К.3.2.4- Уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других;
- Л.К.3.3.2- Описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везана за визуелне уметности;
- Л.К.3.3.4.-Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.

ТЕМА 6: Свет у образиље у делима ликовне уметности

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ	Да развију индивидуално истраживање односа ликовних елемената на примерима светског и националног ликовног уметничког наслеђа. Д развију способности за креативно и апстрактно мишљење.
ФОНД ЧАСОВА	1
Наставна средства	Уџбеник: Ликовна култура за шести разред основне школе, Јован Глигоријевић (БИГЗ 2009) Остала средства: Графитна оловка, блок, фломастери, темпере, пластелин, четке, колаж папир, репродукције
Методe и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови, екперементалне радионице
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда панoа, израда сценографије и костима
Активности	Ученика: - Вежбање- Разговор- Самосталан и интерактивни рад- Упорeђивање- Посматра- Процењује- Сарађује- Креира
	Наставника: - Планира- Ораганизује- Бира садржаје- Усмерава- Реализује- Демонстрира- Објашњава - Даје упутства- Омогућује примену научног- Партнер у учењу- Обезбеђује ресурсе- Прати ефекте сопственог рада- Прати ефекте рада ученика

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Задаци по садржајима	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало			
6.	<p>СВЕТ УОБРАЗИЉЕ У ДЕЛИМА ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ</p> <p>- свет уобразиље у делима ликовне уметности (снови, бајке и митови);</p>	2	1	<p>- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;</p> <p>- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;</p> <p>- развијање способности за препознавање својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.</p>	практичан рад, кроз вежбе, усмена провера, естетска анализа радова	Српски језик и књижевност, историја, музичка култура-

Резултати/исходи по завршетку теме ученик ће бити у стању да:

Л.К.1.1.1. -Разликује и користи (у свом раду) основне медије , материјале и технике (цртање, сликање , вајање) визуелних уметности;

Л.К.1.1.2.- Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове;

Л.К.1.1.3. и Л.К.1.2.3.- Описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)

Л.К.1.3.2.-Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр.костимограф, дизајнер, архитекта...);

Л.К.1.3.4.- Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу;

Л.К.2.1.1.- Познаје и користи (у свом раду основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних

уметности;

Л.К.2.1.2 и Л.К. 2.2.2.- Образлаже свој рад и радове других (нпр.наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

Л.К.2.2.1.- Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт;

Л.К.3.1.1.-Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности.

Л.К.3.1.2 и Л.К.3.2.1.- Одабира адекватна средства (медији, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати соју идеју;

Л.К.3.2.2- Изводи радове са одређеном наменом користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат.

Л.К.3.2.4- Уочава међусобну повезаност елемената, принципа и садржаја на свом раду и на радовима других;

Л.К.3.3.2- Описује потребна знања и вештине који су неопходни у занимањима везана за визуелне уметности;

Л.К .3.3.4.-Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљеви и задаци предмета	<p>Циљ наставе музичке културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да :</p> <ul style="list-style-type: none">• упознавају музичке културе кроз обраду тема повезаних са музиком различитих епоха• развију музикалност и креативност• неговују смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада са ученицима. <p>Задаци наставе музичке културе јесу:</p> <ul style="list-style-type: none">• стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе музичке културе сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе музичке културе буду у пуној мери реализовани• стицање знања о музици различитих епоха• развијање способности извођења музике (певање/свирање)• развијање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике• подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)• даље упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
---------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> стварање одељенских ансамбала. <p>Оперативни задаци Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> певају по слуху и са нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске); упознају основне појмове из музичке писмености упознају музичка дела уз основне информације о делу и композитору; развијају стваралачке способности. 	
Годишњи фонд часова	36	Недељни фонд часова 1
Наставна средства	Уџбеник	Музичка култура за шести разред основне школе, Д. Михајловић Бокан и А. Паладин (Логос, Београд)
	Остала средства	Клавир, табла, ЦД плејер, телевизор, ДВД уређај
Методe и технике	Методе : монолошка, дијалoшка, слушање, практични рад Технике: техника учења, техника памћења (симболизација и упрошћавање, асоцијативна техника).	
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда панoa, компоновање пригодних композиција	
Активности	Наставника: <ul style="list-style-type: none"> Организује и усмерава процес учења Процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања Преноси културне вредности Преноси теоријска и практична знања Формира правилан поглед на свет Развија карактер ученика и црте личности Упознаје ученике са методама и техникама успешног учења Саопштава наставне садржаје 	
	Ученика: <ul style="list-style-type: none"> Усвајање знања Понављање Опажање 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Вежбање • Стварање • Изражавање својих мисли, осећања, закључака • Анализирање нотног текста • Извођење музике
Ресурси	- Ученици- Наставници- Родитељи- Двориште- Учионица- Искуство ученика
Сарадници	- ученици, наставници, родитељи , ПП служба

Ред. број наст авне теме	НАСТАВНЕ ТЕМЕ / ОБЛАСТИ	НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	Број часова по теми	Број часова за	
				обраду	остале типове часова
1.	<p>Извођење музике певањем/свирањем са елементима музичке писменоти</p> <p>IX, X, XI, XII, I, II, III, IV, V, VI</p> <p>МК.1.3.1. МК.1.3.2. МК.3.3.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • “Нек свуд љубав сја” • “Коробушка” • “Ноћас нису сјале” • “Разграна се грана јоргована” • “Гле игре ли красне” • “Пошла Румена” • “Ој голубе” • “Тихо ноћи” • “Успаванка” • “Ах, што волим” • “Где је овај цветак жути” • “Спокојно спавај” • „Рунолист“ • „Шушти шушти бамбусов лист“ • „Машта“ • „Калипсо“ • „Шпанска песма“ 	26	16	10

		<ul style="list-style-type: none"> • „Бибиди-бабиди“ • „Коњски реп“ 			
2.	<p>Слушањем упознајемо нова дела и композиторе</p> <p>X, XI, II, V</p> <p>МК.1.2.1. МК.1.2.2. МК.1.2.4. МК.2.2.2. МК.3.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Народне песме и кола (српска народна традиција) • Српска уметничка музика (Мокрањац, Маринковић, Милојевић, Бинички, Коњовић, Тајчевић, Бабић, Радић, Петровић) • Европска уметничка музика (Бах, Вивалди, Тартини, Моцарт, Бетовен, Шуберт, Менделсон, Брамс, Григ, Чајковски) 	8	5	3
4.	<p>Музичко стваралаштво XI, IV</p> <p>МК.1.4.2. МК.1.4.4. МК.3.4.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Музичка питања и одговори • Импровизација ритмичке пратње на задату мелодију • Састављање мелодије од понуђених двотактних мотива 	2	2	0
УКУПНО			36	20	16

Образовни стандарди за крај шестог разреда за наставни предмет музичка култура

Назив теме	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
Знање и разумевање	Ученик уме да: 1.1.1 препознаје елементе музичке писмености 1.1.2 опише карактеристике музичких жанрова и народног стваралаштва	2.1.1 Ученик анализира повезаност музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музичком изражајношћу 2.1.3 Ученик анализира повезаност облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота	3.1.1 Ученик зна функцију елемената музичке писмености и извођачких састава у оквиру музичког дела 3.1.3 Ученик критички и аргументовано образлаже свој суд
Слушање музике	Ученик уме да: 1.2.2 именује музичке изражајне елементе 1.2.2 извођачки састав 1.2.3 музичке жанрове 1.2.4 српски музички фолклор	2.2.1 Ученик уме да опише и анализира карактеристике звучног примера кроз садејство опаженим музичких елемената 2.2.2 Ученик уме да препозна структуру одређеног жанра	3.2.3 Ученик уме да анализира слушни пример и открије везу опажених карактеристика са контекстом настанка и примене различитих облика музичког фолклора
Извођење музике	Ученик уме да: 1.3.1 пева једноставне дечије, народне и популарне композиције 1.3.2 изводи једноставне дечије, народне и популарне композиције на бар једном инструменту		3.3.1 Ученик уме да изведе разноврсни музички репертоар певањем и свирањем као солиста и у школским ансамблима
Музичко стваралаштво	1.4.1 Ученик уме да прави једноставније музичке инструменте 1.4.2 Ученик уме да осмисли мање музичке целине на основу понуђених модела 1.4.3 Ученик изводи пратеће ритмичке и мелодијско-ритмичке деонице на направљеним инструментима		3.4.1 Ученик уме да осмишља пратеће аранжмане за орфов инструментариј и друге задате музичке инструменте

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ ИСТОРИЈЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљ наставе историје

Циљ изучавања наставног предмета историја је културни напредак и хуманистички развој ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног, европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе историје

Задаци наставе историје су да ученици уочавају узрочно -последичне везе, разумеју историјске процесе и токове, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политички, економску, друштвену, културну...), као и историју суседних.

Оперативни задаци

- разумевање појма „средњи век“ и основних одлика тог историјског периода,
- разумевање основних одлика феудалног друштва,
- стицање знања о српских средњовековних државама,
- стицање знања о личностима које су обележиле средњи век у општој и националној историји,
- стицање знања о улози религије у средњем веку,
- упознавање културних и техничких достигнућа средњовековне Европе,
- упознавање културних достигнућа Срба у средњем веку,
- коришћење историјских карата за период средњег века,
- подстицање ученика на коришћење историјских извора,
- развијање критичког односа према историјским изворима

Образовни стандарди за крај обавезног образовања

Образовни стандарди су дефинисани по нивоима (основни, средњи и напредни) за следеће области : историјско знање и истраживање и тумачење историје.

Историсјко знање: чини скуп образовних информација и појмова из историјске науке које поседује ученик/ученица на крају основног образовања: знања о времену и простору, разумевање хронологије, познавање важних чињеница, појмова, личности и процеса из националне и опште историје, разумевање узрочно последичних веза, као и вертикална и хоризонтална перспектива у историји.

Истраживање и тумачење историје: чине вештине, умења, ставови и вредности који су засновани на употреби историјских извора, коришћењу различитих средстава у функцији историјског истраживања и стицања знања и мултиперспективност и пристрасност у тумачењу историје.

<p>Циљеви и задаци предмета</p>	<p>Циљ наставе историје</p> <p>Циљ изучавања наставног предмета историја је културни напредак и хуманистички развој ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног, европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика.</p> <p>Задаци наставе историје</p> <p>Задаци наставе историје су да ученици уочавају узрочно -последичне везе, разумеју историјске процесе и токове, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политички, економску, друштвену , културну...), као и историју суседних народа и држава</p>		
<p>Годишњи фонд часова</p>	<p>72</p>	<p>Недељни фонд часова</p>	<p>2</p>
<p>Наставна средства</p>	<p>Уџбеник</p>	<p>М. Шуица, Р. Радић, Историја за шести разред основне школе са историјском читанком и радном свеском, Београд 2012.</p>	
	<p>остало</p>	<p>Свеска, прибор за писање, Група аутора, Историјски атлас, Београд 2012.</p>	
<p>Наставне методе</p>	<p>Вербална, текстуална, писаних радова, илустративна, демонстративна, хеуристичка, дискусија</p>		
<p>Иновације</p>	<p>Израда презентација, израда паноа, пројектор, лап-топ рачунар, самостални пројекти ученика</p>		
<p>Активности</p>	<p>Наставника</p>	<p>Планира, организује, бира и саопштава наставне садржаје, реализује, подстиче примену наученог, преноси културне вредности, развија карактер и црте личности, прати ниво савладаности, процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања</p>	
	<p>ученика</p>	<p>Активно учествује у настави – самостално и интерактивно усвајање знања, понављање, вежбање, опажање, изражавање својих мисли , осећања, закључака, учешће у дискусији</p>	
<p>Ресурси</p>	<p>Ученици, наставник, родитељи, учионица</p>		
<p>Сарадници</p>	<p>Ученици, учитељи, наставници, родитељи, библиотекар, педагог, психолог, логопед, разни стручњаци</p>		

Ред. бр. теме	Наставна тема	Број часова		Програмски садржаји	стандарди	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		обрада	остало				
1.	Увод	2	2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уводни час 2. Основне одлике средњег века 3. Извори за историју средњег века 4. Средњи век – одлике и извори 	ИС 1.1.1, 1.1.6, 1.1.7,1.1.8,1.1.9 ,1.1.10,1.2.1,1.2.2 ,1.2.3 ,1.2.4, 1.2.5, 1.2.7 ,1.2.8,2.1.1, 2.1.3 2.1.4 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.2.2 ,2.2.3,2.2.5 ,3.1.1,3.1.2 ,3.1.5 ,3.1.6,3.2.1,3.2.5	Усмена провера, Одговарање на питања	музичка култура, верска настава, грађанско васпитање, географија, српски језик техничко и информатичко образовање
2.	Европа и Средозелје у раном средњем веку	7	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Велика сеоба народа 2. Франачка држава 3. Сеоба народа и Франачка држава 4. Хришћанска црква 5. Византија до 12. века политичка историја 6. Византија до 12. века привреда и култура 7. Хрићанство и Византија 8. Исламски свет у раном средњем веку 9. Византија и ислам 10. Настанак феудалног друштва 11. Феудално друштво 12. Европа у раном средњем веку 	ИС 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7,1.1.8,1.1.9 ,1.1.10,1.2.1,1.2.2 1.2.3 ,1.2.4, 1.2.5, 1.2.7 ,1.2.8,2.1.1, 2.1.3 2.1.4 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.2.2 ,2.2.3,2.2.5 ,3.1.1,3.1.2 ,3.1.5 ,3.1.6,3.2.1,3.2.5	Контролна вежба, писани састави, уочавање, препричавање, описивање, извештавање, усмена и писмена вежбања	музичка култура, верска настава, грађанско васпитање, географија, српски језик техничко и информатичко образовање

3.	Срби и њихово окружење у раном средњем веку	6	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Словени и њихово насељавање Балканског полуострва 2. Јужни Словени према суседима и староседеоцима 3. Извори за рану историју Словена 4. Словени у прадомовини и новој домовини 5. Срби од 7 до 12. века – Србија 6. Срби од 7 до 12. века – Дукља 7. Ране српске земље 8. Покрштавање Срба и других Јужних Словена 9. Споменици ране културе Словена 10. Покрштавање словена и споменици културе Јужних словена 11. Срби у раном средњем веку 	<p>ИС 1.1.4, 1.1.6,1.1.7, 1.1.9 ,1.1.10,1.2.1,1.2.2</p> <p>1.2.3 ,1.2.4, 1.2.5, 1.2.7 ,1.2.8,2.1.1, 2.1.3 2.1.4 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.2.2 ,2.2.3,2.2.5</p> <p>,3.1.1,3.1.2 ,3.1.5 ,3.1.6,3.2.1,3.2.4</p>	<p>Контролна вежба, писани састави, уочавање, препричавање, описивање, извештавање, усмена и писмена вежбања</p>	<p>музичка култура, верска настава,</p> <p>грађанско васпитање, географија, српски језик техничко и информатичко образовање</p>
4.	Европа у позном средњем веку	8	6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Развој и структура феудалних држава 2. Феудалне монархије 3. Крсташки ратови 4. Европа у крсташким ратовима 5. Европа феудалних монархија 6. Постанак и развој средњовековних градова 7. Средњовековни град – улога и значај 8. Средњовековни град 9. Свакодневни живот у средњем веку 10. Свакодневни живот – извори и литература 11. Опште одлике средњовековне културе 12. Средњовековна култура – уметност и књижевност 	<p>ИС 1.1.4,1.1.5, 1.1.6, 1.1.8,1.1.9 ,1.1.10,1.2.1,1.2.2</p> <p>1.2.3 ,1.2.4, 1.2.5, 1.2.7 ,1.2.8,2.1.1, 2.1.3 2.1.4 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.2.2 ,2.2.3,2.2.5</p> <p>,3.1.1,3.1.2 ,3.1.5 ,3.1.6,3.2.1,3.2.5</p>	<p>Усмена провера, контролна вежба, усмено и писмено изражавање, читање, описивање, тумачење текста и одговарање на питања</p>	<p>музичка култура, верска настава,</p> <p>грађанско васпитање, географија, српски језик техничко и информатичко образовање</p>

				13. Средњовековна култура Европа у позном средњем веку			
5.	Срби и њихово окружење у позном средњем веку	8	6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Србија у 12. веку – Стефан Немања 2. Србија почетком 13. века – Стефан Првовенчани 3. Први Немањићи 4. Успон Србије у 13. веку и византија Палеолога 5. Ширење Србије 6. Успон Србије у 13. веку и византија Палеолога 7. Српско царство 8. Стефан Душан 9. Друштво у држави Немањића 10. Крај српског царства 11. Последњи Немањићи 12. Немањићи у изворима 13. Немањићи 14. Постанак средњовековне Босанске државе 15. Развој средњовековне Босанске државе 16. Босна у средњем веку 17. Средњовековна култура Срба – опште одлике 18. Средњовековна култура Срба – уметност и књижевност 19. Средњовековна култура Срба 20. Београд у доба Немањића 21. Срби у позном средњем веку 		Усмена провера, контролна вежба, усмено и писмено изражавање, читање, описивање, тумачење текста и одговарање на питања	музичка култура, верска настава, грађанско васпитање, географија, српски језик техничко и информатичко образовање

6.	Српске земље и њихово окружење у доба османлијског освајања	4	6	<ol style="list-style-type: none"> 1. Турци Османлије и њихова освајања на Балкану 2. Продор Турака 3. Моравска Србија и њена улога у борби против Османлија 4. Кнез Лазар и косовска легенда 5. Држава српских деспота 6. Деспотовина према суседима 7. Београд у Деспотовини 8. Српска Деспотовина 9. Годишњи тест 10. Годишња систематизација градива 	ИС 1.1.5, 1.1.6, 1.1.9 ,1.1.10 ,1.2.1,1.2.2 1.2.3 ,1.2.4, 1.2.5, 1.2.7 ,1.2.8,2.1.1, 2.1.3 2.1.4 2.1.5, 2.1.6, 2.2.1, 2.2.2 ,2.2.3,2.2.5 ,3.1.1,3.1.2 ,3.1.5 ,3.1.6,3.2.1,3.2.5,3.2.6	Усмена провера, контролна вежба, усмено и писмено изражавање, читање, описивање, тумачење текста и одговарање на питања	музичка култура, верска настава, грађанско васпитање, географија, српски језик, техничко и информатичко образовање
УКУПНО		72					

Активност наставника

- саопштава наставне садржаје,
- организује процес учења,
- процењује и оцењује квалитет и ниво усвојених знања,
- развија позитивне културне вредности код ученика
- омогућава практичну примену знања
- утиче на формирање афирмативног погледа на свет,
- упознаје ученике са техникама и методама успешног учења,
- упознаје ученике са основним појмовима њудске цивилизације,
- поспешује интересовање ученика за новим сазнањима,
- развија самосталан рад код ученика,
- примењу усвојене стандарде основног образовања из историје за шести разред

Активност ученика

- пажљиво прати наставу,
- редовно учи,

- усваја знања,
- опажа наставне садржаје,
- понавља наставне садржаје
- открива и увиђа законитоси развита лудског друштва
- изражава своје закључке,
- учествује у дискусији,
- показује резултате самосталног рада,
- пита наставника за нејасне појмове

Методе и технике рада

- монолошка
- дијалошка
- текст метода
- дискусија
- илустративна
- самостална израда хронолошких таблица
- истраживачка
- демонстративна
- аналитичка
- технике учења и памћења према способностима ученика

Оцењивање

Оцењивање је континуирани процес, оцењивање је јавно и образлазе се сваки одговор и оцена ученику, а по потреби и родитељу, оцењивање је бројчано и поред евиденције рада, оцена се уписује и у педагошку свеску наставника са датумом оцењивања и ти подаци су јавни за ученика и родитеље.

Оцењивањем се утврђује степен усвојености знања, умења, вештина, однос према учењу, испуњивање одређених норми.

Оцењује се: постигнуће ученика према предвиђеним стандардима за шести разред из историје.

Начин оцењивања: усмено и писмено испитивање из познавања градива, тумачења историјске карте и историјских извора.

Подразумева се активност ученика на часу и интересовање за рад.

Литература за ученике

М. Шуица, Р. Радић, Историја за шести разред основне школе за историјском читанком и радном свеском, Фреска Београд 2012.

Историјски атлас, Група аутора, ЗУНС Београд 2012.

Литература за наставнике

С. Пеинтер, Историја средњег века КЛИО, Београд 1997.

Г. Острогорски, Историја Византије, Београд 1969.

С. Ћирковић, Срби у срдњем веку, Београд 1995.

Историја Српског народа, Београд 1981.

Ц. Холмс, Оксфордска историја средњовековне Европе, Београд 1997.

М. Благојевић, Србија у доба немањића, Београд 1989.

Ј. Калић, Срви у позном средњем веку, Београд

Р. Мантран, Историја Османског царства, Београд 2002.

ШЕСТИ РАЗРЕД

САДРЖАЈИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Увод	1.1.1. именију је разликује основне временске одреднице, 1.1.6. препознаје занчење основних појмова из историје цивилизације, 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје, 1.1.8. именује најважније појаве из опште историје, 1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости, 1.2.1. препознаје на основу	2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, 2.1.4. препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са појавама из садашњости, 2.1.5. зна и разуме узроке и последице важнијих историјских феномена у националној историји, 2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, 2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на	3.1.1. уме да примени знања из историјске хронологије, 3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, 3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних

	<p>карактеристичних исторјских извора о којој историјској појави, догађају и личности је реч,</p> <p>1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама ,</p> <p>1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, 1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ,</p> <p>1.2.5 . уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле, 1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче ,1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима</p>	<p>основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора, 2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је рч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, 2.2.3 уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора, 2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена</p>	<p>историјских дешавања, 3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора, 3.2.5 . уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем</p>
<p>Европа и Средозеље у раном средњем веку</p>	<p>1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, 1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје, 1.1.8- именује најважније појаве из опште историје, 1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости, 1.2.1. препознаје на основу карактеристичних исторјских извора о којој историјској појави, догађају и личности је реч,</p> <p>1.2.2. препознаје разлику између текстуалног</p>	<p>2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, 2.1.4 . препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са појавама из садашњости, 2.1.5. зна и разуме узроке и последице важнијих историјских феномена у националној историји, 2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, 2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора, 2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је рч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, 2.2.3. уме да одреди из које епохе</p>	<p>3.1.1. уме да примени знања из историјске хронологије, 3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту , 3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања, 3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора, 3.2.5 . уме да прочита историјске информације у различитим симболичким</p>

	<p>историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама ,</p> <p>1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, 1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ,</p> <p>1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле, 1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче, 1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима</p>	<p>или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора, 2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена</p>	<p>модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем</p>
<p>Срби и њихово окружење у раном средњем веку</p>	<p>1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости, 1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје, 1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости, 1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о којој историјској појави, догађају и личности је реч,</p> <p>1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама ,</p> <p>1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, 1.2.4. уме да прочита</p>	<p>2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, 2.1.4. препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са појавама из садашњости, 2.1.5. зна и разуме узроке и последице важнијих историјских феномена у националној историји, 2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, 2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора, 2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, 2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику али су у њему наведене експлицитне информације о особинама</p>	<p>3.1.1. уме да примени знања из историјске хронологије, 3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту , 3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања, 3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора, 3.2.4. уме да одреди на основу анализе историјских извора контексту којем је настао извор и контекст о којем говори извор (идеолошки, културолошки, социјални, политички, географски контекст извора)</p>

	<p>једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ,</p> <p>1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле, 1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче, 1.2.8. препознаје различита</p>	<p>епохе или географског простора , 2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена</p>	
Европа у позном средњем веку	<p>1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости 1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, 1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје, 1.1.8. именује најважније појаве из опште историје, 1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости, 1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о којој историјској појави, догађају и личности је реч,</p> <p>1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама ,</p> <p>1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, 1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ,</p> <p>1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације</p>	<p>2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, 2.1.4. препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са појавама из садашњости, 2.1.5. зна и разуме узроке и последице важнијих историјских феномена у националној историји, 2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, 2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора, 2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, 2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора, 2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена</p>	<p>3.1.1. уме да примени знања из историјске хронологије, 3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту , 3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања, 3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора, 3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем</p>

	<p>дате у форми табеле, 1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче, 1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима</p>		
<p>Срби и њихово окружење у позном средњем веку</p>	<p>1.1.4. уме да одреди којем веку припадају важне године из прошлости 1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, 1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, 1.1.7. именује најважније појаве из националне историје, 1.1.8- именује најважније појаве из опште историје, 1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости, 1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о којој историјској појави, догађају и личности је реч, 1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама, 1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, 1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда, 1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле, 1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче, 1.2.8. препознаје различита тумачења</p>	<p>2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, 2.1.4. препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са појавама из садашњости, 2.1.5. зна и разуме узроке и последице важнијих историјских феномена у националној историји, 2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, 2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора, 2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, 2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора, 2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена</p>	<p>3.1.1. уме да примени знања из историјске хронологије, 3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, 3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања, 3.2.1. уме да изврши селекцију историјских извора, 3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем</p>

	исте историјске појаве на једноставним примерима		
Српске земље и њихово окружење у доба османлијског освајања	<p>1.1.5. уме да одреди којем историјском периоду припадају важне године из прошлости, 1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације, 1.1.9. зна на којем простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје, 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости, 1.2.1. препознаје на основу карактеристичних историјских извора о којој историјској појави, догађају и личности је реч, 1.2.2. препознаје разлику између текстуалног историјског извора и других текстова познатих ученику, који говоре о истим историјским појавама, 1.2.3. препознаје једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми слике, 1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда, 1.2.5. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми табеле, 1.2.7. зна да исте историјске појаве могу различито да се тумаче, 1.2.8. препознаје различита тумачења исте историјске појаве на једноставним примерима</p>	<p>2.1.3. препознаје да постоји повезаност регионалне и светске историје, 2.1.4. препознаје да постоји повезаност догађаја из прошлости са појавама из садашњости, 2.1.5. зна и разуме узроке и последице важнијих историјских феномена у националној историји, 2.1.6. зна и разуме узроке и последице важних историјских прекретница из опште историје, 2.2.1. уме да закључи о којем догађају, феномену и личности је реч на основу садржаја карактеристичних писаних историјских извора, 2.2.2. уме да закључи о којем историјском феномену је реч на основу карактеристичних сликовних историјских извора, 2.2.3. уме да одреди из које епохе или са ког географског простора потиче историјски извор када је текст извора непознат ученику али су у њему наведене експлицитне информације о особинама епохе или географског простора, 2.2.5. препознаје да постоји пристрасност у појединим тумачењима историјских личности, догађаја, феномена</p>	<p>3.1.1. уме да примени знања из историјске хронологије, 3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту, 3.1.5. разуме како су повезане појаве из прошлости и садашњости, 3.1.6. уме да закључи зашто је дошло до одређених историјских догађаја и које су последице важних историјских дешавања, 3.1.1. уме да изврши селекцију историјских извора, 3.2.5. уме да прочита историјске информације у различитим симболичким модалитетима и повеже их са претходним историјским знањем, 3.2.6. уме да истакне разлике и сличности у тумачењима и изворима који се односе на исту историјску појаву</p>

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљ наставе географије

је усвајање знања о природногеографским и друштвено географским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору. Настава географије треба да допринесе стварању реалне и исправне слике о свету као целини и месту и улози наше државе у свету.

Задаци наставе географије

су вишеструки. Њиховим остваривањем ученици се оспособљавају да стичу и развијају знања и разумевања, умења и ставове према светским и националним вредностима и достигнућима.

Настава географије треба да допринесе:

- стицању знања о основним објектима, појавама и процесима у васиони;
- картографском описмењавању, употреби географских карата и других извора информација у процесу учења и истраживања и у свакодневном животу; стицању знања о објектима, појавама и процесима у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу;
- разумевању узрочно-последичне повезаности појава и процеса у географском омотачу;
- развијању географског мишљења заснованог на повезаности и међу условљености географских појава и процеса у простору и времену;
- развијању естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору;
- стицању знања о основним појмовима о становништву, насељима и привреди и уочавању њиховог просторног размештаја;
- разумевању утицаја природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва, насеља и привредних делатности;
- стицању знања о основним географским одликама Европе, њеним регијама и државама;
- стицању знања о основним географским одликама ваневропских континената и њихових регија;
- упознавању улоге и значаја међународних организација за решавање економских, социјалних, културних и хуманитарних проблема у савременом свету;
- стицању знања о основним географским одликама Републике Србије и њеним регионалним целинама;
- развијању ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине; развијању толеранције, националног, европског и светског идентитета;
- стицању знања, развијању вештина и ставова из географије кроз самостално учење и истраживање и њиховој примени у свакодневном животу;
- развијању опште културе и образовања ученика.
-

Оперативни задаци:

Ученици треба да:

- упознају основне појаве, процесе и феномене у хидросфери и географски размештај хидрографских објеката, као и њихове одлике;
- схвате значај вода за живот на Земљи;
- упознају биљни и животињски свет, утицај природних фактора и човека на њихов развој, хоризонтални и вертикални распоред, као и међусобну условљеност и значај;
- упознају људске активности које утичу на квалитет животне средине и схвате неопходност њеног очувања, унапређивања и заштите;
- упознају основне појмове из географије становништва и насеља, схвате значај и улогу природних, друштвених и привредних чинилаца и њихово јединство;
- схвате појмове природне и географске средине и појам географске регије;
- стекну основна знања о привреди, њеној подели и факторима развоја;
- упознају најважније међународне организације и интеграцијске процесе у Европи и свету, као и њихов значај за политички, економски и културни развој;
- разумеју значај и домете међународних организација у очувању мира и безбедности и развијању пријатељских односа међу народима;
- упознају најважније природне, друштвене и економскогеографске одлике Европе и специфичности њених регија и држава;
- самостално користе географску карту као извор географских информација у процесу стицања нових знања и истраживања и у свакодневном животу;
- се оспособе за коришћење географске литературе и различитог илустративног материјала ради лакшег савлађивања наставног градива и оспособљавања за самостални рад;
- поседују осећање социјалне припадности и привржености сопственој породици, нацији и култури, познају традицију и учествују у њеном очувању;
- познају и поштују традицију и идентитет других народа, заједница и социјалних група.

Образовни стандарди за крај обавезног образовања

Образовни стандарди су дефинисани за следеће области: Географске вештине, Физичка географија, Друштвена географија и Регионална географија

Област **Географске вештине** чини скуп знања и практичних вештина којима ученици треба да овладају у настави географије, а односе се на познавање оријентације у простору, практично коришћење и познавање географске карте, коришћење статистичког или другог материјала који је систематизован у табеле, дијаграме, схеме и моделе.

Области **Физичка географија** и **Друштвена географија** чине географска знања/чињенице, везе и законитости у географском омотачу Земље у коме се додирују, прожимају и развијају Земљине сфере, чинећи јединствену нераздвојиву целину.

Област **Регионална географија** чини скуп географских знања/чињеница, везе и законитости на комплексном географском простору испреплетаном деловањем природе и људи, чиме се указује на обележја, проблеме и специфичности регија у свету и регија у нашој земљи.

Циљеви и задаци предмета	<p>Циљ наставе географије је усвајање знања о природногеографским и друштвеногеографским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору.</p> <p>Настава географије треба да допринесе стварању реалне и исправне слике о свету као целини и месту и улози наше државе у свету.</p> <p>Задаци наставе географије су вишеструки. Њиховим остваривањем ученици се оспособљавају да стичу и развијају знања, умења и ставове према светским и националним вредностима и достигнућима.</p>		
Годишњи фонд часова	72	Недељни фонд часова	2
Наставна средства	Уџбеник	М. Тадић, Р. Ситарница, Географија за шести разред основне школе, Београд 2012.	
	остало	Свеска, прибор за писање, Група аутора, Географски атлас, Београд 2012. Нема карта- Европе	
Наставне методе	Вербална, текстуална, писаних радова, илустративна, демонстративна, хеуристичка, дискусија		
Иновације	Израда презентација, израда паноа, пројектор, лап-топ рачунар, самостални пројекти ученика		
Активности	Наставника	Планира, организује, бира и саопштава наставне садржаје, реализује, подстиче примену наученог, преноси културне вредности, развија карактер и црте личности, прати ниво савладаности, процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања	
	ученика	Активно учествује у настави – самостално и интерактивно усвајање знања, понављање, вежбање, опажање, изражавање својих мисли, осећања, закључака, учешће у дискусији	
Ресурси	Ученици, наставник, родитељи, учионица		
Сарадници	Ученици, учитељи, наставници, родитељи, библиотекар, педагог, психолог, логопед, разни стручњаци		

Ред. бр. теме	Наставна тема	Број часова		Програмски садржаји	стандарди	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		обрада	остало				
1.	Општи програмски садржаји	1		Увод у програмске садржаје		Усмена провера, Одговарање на питања	техничко и информатичко образовање, историја, математика, биологија
2.	Елементи опште физичке географије	5	3	Светско море и његова хоризонтална подела (особине и кретања) Светско море и његова хоризонтална подела (разуђеност обала) Светско море и његова хоризонтална подела Воде на копну Језера Загађивање мора и вода на копну и значај њихове заштите	ГЕ.1.2.3. ГЕ.2.2.2. ГЕ.3.2.2.	Контролна вежба, писани састави, уочавање, извештавање, усмена и писмена вежбања	техничко и информатичко образовање, историја, математика, биологија
3.	Екумена	4	2	Воде на Земљи Биљни и животињски свет на Земљи	ГЕ.1.3.1. ГЕ.2.3.1. ГЕ.3.3.1.	Контролна вежба, писани састави, уочавање, извештавање, усмена и писмена вежбања	техничко и информатичко образовање, историја, математика, биологија

4.	Географска средина и људске делатности	2	1	<p>Екумена, природни прираштај светског становништва и густина насељености</p> <p>Структура светског становништва</p> <p>Екумена, структура светског становништва</p> <p>Миграције светског становништва</p> <p>Насеља – врсте и типови</p> <p>Становништво и насеља на земљ</p> <p>Појам природне и географске средине и географске регије</p> <p>Појам привреде, подела на привредне гране и делатности</p> <p>Географска средина и људске делатности</p>	<p>ГЕ.1.3.2.</p> <p>ГЕ.2.3.2.</p> <p>ГЕ.3.3.2.</p>	Усмена провера, контролна вежба, усмено и писмено изражавање, читање и одговарање на питања	техничко и информатичко образовање, историја, математика, биологија
5.	Европа	32	21	<p>Опште географске одлике Европе / географски положај, границе...</p> <p>Природно-географске одлике Европе / хоризонтална и вертикална разуђеност, клима, биљни свет...</p> <p>Опште и физичко-географске одлике Европе</p> <p>Друштвено-географске одлике Европе</p> <p>Природна богатства и привреда Европе</p>	<p>ГЕ.1.4.2.</p> <p>ГЕ.2.4.2.</p> <p>ГЕ.1.4.2.</p> <p>ГЕ.2.4.2.</p> <p>ГЕ.2.1.2.</p> <p>ГЕ.2.1.4.</p> <p>ГЕ.3.4.2.</p>	Усмена провера, контролна вежба, усмено и писмено изражавање, читање и одговарање на питања	техничко и информатичко образовање, историја, математика, биологија

			<p>Европа-становништво, насеља, привреда</p> <p>Регионална и политичка подела Европе / интеграцијски процеси у Европи и свету</p> <p>Европа-опште географске одлике</p> <p>Јужна Европа – географски положај, границе и величина</p> <p>Јужна Европа-физичко-географске одлике</p> <p>Јужна Европа- положај, границе и величина, физичко-географске одлике</p> <p>Јужна Европа-друштвено-географске одлике</p> <p>Балканско полуострво – Србија</p> <p>Балканско полуострво – Србија</p> <p>Црна Гора и Босна и Херцеговина</p> <p>Хрватска и Словенија</p> <p>Црна Гора и Босна и Херцеговина,</p> <p>Хрватска и Словенија</p> <p>Македонија и Албанија</p> <p>Бугарска и Грчка</p> <p>Македонија, Албанија, Бугарска и Грчка</p> <p>Апенинско полуострво / Италија:природно-</p>	ГЕ.3.4.3.		
--	--	--	--	-----------	--	--

			<p>географске одлике</p> <p>Пиринејско полуострво / Шпанија, Португалија</p> <p>Италија, Шпанија и Португалија</p> <p>Остале државе Јужне Европе: Андора, Ватикан, Сан Марино, Малта</p> <p>Јужна Европа</p> <p>Средња Европа: физичке и друштвено-географске одлике</p> <p>Средња Европа: физичке и друштвено-географске одлике</p> <p>Мађарска и Румунија</p> <p>Мађарска и Румунија</p> <p>Чешка и Словачка</p> <p>Швајцарска и Аустрија</p> <p>Чешка и Словачка, Швајцарска и Аустрија</p> <p>Немачка</p> <p>Пољска</p> <p>Немачка и Пољска</p> <p>Западна Европа: физичке и друштвено-географске одлике</p> <p>Западна Европа: физичке и друштвено-географске</p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p>одлике</p> <p>Велика Британија и Северна Ирска</p> <p>Француска</p> <p>Белика Британија и Северна Ирска, Француска</p> <p>Средња и Западна Европа</p> <p>Северна Европа: физичке и друштвено-географске одлике</p> <p>Северна Европа: физичке и друштвено-географске одлике</p> <p>Шведска и Норвешка</p> <p>Шведска и Норвешка</p> <p>Источна Европа: природне и друштвено-географске одлике</p> <p>Источна Европа: природне и друштвено-географске одлике</p> <p>Руска федерација</p> <p>Украјина</p> <p>Руска федерација и Украјина</p> <p>Годишња систематизација</p> <p>Годишња систематизација</p>			
--	--	--	---	--	--	--

УКУПНО	45 29					
---------------	-------	--	--	--	--	--

Активност наставника

- саопштава наставне садржаје,
- организује процес учења,
- процењује и оцењује квалитет и ниво усвојених знања,
- развија позитивне културне вредности код ученика
- омогућава практичну примену знања
- утиче на формирање афирмативног погледа на свет,
- упознаје ученике са техникама и методама успешног учења,
- поспешује интересовање ученика за новим сазнањима,
- развија самосталан рад код ученика,
- примењу усвојене стандарде основног образовања из географије за шести разред

Активност ученика

- пажљиво прати наставу,
- редовно учи,
- усваја знања,
- опажа наставне садржаје,
- понавља наставне садржаје
- изражава своје закључке,
- учествује у дискусији,
- показује резултате самосталног рада,
- пита наставника за нејасне појмове

Методe и технике рада

- монолошка
- дијалошка
- текст метода
- дискусија
- илустративна

- самостална израда хронолошких таблица
- истраживачка
- демонстративна
- аналитичка
- технике учења и памћења према способностима ученик

Оцењивање

Оцењивање је континуирани процес, оцењивање је јавно и образлазе се сваки одговор и оцена ученику, а по потреби и родитељу, оцењивање је бројчано и поред евиденције рада, оцена се уписује и у педагошку свеску наставника са датумом оцењивања и ти подаци су јавни за ученика и родитеље. Оцењивањем се утврђује степен усвојености знања, умења, вештина, однос према учењу, испуњавање одређених норми. Оцењује се: постигнуће ученика према предвиђеним стандардима за шести разред из географије. Начин оцењивања: усмено и писмено испитивање из познавања градива, тумачења географске карте. Подразумева се активност ученика на часу и интересовање за рад.

УЦБЕНИК ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА

Тодић М., Ситарича Р. Географија за VI разред основне школе, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2012.

Група аутора, (Географски атлас за V, VI, VII и VIII разред основне школе, Предузеће за картографију »Геокарта« и Завод за уџбенике и наставна средства, Београд 2012.

ШЕСТИ РАЗРЕД

САДРЖАЈИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Општи програмски садржаји			
Елементи опште физичке географије	1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидро сферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике	2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)	3.2.2. објашњава физичко-географске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање

Екумена	1.3.1. препознаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни значај	2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва	3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља
Географска средина и људске делатности	1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране	2.3.2. именује међународне организације у свету (ЕУ, УНИЦЕФ; УН, УНЕСКО, ФАО, ЦРВЕНИ КРСТ)	3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на ежразвој и размештај привреде и привредних делатности
Европа	1.4.2. именује континете и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике	2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти 2.1.4. приказује понуђене географске податке на некој карти картографски изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима симболичким знацима...), графиком, табелом, схемом, 2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије	3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије 3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ

ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљ и задаци

Циљ наставе математике у основној школи јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и математичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, као и да:

- Оспособи ученике да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама;
- Оспособи ученике да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима;
- Развије мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје;
- Осигура да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и законитости у природи и друштву;

- Оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе;
- Представља основу за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање;
- Доприноси развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;

Задаци наставе математике јесу:

- Стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе математике сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе математике буду у пуној мери реализовани;
- Нумеричко описивање ради успешног бављења било којом професијом и остваривања квалитета живота;
- Стицање знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- Стицање основне математичке културе потребне за сагледавање улоге и примене математике у различитим подручјима људске делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- Развијање ученикових способности посматрања, опажања и логичког, критичког, аналитичког и апстрактног мишљења;
- Развијање културних, радних, етичких и естетских навика ученика, као и побуђивање математичке радозналости;
- Стицање способности изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- Усвајање основних чињеница о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- Савлађивање основних операција с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и усвајање основних својстава тих операција;
- Упознавање најважнијих геометријских објеката: линија, фигура и тела и разумевање њихових узајамних односа;
- Оспособљавање ученика за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- Припрема ученика за разумевање одговарајућих садржаја природних и техничких наука;
- Израђивање позитивних особина ученикове личности, као што су: систематичност, упорност, тачност, уредност, објективност, самоконтрола и смисао за самостални рад;
- Стицање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања;

Оперативни задаци за 6. разред:

Ученике треба оспособити да:

- схвате потребу увођења негативних бројева, структуру скупова целих и рационалних бројева, те појмове супротног броја, реципрочног броја и апсолутне вредности броја;
- усвоје основне рачунске операције у скуповима Z и Q и довољно увежбају извођење тих операција, уз коришћење њихових својстава;
- могу да читају и састављају разне једноставније изразе са рационалним бројевима и израчунају њихову вредност;
- упознају и умеју да решавају једноставније једначине и неједначине у скупу рационалних бројева;
- разумеју процентни начин изражавања и могу да га примењују у практичним задацима;
- познају класификацију троуглова и четвороуглова и знају њихова основна својства;
- схвате релацију подударности и њена својства и умеју да је примењују у извођењу основних конструкција троугла и четвороугла;
- схвате једнакост површи геометријских фигура и правила о израчунавању површина троуглова, паралелограма и других четвороуглова;
- примењују правила за израчунавање површине троугла и четвороугла у разним практичним задацима;
- усвајају елементе дедуктивног закључивања (правилно формулисање исказа; правилно коришћење речи „ако... тада" и „ако и само ако”;

увиђају потребу за доказивањем и умеју да изводе неке једноставније доказе).

Образовни стандарди за крај обавезног образовања

Садржај предмета је подељен на 5 области:

БРОЈЕВИ И ОПЕРАЦИЈЕ СА ЊИМА

Ова област обухвата знања о природним, целим и рационалним бројевима, њихово записивање на различите начине и упоређивање. Предвиђено је познавање основних аритметичких операција са различитим врстама бројева и израчунавање вредности одговарајућих бројевних израза. Ова знања се примењују у решавању практичних задатака.

АЛГЕБРА И ФУНКЦИЈЕ

Потребно је да ученици науче решавање линеарних једначина са једном непознатом, као и решавање њихових система (на вишим нивоима). Предвиђено је да се савладају операције са полиномима – њихово сређивање, а на напредном нивоу и једноставнија растављања. Појам функције и њеног графика, као и цртање графика линеарне функција такође припадају овој области. И ова знања се примењују на решавање практичних проблема.

ГЕОМЕТРИЈА

Познавање основних геометријских објеката (како у равни, тако и у простору), као и њихових најједноставнијих својстава, представља садржај основног нивоа ове области. На вишим нивоима предвиђају се и разна израчунавања везана за геометријске објекте (њихових дужина, површина и запремина), укључујући примене Питагорине теореме. Такође, ученици (посебно на напредном нивоу) треба да познају својства поменутих објеката и умеју да их примене.

МЕРЕЊЕ

Ова и наредна област су посебно издвојене јер су одговарајућа знања и вештине неопходни за свакодневни живот, а нису у довољној мери обухваћени важећим програмом и врло мало су заступљени у постојећим уџбеницима. У области Мерење предвиђено је познавање јединица за дужину, површину, запремину, масу, време и углове, као и њихово претварање. Такође је укључено рачунање са разним апоенима новца. Посебно је издвојена способност процењивања резултата неких мерења или израчунавања.

ОБРАДА ПОДАТАКА

Циљеви и задаци предмета	<p>Циљ наставе математике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и математичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа</p> <p>Задаци наставе математике су вишеструки. Њиховим остваривањем ученици се оспособљавају за стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе математике сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе математике буду у пуној мери реализовани; Нумеричко описмењивање ради успешног бављења било којом професијом и остваривања квалитета живота; Стицање знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу</p>		
Годишњи фонд часова	144	Недељни фонд часова	4
Наставна средства	Уџбеник и збирка	<ul style="list-style-type: none"> - Математика за 6. разред основне школе, Н. Икодиновић, С. Димитријевић, Клет, Београд - Збирка задатака за 6. разред основне школе, Математика 6, Р. Павлићевић, М. Поповић, Круг, Београд 	
	остало	Свеска, прибор за писање, прибор за геометрију	
Наставне методе	вербалне методе, хеуристички приступ, рад на тексту, демонстративна метода, практични рад, истраживачки рад		
Иновације	Израда презентација, израда паноа, пројектор, лап-топ рачунар		
Активности	Наставника	Планира, организује, бира и саопштава наставне садржаје, реализује, подстиче примену наученог, преноси културне вредности, развија карактер и црте личности, прати ниво савладаности, процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања	
	ученика	Активно учествује у настави – самостално и интерактивно усвајање знања, утврђивање, понављање, вежбање, опажање, изражавање својих мисли, осећања, закључака, учешће у дискусији	
Ресурси	Ученици, наставник, родитељи, учионица		
Сарадници	Ученици, учитељ, родитељи, библиотекар, педагог, психолог, логопед, наставници, разни стручњаци		

Ред. бр. теме	Наставна тема	Број часова		Програмски садржаји	стандарди	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		обрада	остало				
1.	ПОНАВЉАЊЕ ГРАДИВА/УВОДНИ ЧАС		2	<ul style="list-style-type: none"> Понавља се градиво из петог разреда, ученици је упознају са наставним планом за пети разред 			
2.	ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	10	15	<ul style="list-style-type: none"> Скуп бројева N и N_0. Основне релације Појам негативног целог броја. Супротни бројеви и бројевна права Скуп целих бројева Z. Апсолутна вредност и упоређивање целих бројева. <ul style="list-style-type: none"> Основне рачунске операције с целим бројевима и њихова својства 	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.4. МА.1.1.6. МА.1.1.3. МА.1.2.1. МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.1.4. МА.2.2.1. МА.3.1.1. МА.3.1.3. МА.3.2.1.	Усмена и писмена провера, контролна вежба, писмени задатак	
3.	РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ	18	25	<ul style="list-style-type: none"> Скуп рационалних бројева Q Приказивање рационалних бројева на бројевној правој <ul style="list-style-type: none"> Уређеност скупа Q Рачунске операције у скупу Q и њихова својства Изрази са рационалним бројевима 	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.4. МА.1.1.6. МА.1.1.3. МА.1.2.1. МА.2.1.1.	Усмена и писмена провера, контролна вежба, писмени задатак	

				<ul style="list-style-type: none"> • Једначине и неједначине упознатих облика-решавање и примена • Процент и примене 	МА.2.1.2. МА.2.1.4. МА.2.2.1. МА.3.1.1. МА3.1.3. МА.3.2.1..		
4.	ТРОУГАО	14	14	<ul style="list-style-type: none"> • Троугао, однос страница, врсте троуглова према страницама • Углови троугла, збир углова, врсте троуглова према угловима Спољашњи углови троугла • Однос између страница и углова троугла <ul style="list-style-type: none"> • Конструкција неких углова $\left(60^{\circ}, 120^{\circ}, 30^{\circ}, 45^{\circ}, 75^{\circ}, 135^{\circ} \right)$ • Подударност троуглова.(интерпретација) • Основна правила о подударности троуглова; закључивање о једнакости аналогних елемената <ul style="list-style-type: none"> • Основне конструкције троуглова • Описана кружна линија око троугла и уписана у њега, висина и тежишна дуж • Четири значајне тачке у троуглу и њихова конструкција 	МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.1. МА.2.3.2. МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	Усмена и писмена провера, контролна вежба, писмени задатак	
5.	ЧЕТВОРОУ ГАО	8	12	<ul style="list-style-type: none"> • Четвороугао; врсте четвороуглова (квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, трапез, делтоид); углови четвороугла • Паралелограм, својства; појам централне симетрије <ul style="list-style-type: none"> • Врсте паралелограма; правоугли паралелограми • Конструкција паралелограма • Трапез, својства, средња линија; врсте трапеза, једнакокраки трапез <ul style="list-style-type: none"> • Основне конструкције трапеза 	МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.1. МА.2.3.2. МА.2.3.6. МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	Усмена и писмена провера, контролна вежба, писмени задатак	

6.	ПОВРШИН А ТРОУГЛА И ЧЕТВОРОУ ГЛА	5	12	<ul style="list-style-type: none"> • Појам површине • Површина правоуглих паралелограма • Површина троугла • Површина трапеца • Површина четвороугла са нормалним дијагоналама 	МА.1.3.2. МА.1.3.6. МА.2.3.1. МА.2.3.2. МА.2.3.6. МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.6.	Усмена и писмена провера, контролна вежба, писмени задатак	
7.	ПИСМЕНЕ ПРОВЕРЕ (ПИСМЕНИ ЗАДАЦИ, ИНИЦИЈАЛ НИ И ЗАВРШНИ ТЕСТ)		10				
	УКУПНО	54	90				

Прикупљање података, њихово табеларно и графичко приказивање на разне начине, као и читање и тумачење таквих приказа представљају основни садржај ове области. Најједноставније операције са подацима (одређивање максимума и минимума и аритметичке средине) такође су укључене. Најзад, ова област обухвата рачун са пропорцијама и процентима.

Методe и технике рада

Методe рада:

- дијалoшка
- текстуална
- хеуристичка

- посматрање
 - илустративна
 - демонстрација
 - проблемска
- Технике рада:
- технике учења, раздвајање битног од небитног
 - технике памћења:
 - асоцијативна техника
 - симболизација и упрошћавање
 - брејн сторминг
 - когнитивно мапирање

Активности наставника

- саопштава наставне садржаје
- организује и усмерава процес учења
- подстиче логичко закључивање
- упознаје ученике са методама и техникама успешног учења
- преноси теоријска и практична знања
- процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања

Активности ученика

- усвајање знања
- посматрање
- опажање
- откривање и увиђање законитости и процеса
- анализирање и синтетизовање података
- примена усвојеног знања
- понављање
- вежбање

Оцењивање

- Оцењује се знање и умење, као и труд и залагање и напредовање ученика

- Оцењују се усменим или писменим испитивањима
- Оцењује наставник, а уважава се и самопроцена ученика
- Систем оцењивања је бројчани
- Оцењивање и праћење рада и успеха ученика је стални и саставни део васпитнообразовног процеса и има троструку функцију: информациону, мотивациону и оријентациону. Дневник и свеска наставника ће бити документација која прати процес оцењивања.

Подразумева се активност ученика на часу и интересовање за рад. **Уџбеници за реализацију програма**

- Икодиновић Н., Димитријевић С., *Математика 6*, уџбеник за шести разред основне школе, Издавачка кућа *Klett*, Београд, 2011
- Милојевић С., Вуловић Н., *Математика 6*, збирка задатака са решењима за шести разред основне школе, Издавачка кућа *Klett*, Београд, 2011
- **Литература за реализацију програма**
- Икодиновић Н., Димитријевић С., *Математика 6*, уџбеник за шести разред основне школе, Издавачка кућа *Klett*, Београд, 2011
- Милојевић С., Вуловић Н., *Математика 6*, збирка задатака са решењима за шести разред основне школе, Издавачка кућа *Klett*, Београд, 2011 Икодиновић Н., Димитријевић С., *Приручник за наставнике математике у шестом разреду основне школе*, Издавачка кућа *Klett*, Београд, 2011.
- Вајукић М., Павлићевић Р., *Знам за више – Математика 6*, објашњења и вежбања за боље оцене у 6. разреду, Издавачка кућа *Klett*, Београд, 2010.

СТАНДАРДИ 6. РАЗРЕД

САДРЖАЈИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне) МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно МА.1.1.2. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно МА.1.1.3. изврши једну основну	МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са	МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног израза МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе

	<p>рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број</p> <p>МА.1.1.4. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је један број дељив другим</p> <p>МА.1.1.5. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама</p>	<p>бројевима истог записа</p> <p>МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама</p> <p>МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате</p>	<p>линеарних једначина са две непознате</p>
<p>РАЦИОНАЛНИ БРОЈЕВИ</p>	<p>МА.1.1.1. прочита и запише различите врсте бројева (природне, целе, рационалне)</p> <p>МА.1.1.2. преведе децимални запис броја у разломак и обратно</p> <p>МА.1.1.2. упореди по величини бројеве истог записа, помажући се сликом кад је то потребно</p> <p>МА.1.1.3. изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа, помажући се сликом кад је то потребно (у случају сабирања и одузимања разломака само са истим имениоцем); рачуна, на пример $1/5$ од n, где је n дати природан број</p> <p>МА.1.1.4. дели са остатком једноцифреним бројем и зна када је</p>	<p>МА.2.1.1. упореди по величини бројеве записане у различитим облицима</p> <p>МА.2.1.2. одреди супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја; израчуна вредност једноставнијег изрази са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа</p> <p>МА.2.1.4. користи бројеве и бројевне изразе у једноставним реалним ситуацијама</p> <p>МА.2.2.1. реши линеарне једначине и системе линеарних једначина са две непознате</p>	<p>МА.3.1.1. одреди вредност сложенијег бројевног изрази</p> <p>МА.3.1.3. користи бројеве и бројевне изразе у реалним ситуацијама</p> <p>МА.3.2.1. саставља и решава линеарне једначине и неједначине и системе линеарних једначина са две непознате</p>

	<p>један број дељив другим</p> <p>МА.1.1.5. користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама</p> <p>МА.1.2.1 реши линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану.</p>		
ТРОУГАО	<p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p> <p>МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)</p>	<p>МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима</p> <p>МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему</p>	<p>МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали</p> <p>МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише</p> <p>МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката</p>
ЧЕТВОРОУГАО	<p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним</p>	<p>МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у</p>	<p>МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује</p>

	<p>ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла примењујући Питагорину теорему)</p> <p>МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)</p>	<p>целим степенима</p> <p>МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему</p> <p>МА.2.3.6. очуј осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр. паралелност и једнакост страница паралелограма)</p>	<p>користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали</p> <p>МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; уме да их конструише</p> <p>МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката</p>
<p>ПОВРШИНА ТРОУГЛА И ЧЕТВОРОУГЛА</p>	<p>МА.1.3.2. влада појмовима: троугао, четвороугао, квадрат и правоугаоник (уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; ученик разликује основне врсте троуглова, зна основне елементе троугла и уме да израчуна обим и површину троугла, квадрата и правоугаоника на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку; уме да израчуна непознату страну правоуглог троугла</p>	<p>МА.2.3.1. одреди суплементне и комплементне углове, упоредне и унакрсне углове; рачуна са њима ако су изражени у целим степенима</p> <p>МА.2.3.2. одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу и четвороуглу и да решава задатке користећи Питагорину теорему</p> <p>МА.2.3.6. очуј осносиметричне фигуре и да одреди осу симетрије; користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура (нпр.</p>	<p>МА.3.3.1. рачуна са угловима укључујући и претварање угаоних мера; закључује користећи особине паралелних и нормалних правих, укључујући углове на трансверзали</p> <p>МА.3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно</p>

	примењујући Питагорину теорему) МА.1.3.6. интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)	паралелност и једнакост страница паралелограма)	дати у формулацији задатка; уме да их конструише МА.3.3.6. примени подударност и сличност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката
--	--	---	---

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ ФИЗИКЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљеви и задаци предмета	<p>Општи циљ наставе физике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду. Остали циљеви јесу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • развијање функционалне писмености • упознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици • разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона • развијање логичког и апстрактног мишљења • схватање смисла и метода остваривања експеримента и значаја мерења • развијање способности за примену знања из физике. <p>Ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разликује физичке величине које су одређене само бројном вредношћу од оних које су дефинисане интензитетом, правцем и смером, • користи на нивоу примене основне законе механике – Њутнове законе, • стекне појам о гравитацији, и разликује силу теже од тежине тела, • упознаје силу трења, • зна да сложе и разложи силе, • разуме да је рад силе једнак промени енергије, • на нивоу примене користи законе одржања енергије и масе, • прави разлику између топлоте и температуре, • користи јединице SI система за одговарајуће физичке величине. 		
Годишњи фонд часова	72	Недељни фонд часова	2

Наставна средства	Уџбеник	Физика, уџбеник за шести разред, Катарина Стевановић, Марија Крнета, БИГЗ, Београд 2011.
	Остала средства	Свеска, графитна оловка, дрвене бојице, наставна средства за физику из кабинета, рачунар, пројектор, презентације, постери, слике, модели...
Наставне методе	монолошка, дијалошка, хеуристичка, дискусија, посматрања, илустративна, демонстрације писаних радова, практичних активности, истраживачка	
Облик рада	Фронтални, групни, у паровима, индивидуални	
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда паноа, реферата, дебате	
Активности	Наставника	<ul style="list-style-type: none"> • саопштава наставне садржаје • организује и усмерава процес учења • процењује и оцењује ниво и квалитет усвојености знања • преноси културне вредности • преноси теоријска и практична знања • формира правилан поглед на свет • развија карактер ученика и црте личности • упознаје ученике са методама и техникама успешног учења
	Ученика	<ul style="list-style-type: none"> • усвајање знања • понављање • опажање • откривање и увиђање законитости и процеса • вежбање • израда и презентовање самосталних, лабораторијских и практичних радова • посматрање • изражавање својих мисли и закључака • учешће у дискусији • анализирање и синтетизовање чињеница, података и информације • примена усвојеног знања
Ресурси	Ученици, наставници, родитељи, двориште, учионица, искуство ученика	
Сарадници	<ul style="list-style-type: none"> - Ученици - Наставници - Родитељи - ПП служба 	

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Наставне јединице	Стандарди	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало				
1.	УВОД (2+0+0=2)	2	0	1.1. Физика као природна наука 1.2. Предмет проучавања физике	ФИ.1.2.1 ФИ.1.2.2 ФИ.1.2.3 ФИ.1.4.4 ФИ.2.2.2 ФИ.2.4.3 ФИ.2.6.1 ФИ.2.6.2 ФИ.3.4.1		
2.	КРЕТАЊЕ(7+7+0=14)	7	7	2.1. Појам кретања и релативност кретања 2.2. Величине које описују кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања) 2.3. Подела кретања према облику путање и брзини тела 2.4. Зависност пута од времена код равномерног праволинијског кретања 2.5. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина 2.6. Систематизација и обнављање градива (контролна вежба)	ФИ.1.2.1 ФИ.1.2.2 ФИ.1.2.3 ФИ.1.4.4 ФИ.2.2.2 ФИ.2.4.3 ФИ.2.6.1 ФИ.2.6.2 ФИ.3.4.1	-разговор -питања -петоминутна провера -домаћи задатак - демонстрационих огледа – предавања - решавања квантитативних и квалитативних задатака - лабораторијске вежбе	ТИО Математика

3.	СИЛА (6+8+0=14)	6	8	<p>3.1. Узајамно деловање два тела у непосредном додиру</p> <p>3.2. Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру. Сила као мера узајамног деловања, правац и смер деловања</p> <p>3.3. Процена интензитета силе демонстрационим динамометром</p> <p>3.4. Сила земљине теже (тежина тела)</p> <p>3.5. Систематизација и утврђивање градива (контролна вежба)</p>	<p>ФИ 1,2,1</p> <p>ФИ 1,7,1</p> <p>ФИ 1,7,2</p> <p>ФИ 2,1,2</p> <p>ФИ 2,4,3</p> <p>ФИ 2,6,1</p> <p>ФИ 2,6,2</p>	<p>- разговор</p> <p>-питања</p> <p>-петоминутна провера</p> <p>-домаћи задатак</p> <p>- демонстрационих огледа</p> <p>- предавања</p> <p>- решавања</p> <p>квантитативних и квалитативних задатака</p> <p>- лабораторијске вежбе</p>	ТИО Математика
4.	МЕРЕЊЕ (4+4+7=15)	4	11	<p>4.1. Основне и изведене физичке величине и њихове јединице. Међународни систем мера</p> <p>4.2. Дужина – мерење дужине</p> <p>4.3. Мерење димензија малих тела</p> <p>4.4. Мерење запремине</p> <p>4.5. Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре</p> <p>4.6. Мерење времена</p> <p>4.7. Одређивање средње брзине и сталне брзине</p> <p>4.8. Мерење еластичне силе при истезању и сабијању опруге</p> <p>4.9. Калибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром</p>	<p>ФИ.1.4.5.</p> <p>ФИ.1.7.1.</p> <p>ФИ.1.7.2.</p> <p>ФИ.2.1.1.</p> <p>ФИ.2.1.2.</p> <p>ФИ.2.1.3.</p> <p>ФИ.2.1.4.</p> <p>ФИ.2.1.5.</p> <p>ФИ.2.4.3</p> <p>ФИ.2.6.1.</p> <p>ФИ.2.6.2.</p> <p>ФИ.3.1.1.</p> <p>ФИ.3.1.2.</p>	<p>- разговор</p> <p>-питања</p> <p>-петоминутна провера</p> <p>-домаћи задатак</p> <p>- демонстрационих огледа</p> <p>- предавања</p> <p>- решавања</p> <p>квантитативних и квалитативних задатака</p> <p>- лабораторијске вежбе</p>	

5.	МАСА И ГУСТИНА (5+6+4=15)	5	10	<p>5.1. Инертност тела, закон инерције</p> <p>5.2. Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела</p> <p>5.3. Маса и тежина као различити појмови</p> <p>5.4. Мерење масе тела вагом</p> <p>5.5. Густина тела.</p> <p>Одређивање густине чврстих тела</p> <p>5.6. Одређивање густине чврстих тела правилног и неправилног облика</p> <p>5.7. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине</p> <p>5.8. Систематизација и обнављање градива (контролна вежба)</p>	<p>ФИ.1.7.1.</p> <p>ФИ.1.7.2.</p> <p>ФИ.2.1.5.</p> <p>ФИ.2.6.1.</p> <p>ФИ.2.6.2.</p> <p>ФИ.2.6.3.</p> <p>ФИ.2.7.1.</p> <p>ФИ.2.7.2.</p> <p>ФИ.2.7.3.</p> <p>ФИ.3.7.1.</p> <p>ФИ.3.7.2</p>	<p>- разговор</p> <p>- питања</p> <p>- петоминутна провера</p> <p>- домаћи задатак</p> <p>- демонстрационих огледа</p> <p>- предавања</p> <p>- решавања</p> <p>квантитативних и квалитативних задатака</p> <p>- лабораторијске вежбе</p>	
6.	ПРИТИСАК (5+6+1=12)	4	6	<p>6.1. Притисак чврстих тела</p> <p>6.2. Хидростатички притисак. Спојени судови</p> <p>6.3. Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Барометри</p> <p>6.4. Направи свој барометар</p> <p>6.5. Преношење спољашњег притиска кроз течности и гасове. Паскалов закон и његова примена</p> <p>6.6. Систематизација и синтеза градива шестог разреда – завршни тест</p>	<p>ФИ.1.7.1.</p> <p>ФИ.1.7.2.</p> <p>ФИ.2.1.5.</p> <p>ФИ.2.6.1.</p> <p>ФИ.2.6.2.</p> <p>ФИ.2.6.3.</p> <p>ФИ.2.7.1.</p> <p>ФИ.2.7.2.</p> <p>ФИ.2.7.3.</p> <p>ФИ.3.7.1.</p> <p>ФИ.3.7.2</p>	<p>- разговор</p> <p>- питања</p> <p>- петоминутна провера</p> <p>- домаћи задатак</p> <p>- демонстрационих огледа</p> <p>- предавања</p> <p>- решавања</p> <p>квантитативних и квалитативних задатака</p> <p>- лабораторијске вежбе</p>	ТИО Математика Хемија

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ БИОЛОГИЈЕ ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљеви и задаци предмета	<p>Да ученици усвајањем образовно-васпитних садржаја стекну основна знања о живом свету, његовом историјском развоју, животном простору, начину живота, основној грађи, разноврсности и значају живог света</p> <p><u>Задаци:</u> да ученици</p> <p>Развију љубав према природи и осећање дужности да је очувају за себе и будуће генерације</p> <p>Развију основне научне писмености, логичког расуђивања, објективности и критичког мишљења</p> <p>Упознају спољашњу и основну унутрашњу грађу праживотиња</p> <p>Упознају спољашњу и основну унутрашњу грађу животиња</p> <p>Поступно и систематично упознају разноврсност животињског света</p> <p>Развију одговоран однос према животињама</p> <p>Разумеју еволутивни развој животиња</p> <p>Развију основних хигијенске навике и здравствену културу</p> <p>Уоче потребу за класификовањем живог света, због велике разноврсности</p> <p>Уоче сличности и разлике у начину живота и грађи биљака животиња и гљива</p> <p>Упознају основне појмове о природном систему животиња</p> <p>Упознају животни простор, начин живота, грађу, разноврсност и значај праживотиња</p> <p>Упознају животни простор, начин живота, грађу, разноврсност и значај сунђера, дупљара, црва, мекушаца, зглавкара и бодљокожаца</p> <p>Схвате улогу инсеката у природи</p> <p>Упознају болести које изазивају и преносе животиње, начин преношења и превенцију</p> <p>Упознају животни простор, начин живота, грађу, разноврсност и значај риба, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара</p> <p>Схвате значај бриге о потомству птица и сисара</p> <p>Схвате значај одговорног односа према животињама</p> <p>Сазнају основне научне чињенице о току и развоју живота на Земљи и етапе Земљине историје</p> <p>Сазнају значај фосилаза упознавање са током еволуције</p> <p>Разумеју еволуцију и схвате њен значај у формирању савременог биолошког мишљења</p>		
Годишњи фонд часова	72	Недељни фонд часова	2
Наставна средства	Уџбеник	Биологија за 6. разред основне школе, Наталија Букуров, Јасна Радосављевић, Тања Станојевић БИГЗ/2008.	
	Остала средства	Графитна оловка, свеска, зидне слике, модели, микроскопски препарати, микроскоп, лабораторијски	

		прибор, природни материјал, постери, табеле, цртежи шеме...
Методe и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови, рад са уџбеником	
Иновације	Самостални пројекти ученика, израда паноа, вршњачка едукација	
Активности	Наставника	- Планира- Ораганизује- Бира садржаје- Усмерава- Реализује- Демонстрира- Објашњава - Даје упутства- Омогућује примену наученог- Партнер у учењу- Обезбеђује ресурсе- Прати ефекте сопственог рада- Прати ефекте рада ученика
	Ученика	- Вежбање- Разговор- Самосталан и интерактивни рад- Упоређивање- Посматра- Процењује- Сарађује- Креира
Ресурси	- Ученици- Наставници- Родитељи- Електронски медији- Писани медији- Терени у околини школе-Учионица- Искуство ученика	
Сарадници	- Ученици - Наставници - Родитељи - ПП служба	

Број теме	Наставна тема	Број часова		Наставне јединице	Стандарди Би.	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало				
1.	Увод	1	1	Разноврсност живог света;разлике између биљака,зивотиња и гљива ОГ Разноврсност живог света;разлике између биљака,зивотиња и гљива УГ	1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.2.1. 1.2.3. 1.4.3. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.2.5. 2.2.6. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.2.1.	-практичан рад, -кроз вежбе, - питања из уџбеника -усмена провера, -писмене провере	Познавање природе из претходних разреда Биологија из 5.разреда
2.	Праживотиње	5	4	Одлике праживотиња; Амебе ОГ Одлике праживотиња; Амебе УГ Бичари ОГ Трепљари ОГ Бичари и трепљари УГ Живот у капи воде Прв. Паразитске праживотиње,начини преношења и превенција ОГ Упоредни преглед грађе праживотиња ОГ Праживотиње УГ	1.1.5. 1.2.1. 2.2.4. 3.2.2. 3.2.3.	-практичан рад, -кроз вежбе, - питања из уџбеника -усмена провера, -писмене провере	

3.	Царство животиња	29	21	Настанак,развој и разноврсност животиња	ОГ	1.1.5.	-практичан рад, -крз вежбе, - питања из уџбеника -усмена провера, -писмене провере	-географија -познавање природе из претходних разреда -биологија из 5.разреда
				Сунђери	ОГ	1.2.2.		
				Настанак,развој и разноврсност животињаи сунђери	УГ	1.2.4.		
				Дупљари – одлике	ОГ	1.2.5.		
				Дупљари-разноврсност	ОГ	1.2.6.		
				Дупљари-одлике и разноврсност	УГ			
				Пљоснати црви-одлике	ОГ	1.2.7.		
				Пљоснати црви-разноврсност	ОГ	1.3.1.		
				Ваљкасти црви-одлике и разноврсност	ОГ			
				Пљоснати и ваљкасти црви	УГ	1.3.2.		
				Чланковити црви-одлике и разноврсност	ОГ			
				Чланковити црви-одлике и разноврсност	УГ	2.2.8.		
				Мекушци-одлике	ОГ	2.3.1.		
				Мекушци-разноврсност	ОГ			
				Разврставање пужева и шкољки на основу изгледа љуштуре	Прв.	2.3.2.		
				Мекушци	УГ	2.3.5.		
				Зглавкари-одлике; Ракови	ОГ	2.3.6.		
				Зглавкари-одлике;	ОГ			
				Разноврсност пауколиких зглавкара	ОГ	3.2.2.		
				Пауколики зглавкари-одлике и разноврсност	УГ	3.2.3.		
				Инсекти-одлике	ОГ	3.2.6.		
				Инсекти-разноврсност	ОГ			
				Инсекти-одлике,разноврсност	УГ	3.3.5.		
				Израда школске збирке инсеката	Прв.			
				Улога и значај инсеката	ОГ			
				Улога и значај инсеката	УГ			
Зглавкари	СГ							
Бодљокошци-одлике и разноврсност	ОГ							

УК.	41	31	Бодљокошци-одлике и разноврсност	УГ		
			Упоредни преглед грађе бескичмењака	ОГ		
			Бескичмењаци	СГ		
			Хордати –одлике; Копљача	ОГ		
			Хордати; Копљача	УГ		
			Кичмењаци;Рибе-одлике	ОГ		
			Рибе-разноврсност	ОГ		
			Дисекција рибе	Прв.		
			Рибе-одлике,разноврсност	УГ		
			Водоземци-одлике и разноврсност	ОГ		
			Водоземци-одлике и разноврсност	УГ		
			Гмизавци-одлике	ОГ		
			Гмизавци-разноврсност	ОГ		
			Гмизавци-одлике,разноврсност	УГ		
			Птице-одлике	ОГ		
			Птице-разноврсност	ОГ		
			Птице-одлике и разноврсност	УГ		
			Сисари-одлике	ОГ		
			Сисари-разноврсност	ОГ		
			Сисари-одлике и разноврсност	УГ		
			Упредни преглед грађе кичмењака	ОГ		
			Хордати	СГ		
			Разноврсност царства животиња	ОГ		
Фактори угрожавања и значај заштите животиња	ОГ					
Разноврсност животиња,фактори угрожавања и значај заштите животиња	УГ					
Суживот људи и животиња и одговоран однос према њима	ОГ					
Угроженост и заштита животиња	УГ					
Живот на Земљи; докази еволуције	ОГ					
Живот на Земљи; докази еволуције	УГ					

			Геолошка доба, календар живота	ОГ		
			Борба за опстанак-Чарлс Дарвин	ОГ		
			Увод у еволуцију живог света	УГ		
			Годишње градиво	СГ		

6. РАЗРЕД

САДРЖАЈИ	ОСНОВНИ НИВО	СРЕДЊИ НИВО	НАПРЕДНИ НИВО
Увод	<p>1.1.3. Препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња</p> <p>1.1.4. Уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих</p> <p>1.1.5. Зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе</p> <p>1.1.5. Зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе</p> <p>1.2.1. Зна да су најмањи организми изграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>1.2.3. Зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и</p>	<p>2.1.2. Познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима</p> <p>2.1.3. Познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>2.1.4. Уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу, промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи бр. чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</p> <p>2.2.2. Зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке, зна да се ћелије које врше исту функцију групишу у ткива, ткива у органе, органи у системе органа</p>	<p>3.1.3. Разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима</p> <p>3.1.4. Познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реданајважнијих група</p> <p>3.1.5. Уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложеним заједницама</p> <p>3.2.1. Зна карактеристике и основне функције грађе биљака, животиња и човека</p>

	<p>основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>1.4.3. Уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове и правце ланаца исхране</p>	<p>2.2.3. Зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>2.2.4. Разуме да је за живот неопходна енергија која се производи складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се ти процеси зову метаболизам</p> <p>2.2.5. Разуме да биљне ћелије захваљујући специфичној крађи могу да везују енергију и стварају сложене материје</p> <p>2.2.6. Разуме да се у биљној и животињској ћелији сложене материје могу разградити при чему се ослобађа енергија, што се зове дисање</p>	
Праживотиње	<p>1.1.5. Зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе</p> <p>1.2.1. Зна да су најмањи организми изграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p>	<p>2.2.4. Разуме да је за живот неопходна енергија која се производи складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се ти процеси зову метаболизам</p>	<p>3.2.2. Разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>3.2.3. Разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p>
	<p>1.1.5. Зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и</p>	<p>2.2.8. Зна да је неопходна координација функција у вишећелијском организму и зна који</p>	<p>3.2.2. Разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову</p>

<p>Царство животиња</p>	<p>познаје основне чињенице о томе</p> <p>1.2.2. Зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим се одељцима одвијају разноврсни процеси и зна основне функције које се одвијају на нивоу организма</p> <p>1.2.4. Познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси</p> <p>1.2.5. Разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном</p> <p>1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички свим живим бићима(дисање,растење, надражљивост,покре – тљивост,развиће,размно жавање)</p> <p>1.2.7. Зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</p> <p>1.3.1. Разуме да јединке једне врсте дају потомке исте врсте</p> <p>1.3.2. Зна основне појмове о процесу</p>	<p>органски системи омогућавају ову интеграцију</p> <p>2.3.1. Разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања</p> <p>2.3.2. Разуме механизам настанка зигота</p> <p>2.3.5. Уочава да постоје разлике између јединки исте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем механизма еволуције</p> <p>2.3.6. Уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организма на услове животне средине</p>	<p>међусобну функционалну условљеност</p> <p>3.2.3. Разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p> <p>3.2.6. Зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информичу организам о околини и њихову улогу у одржању њихове равнотеже (улога нервног система)</p> <p>3.3.5. Разуме како различити еволуциони механизми мењајући учесталост особина у популацијама доведе до еволуције</p>
--------------------------------	--	---	--

	размножавања		
Угроженост и заштита животиња	<p>1.4.6. Разуме утицај човека на биолошку разноврсност(нестанак врста,сеча шума,отпад</p> <p>1.4.8. Зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног окружења</p> <p>1.5.1. Зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава</p> <p>1.5.3. Разуме значај очувања домаћих и дивљих животиња,кућних љубимаца и правилног опхођења према њима</p>	2.4.9. Разуме значај природних добара у заштити природе	
Увод у еволуцију живог света	<p>1.3.8. Зна основне научне чињенице о еволуцији живог на Земљи и етапе Земљине историје</p> <p>1.3.9. Зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа</p> <p>1.3.10. Зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама</p>	<p>2.3.5. Уочава да постоје разлике између јединки исте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем механизма еволуције</p> <p>2.3.6. Уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организма на услове животне средине</p>	3.3.5. Разуме како различити еволуциони механизми мењајући учесталост особина у популацијама доведе до еволуције

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИНФОРМАТИКЕ И РАЧУНАРСТВА ЗА 6. РАЗРЕД

Назив предмета **ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО**

Циљ **Циљ** учења *информатике и рачунарства* је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање и рачунарских програма за решавање различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Разред **шести**

Годишњи фонд часова **36 часова**

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> – правилно користи ИКТ уређаје; – креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом и програму за рад са мултимедијалним презентацијама; – креира и обрађује дигиталну слику; – самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа; – уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје; – чува и организује податке локално и у облаку; – одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу; – разликује основне интернет сервисе; – примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи; – приступа интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права; – објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом; 	<p>ИКТ</p>	<p>Дигитални уређаји и кориснички програми.</p> <p>Управљање дигиталним документима.</p> <p>Рад са сликама.</p> <p>Рад са текстом.</p> <p>Рад са мултимедијалним презентацијама која садрже видео и аудио садржаје.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника; – креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; – користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; – објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); – користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; – разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); – проналази и отклања грешке у програму; – сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; – користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; – креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; – вреднује процес и резултате пројектних активности. 		
	<p>ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<p>Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин у мрежном окружењу.</p> <p>Интернет сервиси.</p> <p>Правила безбедног рада на интернету.</p> <p>Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја.</p> <p>Заштита приватности личних података</p>

		и ауторских права.
	РАЧУНАРСТВО	<p>Основе изабраног програмског језика.</p> <p>Основне аритметичке операције.</p> <p>Уграђене функције.</p> <p>Ниске (стрингови).</p> <p>Структуре података.</p> <p>Гранање.</p> <p>Понављање.</p> <p>Основни алгоритми.</p>
	ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК	<p>Фазе пројектног задатака од израде плана до представљања решења.</p> <p>Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима.</p> <p>Вредновање резултата пројектног задатка.</p>

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ У ШЕСТОМ РАЗРЕДУ

Назив предмета **ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ**

Циљ **Циљ** учења *физичког и здравственог васпитања* је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред **шести**

Годишњи фонд часова **72 часа + 54 часа обавезних физичких активности**

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - примени комплексе простих и општеприпремних вежби у већем обиму и интензитету у самосталном вежбању; - користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим животним ситуацијама; - упоређује резултате тестирања са вредностима за свој узраст; - примени досегнути ниво усвојене технике кретања у игри, спорту и свакодневном животу; - разликује атлетске дисциплине; - развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике; - одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела; - схвати вредност спортске гимнастике за сопствени развој; - изведе елементе кошаркашке технике; - примени основна правила кошарке; - користи елементе кошарке у игри; - примени основне елементе тактике у одбрани и нападу; - учествује на унутар одељенским такмичењима; - изведе кретања у различитом ритму; - игра народно коло; - изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; - контролише покрете и одржава тело у води; 	<p>ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ</p>	<p style="text-align: center;">Основни садржаји</p> <p>Вежбе за развој снаге. Вежбе за развој покретљивости. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине. Вежбе за развој координације. Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - преплива 25 м техничким краула и леђног краула; - процени своје способности и вештине у води; - скочи у воду на главу; - поштује правила понашања у води и око водене средине; - објасни својим речима значај примењених вежби; - процени ниво сопствене дневне физичке активности; - препозна начине за побољшање својих физичких способности; - препозна могуће последице недовољне физичке активности; - правилно се понаша на вежбалиштима као и на спортским манифестацијама; - примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње; - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; - примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама; - примерено се понаша као посматрач на такмичењима; - решава конфликте на друштвено прихватљив начин; - пронађе и користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; - прихвати победу и пораз; - вреднује спортове без обзира на лично интересовање; - примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама; - процени лепоту покрета у физичком вежбању и спорту; - подстиче породицу на потребу примене редовне физичке активности; - повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље; - примени препоручени дневни ритам рада, исхране и одмора; - користи здраве намирнице у исхрани; - користи само препоручене додатке исхрани; - примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; - правилно реагује након повреда; - чува животну средину током вежбања; - препозна последице конзумирања дувана. 			
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ	Атлетика	Обавезни садржаји Техника штафетног

	СПОРТ И СПОРТСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ		трчања. Скок удаљ. Бацање кугле 2 кг. Истрајно трчање-припрема за крос. Скок увис (опкорачна техника); Бацање „вортекс-а“. Проширени садржаји Тробој.
		Спортска гимнастика	Основни садржаји Вежбе на тлу. Прескоци и скокови. Вежбе у упору. Вежбе у вису. Греда. Гимнастички полигон. Проширени садржаји Вежбе на тлу (напредне варијанте). Висока греда. Трамболина. Прескок. Коњ са хватаљкама. Вежбе у упору (сложенији састав). Вежбе у вису (сложенији састав).

		<p>Основе тимских и спортских игара</p>	<p>Основни садржаји</p> <p>Кошарка:</p> <p>Основни елементи технике и правила:</p> <ul style="list-style-type: none"> -кретање у основном ставу у одбрани, -контрола лопте у месту и кретању, -вођење лопте, -дриблинг, -хватања и додавања лопте, -шутирања, -принципи индивидуалне одбране, -откривање и покривање (сарадња играча), -основна правила кошарке. <p>Проширени садржаји</p> <p>Напредни елементи технике, тактике и</p>
--	--	--	--

			<p>правила игре: -дриблинг (сложеније варијанте), -финтирање. Основни принципи колективне одбране и напада.</p>
		Плес и ритмика	<p>Основни садржаји Вежбе са вијачом. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. Проширени садржаји Састав са обручем. Састав са лоптом. Кратки састав са вијачом. Енглески валцер.</p>
		Пливање	<p>Основни садржаји Предвежбе у обучавању технике пливања. Техника краула. Техника пливања леђног краула. Одржавање на води ради самопомоћи. Проширени садржаји</p>

			Рођење у дужину 5-10 м.
		Полигони	Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Физичко вежбање и спорт	<p>Основни садржаји</p> <p>Основна правила вежбања.</p> <p>Основна правила Кошарке и правила Рукомета.</p> <p>Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе).</p> <p>Чување и одржавање материјалних добара која се користе у вежбању.</p> <p>Уредно постављање и склањање справа и реквизита неопходних за вежбање.</p> <p>Облици насиља у</p>

			<p>физичком васпитању и спорту.</p> <p>„Ферплеј“ (навијање, победа, пораз, решавање конфликтних ситуација).</p> <p>Писани и електронски извори информација из области физичког васпитања и спорта.</p> <p>Развој физичких способности у функцији сналажења у ванредним ситуацијама (земљотрес, поплава, пожар...)</p> <p>Повезаност физичког вежбања и естетике.</p> <p>Значај вежбања у породици.</p> <p>Планирање вежбања у оквиру дневних активности.</p>
		<p>Здравствено васпитање</p>	<p>Основни садржаји</p> <p>Значај физичке активности за здравље.</p>

			<p>Поштовање здравствено-хигијенских мера пре и после вежбања.</p> <p>Последице неодржавања хигијене – хигијена пре и после вежбања.</p> <p>Значај употребе воћа и поврћа у исхрани.</p> <p>Последице неправилне исхране и прекомерног уношења енергетских напитака.</p> <p>Поступци ученика након повреда (тражење помоћи).</p> <p>Вежбање и играње у различитим временским условима (упутства за игру и вежбање на отвореном простору).</p> <p>Чување околине на отвореним просторима изабраним за вежбање.</p> <p>Последице конзумирања дувана.</p>
--	--	--	--

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ТЕХНИКУ И ТЕХНОЛОГИЈУ У ШЕСТОМ РАЗРЕДУ

Назив предмета **ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА**

Циљ **Циљ** учења *технике и технологије* је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно.

Разред **шести**

Годишњи фонд часова **72 часа**

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> – повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења; – анализира карактеристике савремене културе становања; – класификује кућне инсталације на основу њихове намене; – класификује врсте саобраћајних објеката према намени; – повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре са безбедношћу учесника у саобраћају; – повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе; – демонстрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације; – скицира просторни изглед грађевинског објекта; – чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; – користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; – самостално креира дигиталну презентацију и представља је; – класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и 	ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<p>Значај и развој грађевинарства.</p> <p>Просторно и урбанистичко планирање.</p> <p>Култура становања у урбаним и руралним срединама, објектима за индивидуално и колективно становање, распоред просторија, уређење стамбеног простора.</p> <p>Кућне инсталације.</p>
	САОБРАЋАЈ	<p>Саобраћајни системи.</p> <p>Саобраћајни објекти.</p> <p>Управљање саобраћајном сигнализацијом.</p>

<p>процењује могућности њихове примене;</p> <ul style="list-style-type: none"> – повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину; – повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова; – реализује активност која указује на важност рециклаже; – образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије; – правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора; – повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије; – повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње хране; – описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране; – изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду; – самостално/тимски врши избор макете/модела грађевинског објекта и образложи избор; – самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете/модела користећи ИКТ; – креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста; – припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује; – израђује макету/модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући процедуре у складу са принципима безбедности на раду; – учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/модела; – одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова. 		<p>Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.</p>
	<p>ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ</p>	<p>Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству.</p> <p>Техничко цртање помоћу рачунара.</p> <p>Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација.</p>
	<p>РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА</p>	<p>Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала.</p> <p>Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди.</p> <p>Организација рада у грађевинарству и пољопривреди.</p> <p>Обновљиви извори енергије и мере з рационално и безбедно коришћење топлотне енергије.</p> <p>Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине.</p> <p>Моделовање машина и уређаја у грађевинарству и пољопривреди или модела који користи обновљиве</p>

		изворе енергије.
	КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ	<p>Израда техничке докуменатције.</p> <p>Израда макете/модела уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије.</p> <p>Представљање идеје, поступка израде и решења производа.</p> <p>Одређивање тржишне вредности производа, укључујући и оквирну процену трошкова.</p> <p>Представљање производа и креирање дигиталне презентације.</p>

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ГРАЂАНСКОГ ВАСПИТАЊА ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљеви и задаци предмета	<p>Циљ васпитно-образовног рада у настави грађанског васпитања јесте оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице проширивањем знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.</p> <ul style="list-style-type: none"> - да се ученицима пружи знања и нужне вештине за активно учествовање у друштвеном и политичком животу; - да се ученицима пружи практична искуства којима се стиче осечај способности и делотворности; - да се код ученика развије свест о значају активног учествовања у друштвеном и политичком животу. 	
Годишњи фонд часова	36	Недељни фонд часова 1
Наставна средства	Уџбеник	Грађанско васпитање за шести разред о.ш., приручник за наставнике, приручник за ученике, МПРС 2006.год.
	Остала средства	Конвенција о правима детета, штампани и електронски медији у изради студије, "Конфликти и шта са њима?"-Креативни центар.
Методе и технике	Монолошка, дијалoшка, истраживачки метод рада, "мозгалице", симулације и играње улога, радионице, практични радови.	
Иновације	Едукативне радионице, формирање радних тимова, истраживачки задаци, гостујуће предавање стручне особе и посете институцијама у локалној заједници.	
Активности	Наставника	- Мотивише ученике на рад, организује наставу, развија и одржава партнерску комуникацију, реагује на потребе групе и појединца, демократски управља разредом.
	Ученика	- Вежбање, разговор, самосталан и интерактивни рад, упоређивање, посматрање, процењивање, играње различитих улога.
Ресурси	- Ученици, наставници, родитељи, стручни сарадници, искуство ученика, штампани и електронски медији.	
Сарадници	- Ученици, наставници, родитељи, ПП служба и директор.	

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Задаци	Стандарди	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало				
1.	<p>Упознавање основних елемената програма</p> <ul style="list-style-type: none"> - увод у програм : представљање циљева, задатака и садржаја програма и упознавање ученика са начином рада; - упознавање са најзначајнијим појмовима из програма; - мере и решења: проучавање уводног текста, размена мишљења, уочавање проблема у заједници, предлози могућих решења одређених проблема; - правила и захтеви тимског рада: упознавање ученика са карактеристикама и правилима тимског рада; - упознавање са корацима кроз које се одвија програм; - студија одељења: упознавање ученика са 	6	/	<ul style="list-style-type: none"> - стичу знања о функционисању нивоа власти; - стичу знања о томе како се креирају мере власти (политичке мере); - стичу знања о појму мера власти (политичка мера); - стичу знања о улози грађана у креирању политичких мера; 			<ul style="list-style-type: none"> - српски језик - историја - верска настава - енглески језик - ликовна култура - ПП служба

	израдом разредне студије, начином прикупљања материјала и прилога за презентацију и документацију за четири дела студије.						
2.	<p>Први корак-Уочавање проблема у заједници</p> <ul style="list-style-type: none"> - уочавање проблема у друштвеној заједници: ученици кроз дискусију идентификују честе проблеме заједнице и у групама попуњавају "Упитник за уочавање и анализу проблема"; - прикупљање података; - разговор са родитељима, наставницима и другим члановима заједнице; - коришћење штампаних извора и информација из медија; - извештавање и дискусија о прикупљеним подацима сваке групе. 	3	1	<ul style="list-style-type: none"> - стичу знања о техникама тимског рада; - развијају делотворне и креативне способности комуникације; 			

3.	<p>Други корак-Избор проблема</p> <p>- процењивање прикупљених података, дискусија о проблемима и избор заједничког проблема.</p>	/	1			
4.	<p>Трећи корак-Сакупљање података о изабраном проблему</p> <p>- идентификовање извора информација: упознавање са изворима података;</p> <p>- упознавање са техникама и поступцима прикупљања информација</p> <p>- подела на истраживачке томе и припрема потребних материјала</p> <p>- сакупљање података о изабраном проблему: посете ученика разним организацијама и институцијама и организовање гостовања особа стучних за решавање проблема.</p>	2	6	<p>- развијају вештине неопходне за сарадњу, изражавање мишљења и аргументовање ставова;</p> <p>- развијају способност критичког мишљења и одговорног одлучивања и деловања.</p>		
5.	Четврти корак-Израда студије	6	6			

	<ul style="list-style-type: none"> - подела ученика на четири студијске групе; - разврставање и класификација сакупљених материјала према захтевима делова студије; - критеријуми за израду студије: упознавање ученика са мерилима за израду студије; - израда студије: показни део и документациони део; - припрема за јавну презентацију. 						
6.	<p style="text-align: center;">Пети корак-Јавна презентација студије</p> <ul style="list-style-type: none"> - јавно представљање разредне студије: ученици пред жиријем и публиком представљају своје делове разредне студије и одговарају на питања. 	1	/				

7.	<p>Шести корак-Осврт на научно</p> <p>- разговор о томе шта су и како ученици научили: самостално процењују искуства;</p> <p>- израда кратког писаног осврта на научно као део документације: ученици бележе утиске о личном и заједничком раду и напредовању.</p>	4	/				
8.		22	14				

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ИЗ ВЕРОНАУКЕ- ПРАВОСЛАВНИ КАТЕХИЗИС ЗА ШЕСТИ РАЗРЕД

Циљеви и задаци предмета	Циљ васпитно-образовног рада у настави предмета Верска настава - Православни катихизис (Веронаука) јесте да ученици систематски упознају православну хришћанску културу уз развијање поштовања и разумевања према културама и верским заједницама другачијим од сопствене, при чему се хришћанско виђење живота и постојања излаже у веома отвореном и толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве и културе) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на националну припадност и верско образовање.		
Годишњи фонд часова	35	Недељни фонд часова	1
Наставна средства	Узбеник	Православни катихизис, Епископ Игњатије (Мидић), Фреска, 2014.	
	Остала средства	Радна свеска за веронауку, Иконе, ДВД	
Методe и технике	Монолошка, дијалoшка, демонстрације, показивање, приказивање, практични радови		
Иновације	Групни рад ученика, Организација приредбе, Излет у природу		
Активности	Наставника	Планира, организује, бира садржаје, усмерава, реализује, демонстрира, објашњава,	

		даје упутства, омогућава примену наученог, партнер у учењу, обезбеђује ресурсе, прати ефекте сопственог рада, прати ефекте рада ученика
	Ученика	Самосталан и интерактивни рад, разговор, вежба, упоређује, посматра, процењује, сарађује, креира
Ресурси	Ученици, наставници, родитељи, двориште, учионица, црква, искуство ученика, Света Литургија	
Сарадници	<ul style="list-style-type: none"> - Учитељи и наставници - ПП служба - Родитељи - Свештеници и ђакони 	

Број теме	Наставна тема и садржај у оквиру теме	Број часова		Задаци	Стандарди	Начин провере остварености стандарда	Корелација
		Обрада	Остало				
1.	Увод - упознавање са садржајем, програмом и начином рада;	1		- изграђивање способности дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живимо, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	Српски језик, Музичка култура, Ликовна култура, Физичко васпитање, Историја, Биологија, Географија
2.	Тајна Христова – јединство Бога и човека -Литургија као Тајна Христова;	3	3	- омогућавање позитивног емоционалног става према културним вредностима;		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	
3.	Рођење Христово - Рођење Христово (библисјка приповест) ; - значај човекове слободе за човеково вечно спасење;	2	1	- помагање у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с			

4.	Христос постаје нови Адам да би сјединио створену природу с Богом -Символ вере; -тумачење (објашњење) Символа вере;	5	5	људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом; Оперативни задаци наставе Православног катихизиса (Веронауке) у шестом разреду јесу да ученици:		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	
5.	Улога Бога у спасењу света - Бог не врши насиље над слободом човеком;	2	2	- уоче да је слобода кључни елеменат у разумевању Тајне Христове;		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	
6.	Улога човека у спасењу света - значај човекове слободе за спасење света;	2	1	- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	
7.	Христово страдање и Васкрсење -значај Христовог страдања и Васкрсења за спасење света; -литургијски живот у Христу као израз слободе човекове;	3	2	- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и западној ренесансној уметности;		Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	

8.	Христов живот у православној иконографији - Христов живот у православној иконографији (иконе) -посета манастиру;	2	1			Практичан рад, усмена провера кроз вежбе, квизове, асоцијације и томе слично, анализа и тимски рад	
----	--	---	---	--	--	--	--

20 15